

PERSFOCUS

TWEDE JAARGANG NUMMER 10 — OKTOBER 1986

PERSFOCUS, tweede jaargang nummer 10, oktober 1986

Signaleer dit:

In dit nummer:

Handen thuis !	pag. 2
Hoe goed is pedofilie ?	pag. 6
De hoer als feministisch probleem	pag. 9
AIDS-hysterie ten top gevoerd	pag. 15
Homo-opvoeders goedgekeurd	pag. 16
Porno-corlog in V.S.	pag. 17
Handen thuis 2	pag. 19
Ontucht van de maand	pag. 23
Aktueel	pag. 25
Achtergrond	pag. 30

Afschrijven op aanvraag. Kosten f 55,- per jaar (incl. verzending) f 70,-, inclusief
aanpak f 6,50. Tel. 5459546, verzending Martijn, Postbus 5478, 1007 AL Amsterdam

PERSFOCUS, tweede jaargang nummer 10, oktober 1986

Knipsels uit:

- Sbl - Het Schoolblad (A.B.O.P.)
- Tel - De Telegraaf
- KN - Katholiek Nieuwsblad
- Par - Het Parool
- Tr - Trouw
- UN - Utrechts Nieuwsblad
- Vk - De Volkskrant
- NRC - NRC Handelsblad
- NN - Nieuwsblad van het Noorden
- Bh - Het Binnenhof
- GA - De Groene Amsterdammer
- HP - Haagse Post
- AD - Algemeen Dagblad
- IHT - International Herald Tribune
- Nb - Het Nieuwsblad, dagblad voor Midden-Brabant
- Lb - De Limburger
- MvA - Memorie van Antwoord begroting Justitie
- NZZ - Neue Zürcher Zeitung
- VN - Vrij Nederland
- EM - Elseviers Magazine

Abbonementen op Persfocus kosten f 55,- per jaar (briefpost f 70,-), losse nummers f 6,50. Giro 5459646, vereniging Martijn, Postbus 5478, 1007 AL Amsterdam

BAIGER VOOR HET SEKSELE DAARVOOR MACHTSONGELIJKHEID? sbl 2

Ertekop op de basisschool (III)

De noodzakelijke strijd tegen ongewenste intimiteiten mag ons de gewenste intimiteiten niet uit het oog doen verliezen, zo betoogde René Gussenhoven in Het Schooldbad van 21 augustus. In het nummer van 4 september kwamen leerkrachten over hun ervaringen aan het woord. Nu enkele reacties. Sommige kwamen spontaan bij de redactie binnen, andere op verzoek omdat het de redactie bekend was dat bij persoon of groep belangstelling of dekundigheid aanwezig is. De zorg om de ongelijke macht van kinderen blijkt terecht groot te zijn. Maar, zo vraagt René Gussenhoven zich af, is de angst voor het seksuele niet groter dan voor de machtsongelijkheid?

In dit derde en laatste in artikel rond het thema 'erousk op de basisschool' zullen we de reacties op de eerste twee artikelen compileren en van commentaar voorzien. Zijn er zijn reacties binnengekomen. (1) Alvoers in te gaan op de kritische brieven, willen we een korte indruk geven van de reacties van mensen die zich zonder meer positief uitsagen. Zoover het openen van het debat als over de vestigingen die in het eerste artikel naar voren zijn gebracht. Een respondent schrijft op het onderwerp slachtofferdocentes oplevert en wellicht meer leerlingen met plezier aan hun schooltijd terug te brengen. "Een andere leraar spreekt de hoop uit, dat "deze discussie minder voortdurend op het onderwerp slachtofferdocentes oplevert en wellicht meer leerlingen met plezier aan hun schooltijd terug te brengen." Een derde briefschrijver wijst op de belangstelling van de AVRO de aanblijven van de schoolleefloop op het scherm had verdoen: "Zijn wij even een gefrustreerd volkje om ons materiaal in het verloop te moeten starten."

Kritiek

De kritische reacties treffen ons soms door de getuigenoertheid, soms ook door de gematigdheid. Een lezer zegt met onmiddellijke ingang zijn (haar?) lidmaatschap van de bond op, want hij vindt het tweedelige "schakeltoetsen en grondevang van een volkomen gebrek aan goede smaak".

In een reactie, getiteld 'Onderwijs', ben je aan onder het wip', vraagt een leraar zich af: "Hoe moet ik in verduidelijking brengen opbrengen voor pedofelen in de basisschool ... ik ben niet voor discriminatie, maar zij moeten op staande worden gehouden. Er zijn nu seksuele frustraties willen boeven op onschuldige kinderen." Hier lijkt de bezorgdheid over machtsmisbruik en ongewenste intimiteiten centraal te staan, waarop we straks zullen ingaan. Een andere bezorgdheid bij een leraar die zich afvraagt: "Waarom moet hierover een discussie komen? Hebben wij behoefte aan deze artikelen?". Komt dit nu wel het openbaar onderwijs ten goede? Een leraar, volgens we er "in de basisschool voldoende ruimte bestaat voor positieve ervaringen van lieflijkeheid". Zij voelt zich geroepen, "met over de ervaringen van de kinderen en gevoelens verschillen en herken voor een deel de ervaringen, voor een ander deel niet, maar ik ben wel tevreden erover na te denken, te praten. Haar irritatie blijkt uiteindelijk opgewekt te worden door het feit "dat het bij de andere ervaringen die worden beschreven gaat om de gevoelens van volwassenen niet om die van kinderen." Dit zal het volgens haar "moelijk maken om de

onderwerp bespreekbaar te maken en te houden." Weer een andere leraar herkent ook de gevoelens, maar vindt, als ik haar goed begrijp, dat er is niets met de late merken. Letterlijk schrijft ze: "De getuiven verschillen in wezen in niets met de meeste collega's: erousk gevoelens, af dan niet met daawerkelijke verlangens met betrekking tot leerlingen, zijn er, denk ik, bij ieder geouid iemand. De uitzondering schoude echter in het exposeren van deze zeer persoonlijke gevoelens. Ik vind dat je je erousk heb! maar ergens anders moet zoeken. Dat hoort niet op je werk thuis!" (onderstrepingen van respondent). Samenleving geeft zij de argumenten: "Samenleving: het liggen van de leerkracht, "wat te doen met kinderen, die er minder aantrekkelijk uitzien, maar die juist daardoor zo'n behoefte hebben aan aandacht"; "bij zeer persoonlijke erousk relaties tussen leerkrachten en leerlingen kan er geen sprake zijn van gelijke behandeling van leerlingen door leerkrachten." Een andere respondente vindt onze denkbeelden "te algemeen en verregaand." Zij ziet er "een pleidooi voor ongewenste intimiteiten met kinderen" in, want: "Op de vraag 'hoe belevten de kinderen het krijgen van alleen het aanbod van leerkrachten. Zij belevten er plezier aan.'" Zij wijst er verder op dat kinderen behoefte hebben aan een gevoel van veiligheid en zij maakt zich bezorgd om de kinderen die niet gekend zijn worden: "Dat slaat een breis in de solidariteit, de verbondenheid met de andere kinderen uit de klas. Het kan ook leiden tot afgestoten gevoelens."

Handen thus

De reactie van de Stichting Handen Thus, een klachtenbureau voor ongewenste intimiteiten op het werk of op school, is gebaseerd op ervaringen (van vrouwen), "die voornamelijk betrekking hebben op het voorgesprek onderwijs." Zij vraagt zich af of de leraar wel de geschikte persoon is om te — overigens erkende — seksuele verlangens van het kind te helpen. Het probleem is bij wij niet juist niet de geschikte persoon. De leraar zou ongeschikt zijn vanwege de machtsverhouding en vanwege het taboe op seksuele contact tussen volwassenen en kinderen. Volgens de stichting zijn dit: "essentiële elementen, waardoor een kind psychisch in de verdrinking komt." Wat de machtsverhouding betreft vraagt zij zich verder af: "In hoe vaak spelen kinderen in op de verwachtingen en verlangens van degene, die voor hen op een vooruit staat. Onze ervaring is dat vrouwen soms pas jaren later tot de ontdekking komen dat een (seksuele) relatie met een leraar niet echt door henzelf gewild was. Zij beseften dan pas, dat hun soms uitnodigende gedrag onderdeel van een spel was, waarvan zij niet gewild was, dat daar versaus op ingegaan zou worden." Zijn leerkrachten wel in staat een dergelijk spel te her-

kennen, als het zelfs voor de betrokken leerlinge) op dat moment niet zo duidelijk is?'' Op een aantal bij herhaling terugkerende punten van kritiek en bezorgdheid zullen we nu in ons commentaar ingaan.

Zowel in het eerste als in het tweede artikel hebben we gemiddeld, dat het welzijn ontweert ik over erousk in de relatie tussen volwassenen en kinderen te spreken, zonder associaties met gevaar en machtsmisbruik op te roepen. Uit een deel van de reacties blijkt hier waar dat is. Nu is deze eerste artikelen uiteraard niet bedoeld om toe een voor de hand liggende conclusie af te leiden. De reacties nodigen ons echter wel uit op nieuw — en nadrukkelijker — ons standpunt ter zake machtsmisbruik naar voren te brengen.

In de vorige artikelen hebben wij duidelijk stelling genomen tegen machtsmisbruik, ook op andere gebieden dan het erouske. De relatie tussen volwassenen (als groep) en kinderen (als groep) is een machtsongelijke. Deze machtsongelijkheid is nog groter, want kinderen met vrijwillig met volwassenen in contact zijn gekomen, zoals in het gezin, de school en andere instituten, waar kinderen de volwassenen met zelf voor het uitzien hebben. In de meeste gevallen zijn erousk over wie je vader wordt. Ook over de wie je zult krijgen wordt je mening niet gevraagd. De machtsongelijkheid tussen ouders en kinderen groeit na de geboorte van de kinderen. Van een leraar ben je in de meeste gevallen na een jaar af (brouden) niet je — doorgaan — niet aan zijn tafel en slaag je niet met ander zijn dak, bij een vader ligt dat wat gecompliceerder. Zowel in het gezin als op school kan machtsongelijkheid zo klein en groot machtsmisbruik leiden, ook op seksueel gebied. Dat is zeer te betrouwen. Het is bekend dat er personen en situaties zijn, waar kinderen, eventueel op latere leeftijd, nu onluisterende en veronderstelde ervaringen met volwassenen kunnen depreneren en verwerken. Machtsongelijkheid leidt echter niet noodzakelijkerwijs tot machtsmisbruik, ook niet in het seksuele. Er is trouwens wat aan de hand met dat argument van machtsongelijkheid. Mensen en vrouwen hebben relaties tot machtsongelijke groepen. Toch hoort men zelden serie stelling nemen tegen heteroseksuele verhoudingen in het algemeen, terwijl seksueel misbruik van vrouwen, ook binnen de gezegende instelling van het huwelijk, dikwijls voorkomt. Men hoort daarentegen meermalen mensen stelling nemen tegen homoseksuele verhoudingen, terwijl die relaties toch een relatief hoge kwaliteit zouden moeten zijn gezien het feit dat de minnaars of minnaresses tot dezelfde machtsgroep behoren. Het argument van de machtsongelijkheid wordt blijkbaar vooral selectief gebruikt, maar wij menen in het belang van het behoud van de status quo, bij home's wordt het argument 'vergeen'. Bij vrouwen komt het vooral omgekeerd voor bij kinderen in het alles-overheersend. Zelfs bij openbaar seksueel misbruik van vrouwen bestaat er maatschappelijk diepste veronderstelling dat de vrouw het contact wel gewild of uitsluitend selectief gebruikt, maar de vraag wordt als het ware: *bruyis maar eens dat ze niet wild*. Ook bij de meest onschuldige vragen van een volwassene en een kind is de veronderstelling: *het kind zal het contact wel niet gewild hebben*. De vraag wordt dan dan *beuyis maar eens dat hij/zij wild*. Nu we opvallend verschillen. Het is in onze samenleving een volkomen normale zaak dat volwassenen op latere leeftijd een veronderstelde voorrang in kennis en

vaardigheden een relatie met kinderen aangaan, gemiddeld in de school. Als het erouske of seksuele tussen volwassenen en kinderen ter sprake komt, is men open bijzonder gelucht voor de ongelijkheid in de relatie en maakt men zich immers meestal — behalve — in het geheel geen zorgen. Macht speelt overigens in alle menselijke verhoudingen een rol. De een is beter geerd dan de ander. De ander heeft een hoger inkomen dan de een. Hij heeft naar meer nodig dan zij hem, dus heeft zij meer macht. Leraars kunnen hun eigen macht kleiner en die van hun leerlingen groter maken, door bijvoorbeeld omvangs en met respect op intieme vragen van de leerlingen in te gaan en zonder schroom daarbij ook de eigen ervaringen te delen. Het is niet zelden besaan natuurlijk ook leraren, bij wie kinderen nooit met seksuele vragen en problemen aankomen, bijvoorbeeld omdat die leraren respectloos zijn. Bij respectvolle leraren gebeurt het omgekeerde ook niet op school. Kinderen sluiten niet hun arm om de nek van respectvolle leraren. Respectvolle leraren versieren de schooltijd van kinderen. Zij worden niet te veel meestal ook naar. Zare leraren knuffelen niet. Zare leraren genieten niet van de lichamelijke nabijheid van leerlingen. Zare leraren wachten tot het vierde jaar.

De Stichting Handen Thus vraagt zich wat de machtsverhouding betreft nog af in hoeverre kinderen inspielen op de verwachtingen en de verlangens van degene die voor hen op een vooruit staat. Het lijkt ons zeer aantrekkelijk dat dat voorkomt, ook op andere gebieden dan het lichamelijke. Aan de andere kant betekent dat, dat kinderen op die manier niet te veel worden geïntimideerd, zullen er allemaal wel voorbeelden van kennen hoe kinderen, gebruikmakend van de gevoeligheid van de volwassenen, problemen hun eigen doen te bereiken, bijvoorbeeld langere tijd van de ouders af sommen "af" hoovers hebben. Ook kinderen weten soms uitstekend te manipuleren.

Gelijke behandeling

Het is opvallend dat twee respondenten die bang zijn voor ongewenste intimiteiten, zich levens bezorgd maken over de kinderen "die er minder aantrekkelijk uitzien" en die er minder gekend worden. Wij denken dan aan leraar Cees, die in het tweede artikel zegt: "Als ik andere kinderen merk, kinderen die bijvoorbeeld te verlegen zijn om op school te komen zitten — die zie ik het loch prent vinden om te aandacht te krijgen, dan krijgen ze te ook te veel aandacht van de school, omdat, of ik het nu zelf prettig vind of niet." Wij delen de bezorgdheid van de respondenten: ook wij vragen ons af hoe het moet met kinderen die niet gekend worden, en die niet gekend wil willen, ongeacht of ze niet gekend worden vanwege hun uiterlijk of door allerlei door angst ingegeven remmingen van de leraar. Het gaat ons er immers om dat gewenste intimiteit niet in het gedrag komen. Een van de twee laatste genoemde leraren wijst er bovendien op dat de gelijke behandeling van leerlingen in het gedrag is, wat het is voor de leerkracht. Het is de relatie tussen leerkrachten en leerlingen komt. Wij zijn echter van mening dat gelijke behandeling van leerlingen bijvoorbeeld ook betekent dat de leraar de leraar van de gelijkwaardigheid van zijn/haar leerlingen zal juist, met respect voor de individuele behoeften van ieder van hen — op welk terrein dan ook — indere leerkracht aanspreekt. We uitgaan van met 24 kinderen in de groep heeft weliswaar een soort relatie met de groep, maar daarnaast vooral 24 persoonlijke relaties met de verschillende kinderen. Een van de behoeften van haar leerlingen sensible leraren hoeft volgens ons niet te hangt te zijn voor gevoelens van jaloezie, als ieder krijgt wat hij of zij nodig heeft. Het vraagt uiteraard een grote gevoeligheid om de behoefte van al die

verschillen onder de pedelen en er alshandig op in te spelen. Anderzwaag was en hoe leren aantoonende leraren die sensibelen?

Zou uit het eerste leed van dit artikel blijkt, bestaat er bij de leraren een gemaakt over het ontbreken van beschrijvingen van ervaringen van kinderen. Wij zouden het zelf ook graag anders zien. Het is echter erg moeilijk om te schrijven met kinderen in contact te treden teneinde met hen over erotische en seksuele onderwerpen te spreken. Men kan hen zelden of nooit rechtstreeks om mededeling vragen, maar moet dat doen via de gewone kansen als gezin en school. Kinderen behalen nu eenmaal helaas niet zichzelf toe. In hoeverre gezinnen en scholen is een voor-2:1 man welk die met toen de meeste kinderen leerling-leerling over erotiek en seksualiteit wilt spreken? Kinderen in hun eigen vrije omgeving oproepen blijft de beste, maar moeilijkste methode voor de onderwijzer. Dat neemt niet weg dat we nauwst proberen ervaringen van kinderen met knuffelgafje leren op te sporen. Tijdschrift hopen we daar ruchtbaarheid aan te geven. In Nederland heeft de beoefenaar (2) Xos de weinigen, wie het gelukt is zich rechtstreeks met kinderen te onderhouden over hun (ook seksuele) relatie met volwassenen. Zijn publicaties achtens wat verplichte materiaal voor iedereen die een beeld wilt krijgen van wat een pedofiele relatie voor een kind kan betekenen (en voor ieder, wie het woord machtsmisbruik in de mond bezwoeven ligt).

Slot

Tot slot willen wij benadrukken dat het denken over erotiek in de relatie tussen volwassenen en kinderen niet is een vacuüm plaatsvindt. Mensen die, laten we zeggen, op een aggressive of repressief-gestalte manier hun seksualiteit belevens, ervaren anders op het idee dat er wel eens iets seksueels tussen volwassenen en een kind zou kunnen plaatsvinden, dan mensen die daarbij gezelligheid hebben van langdurige, onspannende knuffelpartijen, waarbij het geslachtsoefen slechts één van de zeer vele prettige lichaamsgebeden is en waarbij de wens om de beide vrijen gehoorzamt wordt. Het denken over erotiek tussen volwassenen en kinderen is dus ook gefrontiseerd door de manier waarop je aan je eigen seksuele verlangens vormgeeft. Het betekent ook dat je je afvraagt: wat voor

vormgeving heb ik voor? Is dat 'hup-erover-voering', de macho-vormgeving, de sex-is-eigenlijk-toch-bes-wies-vies-voering? U bent lansen (1) en eigen (4) onderzoek blijkt dat kinderen seksualiteit associëren met prestatievoeren, (gewelddadig) minachting voor de seksuele partner (als deze een vrouw) is en met koopwaar. Zo duidelijk is ons als volwassenen is ons voorbeeld. Gevoeligheden ontwikkelen voor het kinderhanden betekent niet alleen het bewonderen, maar ook je als leeraar afvragen of het wettelijk is dat het geweldadig lichaam van Ranke veerkerlijk wordt en — zoals we lansen in een kind vragen — vanaf drie maanden het klassikaal beheert.

Met betrekking tot je als leeraar afvragen of het wettelijk is moet gaan dat Jochem zich nooit wou en zelden verstoort (klasgevoelen) te denken dat de stinkt en dat Werpe zich dagelijks schijnt met pijn, moeg en choels, terwijl ze al aan de gezette kast is. Het betekent ook dat je je afvraagt of je zo nodig in de leef- en werkmilie van de kinderen en leerlingen moet roken en al ook droken, slijm demonstreren hoe je eigen lichaam kunt verliezen. Het betekent, niet in de laatste plaats, dat je er op bedacht bent dat een kind plezier beleeft aan zijn/har eigen lichaam, dat je aandacht hebt voor zijn/har angsten rond seks. Het betekent tenslotte dat je met kinderen praat over de maatschappelijke samenhang waarbinnen seksualiteit zich afspeelt, zodat kinderen zich niet alleen bewust worden van wat ze willen, maar ook wat hen bij de verwekking daarvan in de weg geleefd wordt. Een gesprek met kinderen over de zin en onzin van de zedelijkheidswetgeving is de gelegenheid daanoe zich vooroort en de relatie ernaar is, kan ik iedereen aanbevelen.

René Gussenhoven

Noten

1. Namen van personen zijn in dit artikel niet genoemd. Zij zijn niet bij de redactie bekend.
2. Sanford, T.H. in: *Pedoseksuele contacten en pedofiele relaties*, 1979, NISBO, Zenuw. Het seksuele aspect van pedofiele relaties, 1981, Sociologisch Instituut Rijksuniversiteit Utrecht.
3. *Ervaringen van jongens in seksuele relaties*, 1982, Sociologisch Instituut Rijksuniversiteit Utrecht.
4. *Bomenas, E. Studies naar Beleving des Kindes I, II en III*, Walter Verlag, 1973.
5. Gussenhoven, R., *Zo de jongen zijn*, 1981, Universu van Amsterdam.

Gevoelens en verlangens van het kind?

De Stichting Handen Thuis met te vermelden van de samenleving van haar discussiebijdrage over 'Erotiek op de basisschool' in Het Schoonblad van 2 oktober. Daarom volgt hier nu het artikel van de redactie van de Stichting Handen Thuis over twee artikelen van René Gussenhoven.

Gevoelens en verlangens van het kind? (2)

De Stichting Handen Thuis is gevraagd een reactie te geven op twee inmiddels in Het Schoonblad verschenen artikelen over erotiek op de basisschool. Stichting Handen Thuis heeft sinds oktober 1985 een landelijk klachtenbureau voor ongewenste ontmoetingen op het werk of op school. Onderstaande reactie is gebaseerd op de ervaringen die wij hebben gekregen in dit eerste jaar van het functioneren van Handen Thuis van vrouwen die ons belden en hun ervaringen vertelden. Die ervaringen hebben voornamelijk betrekking op het voorgezette onderwerp. In enkele gevallen ging het om incidenten, in een aantal andere om soms jarenlange relaties van seksueel contact tussen onderwijzer en leerlinge. Ook dat laatste willen wij het dan ook hebben. Overigens valt er nog heel wat af te discussiëren en te definiëren over het begrip erotiek.

Wat bij bijkbaar in deze discussie ontgaat, is het seksueel contact tussen onderwijzer en leerling. Met wat we, mag dat niet, is het slecht of is het juist goed. Onduidelijk is of bij dat laatste de onderwijzer als vertrekpunt wordt gekozen of de leerling. Wij zullen in onze bijdrage niet de gevoelens en verlangens van de leerling behandelen, maar aan de hand van het kind. Ook al gaan we ervan uit dat dat een kind inderdaad seksuele verlangens heeft (en *indruiver* wordt, in tegenstelling tot *Gussenhoven's gegerreert, nog heel verschillend gedacht*), dan nog is het de vraag of de onderwijzer de geschikte persoon is om die verlangens te beantwoorden. Misschien is het juist juist wel niet de geschikte persoon, zoals ook de hulpverlener dat niet is ten opzichte van zijn cliënt en de vader of moeder op of om ten opzichte van

krijgen zelfs wel kleine zoentjes'. Ceas waardeert het liamselijk contact erg. 'Het is de moeder waarop ik naar school rijd.'

Volgens Petra vinden de meeste kinderen het even prettig als zijzelf. 'Het was ook, dat ze graag bij me op schoot komen zitten, altijd zo lekker tegen me aan komen leunen. Als je langskomt, vinden sommigen het in het begin wel moeilijk dat je ze aanraakt, maar op een gegeven moment gaan ze dan ook nog eens heerlijk achterover tegen van, en stiet me hier ook nog even.'

Wederkerig

Joris benadrukt de wederkerigheid in de relatie tussen hem en een leerling, een meisje van 12 jaar, die hij heel hield. 'Ze heeft toen een week met een paar andere meisjes van de klas bij mij gelogerd. We hebben toen ook een nachtje in de arzen van gelapen. Er waren twee twepersoonbedden. Twee gingen er in het ene bed slapen en dat meisje en ik in het andere. (...) We hebben elkaar zelfs niet eens gestreeld. We lagen gewoon gezellig bij elkaar.'

Spanned

Cees: 'Ik heb heel expliciete seksuele ervaringen, ja. Een jongetje van 11 jaar op school zit, en over zijn blote buik aaien of over zijn blote ruggetje. (...) Ik kan me van alles daarbij voorstellen: een jongen over zijn blote zijden, ja, allerlei vormen

dochter, zus, kleindochter of nicht. Dit uitgangspunt is dat seksueel contact moet plaatsvinden in een relatie die zowel mogelijk ontstaat in van machtshoudingen. Hoe vervelend je dat ook kunt vinden: in onderwijssituaties, zeker wanneer daarbij sprake is van jonge leerlingen, is de machtsfactor per definitie aanwezig. Omvallen van die macht en aan de invloed daarvan te ontkomen, doet die kinderen ernstig tekort. In deze maatschappij is seksueel contact tussen volwassenen en kinderen niet geaccepteerd. Dat legt een grote verantwoordelijkheid bij de volwassenen als die zo in contact toch laat plaatsvinden. Het risico is heel groot dat de kinderen verwarring, angst en schuldgevoel met zich meebrengt, wat ze kunnen of mogen er niet over praten. De verhalen die wij van vrouwen horen die hiermee ervaringen hebben, zijn vergelijkbaar met ervaringen die over incest bekend zijn: de machtsfactor van de leerling is een essentiële elementen waardoor kind psychisch in de verdrukking komt. Wat betreft die machtsfactor: kinderen kijken op tegen hun onderwijzer. Het is aantrekkelijk om door hem aardig gevonden te worden en een speciale plaats bij hem in te nemen. Sommige kinderen blijken heel ver te gaan om de aandacht die belangrijke speciale aandacht te krijgen. Ze willen daar voor wel doen. Zijn onderwijzers in staat dit te zien en dit te onderscheiden van hun eigen verlangens naar lichamelijke contact? In hoeverre speelt kinderschuld een rol in de verlangens van degene die voor de kind een voetstuk staat? Onze ervaring is dat vrouwen soms pas jaren later tot de ontdekking komen dat een (seksuele) relatie met een leeraar niet echt door hen zelf gewild was, of het nu eenmaal religieuze of andere omstandigheden waren. Zij beseffen dan pas dat hun soms anderszins gedrag onderdeel van een spel was, waarvan het niet de bedoeling was dat daar serieus op ingegaan zou worden. *Toem dat wel gebeurde, zagen ze soms mogelijkheid meer om de 'inzegelen weg' terug te keren.*

Zijn vader had het kind een dergelijk spel te herkennen, als het zelfs voor de betrokken leerlinge) op dat moment niet zo duidelijk is. *Met blijkt dat er nogal eens wat misgaat. Er zijn heel wat vrouwen die dove dit soort ervaringen jaren later psychisch in moeilijkheden komen.* Wij vinden het de leerling's hier primair de verantwoordelijkheid te oordelen. Zij zijn zo volwaardig als we kinderen zijn oververruwen en aan wie kinderen zichzelf oververruwen, in de verwachting dat zij in het contact met hun leerlingen ook de belangen van die leerlingen voorop stellen.

Namens de med-werksters van Handen Thuis, stiekje de Haan

van seksueel contact — mits zachttachtig — maar wel spannend.

Cees (verder): 'De belangrijke grens ligt heel duidelijk bij wat de kinderen leuk vinden en wat er niet leuk vinden. (...) Een andere grens is 'wanneer leg ik mijn handen en waar niet'. Ik heb tot nu toe bijvoorbeeld niet aan een kind aangedrukt, maar ik sluit dat niet uit. Het staat dan op de grens van wat ik durf. Ik denk, dat dat een heel belangrijke grens is, mijn durf. Die grens wordt ook ontzettend beïjnd door de plaats waar het zich voornamelijk afspeelt. Ik zou me heel moeilijk kunnen voorstellen dat, als een kind hier liggerend en dat wil graag bij me in bed liggen en vrijen en zo, dat ik dan werkelijk geen aandacht of zorgen zou zitten over wat er kan gebeuren.'

Bovenstaande zijn letterlijk citaten uit een artikel 'Erotiek op school', deel 2: 'Daar durf ik dus niet over te praten'. U kunt het lezen in Het Schoonblad, nummer van 4 september 1985. Het Schoonblad is een uitgave

LEUK ZIE JE ZELF?

Donald is een 23-jarige homoseksuele leeraar, die drie jaar samenwoont met zijn vriend. Hij werkt op een gezamenlijke basisschool met zijn vriendin Petra. Hij is een 23-jarige homoseksuele leeraar. Zij woont alleen. Op een gewone basisschool geeft zij les aan kinderen van acht en negen jaar.

LEO DERKSEN

de nek. Heel duidelijke symptomen, bijvoorbeeld bij de gym. Alles heeft duidelijk gericht op aanraken: bijvoorbeeld bij de buik, de borstjes, de benen.'

Donald: 'Leuke kinderen raak ik eerder aan dan niet leuke kinderen. Niet dat ik me dat voornemen, maar op een gegeven moment, bijvoorbeeld op school — en dat is door zijn haren streel, dan denk ik toch: 'oh, dit is voor mij ook erg fijn.'

Bij Cees zitten de jongens dikwijls op school — en dan mag ik ze graag aaien, strelen, knuffelen en omarmen

LEUK ZIE JE ZELF?

Donald is een 23-jarige homoseksuele leeraar, die drie jaar samenwoont met zijn vriend. Hij werkt op een gezamenlijke basisschool met zijn vriendin Petra. Hij is een 23-jarige homoseksuele leeraar. Zij woont alleen. Op een gewone basisschool geeft zij les aan kinderen van acht en negen jaar.

LEO DERKSEN

de nek. Heel duidelijke symptomen, bijvoorbeeld bij de gym. Alles heeft duidelijk gericht op aanraken: bijvoorbeeld bij de buik, de borstjes, de benen.'

Donald: 'Leuke kinderen raak ik eerder aan dan niet leuke kinderen. Niet dat ik me dat voornemen, maar op een gegeven moment, bijvoorbeeld op school — en dat is door zijn haren streel, dan denk ik toch: 'oh, dit is voor mij ook erg fijn.'

Bij Cees zitten de jongens dikwijls op school — en dan mag ik ze graag aaien, strelen, knuffelen en omarmen

Erotisch

Willem: 'Ik denk dat het totaal erotisch was, het vasthouden van het gezicht, van

Deze citaten reik ik u sonder commentaar aan. Wie der oordeelen steeds eerst het hele artikel lezen, maar de belangrijkste teneur wordt gevormd door bovenstaande conclusie. Will u reageren, dan kunt u dit doen bij de redactie van Het Schooldblad, Herengracht 54, 1015 BN Amsterdam. Zelf heb ik geen tijd; ik ga knuffelen.

ABOP 7el 18

Het is goed dat Derksen sterselijk is de verhalen van homoseksuele leraren uit het ABOP-blaad eens in breder kring bekend maakt. Jammer alleen dat het zoveelste droom was op het image van de leerkrachten in ons land. Ik ben zelf leraar en erger me al jaren aan de wijze, waarop de ABOP onze oermeergroep steeds weer in diskrediet weet te brengen.

Als er in onderwijsland iets te doen is, vraag de (roete) NOS steunt aan de redactie van het ABOP commentaar. Dan verschijnt er voor miljoenen kijkers altijd een figuur op de buis in trui of speelspak op zijn zegle te doen. Veel Nederlanders denken zo langzamerhand dat alle leraren in Nederland proletariats of tuitoktoubakkers zijn. Een verlenning van de werkelijkheid en een schandaal. Natuurlijk voor een bond, die presteert de belangen van onderwijsgelovenden te behartigen.

KERKRADE, N. Schoonman

ABOP 7el 18

Denk aan Derksen voor het signaleren van de themaanomden "Eretiek op School". Natuurlijk moet erover zijn eigen mening vormen. ABOP ik kan niet nalaten te wijzen op de ongelijkwaardigheid van deze relaties. Er wordt in de volgende artikelen nadruk gegeven op wat het kind vooraf niet zou willen, maar een kind heeft geen grenzen, daar heeft het ingere opvoeders voor nodig. Jammer dat leraar H. Schoonman (Ingezonden stuk) deze verhalen wil toekrijven aan homofiele leerkrachten. Hij heeft niet goed gelezen. Uit de reacties die wij nog dagelijks mogen ontvingen blijkt dat seksueel misbruik meestal mannelijke leerkrachten betreft niet meisjes.

De ABOP weet duidelijk ook niet goed wat zij wil, ik krijg er de kriels van, mijn kinderen moeten ook naar school.

DEN HAAG, M. Ivers, Werkroep Seksueel Misbruik in het Onderwijs

HANDEN THUIS UN 18

Sommige onderwijzers kunnen hun handen niet van elkaar laten. Op elke school zou een serieuze verspersingscommissie moeten komen om leerlingen kunnen helpen, maar dat is niet de bedoeling. Het moet in de brief schrijven, maar dat is een cadeautje op kunnen sturen als je brief wordt geplaatst.

AN 21

Als kinderen enkele of meerdere uren per dag door hun ouders van hun leerders gevraagd om eisen onder te gaan ontvangen, dan mogen die ouders ophouden te denken aan de verantwoordelijkheid die hun knoop in verhouding heeft met de samenleving die het een vanzelfsprekende is. Ouders brengen de kinderen tot aan de speelplaats, en vanaf dat moment staat zij onder de vliegende vande van de leerkrachten. Niet dat al niet kan gebeuren; er heeft de leeftijd om allerlei kleine en mislukte zelf-grotere ongelukken mee te maken. Maar dat kan thuis ook.

Hoe het ook zij, het kind is op school evengoed geboren als thuis. Dat is niet altijd zo geweest. In het verleden had de kindertijd in een slechte naam. Hij kon niet zeggen nu van de kinderen (vrijwel) niets was het kind was een slaaf met de kindertijd en de gedurende de leeftijd in de onmiddellijke nabijheid van het kind kon het niet te vrijwaren voor de afwijkingen van het kind, die zij voort te zien en te onderwerpen of te bejagen. Het woord pedago-gisch is een breinomschrijving van de ontwikkeling doorgeen: waarbij het leren (verschillen in de schied van de mens) het opvoeden in het algemeen. Daarmee is ook de waardering van het leren en de ontwikkeling van het kind.

Van een postmaale kinderlaker werd de ingevende een vertoont van de vrees voor moesin-ontwikkeling. Een onderwijgende heeft om een ver-voorvoerde functie, niet maar o het pro- van de over-voorvoerde in de ruimte zit, maar ook in de emotio- van de ontwikkeling van de leer- van groep naar -voorvoerde. Daarmee dient representen voor de sociale persoon onder te staan. Zeker waar het mensen betreft die in hun opvoeden een affectie "het vrees" kunnen zijn: denk aan kinderen als onvolledig personen, die in hun opvoeden de vrees voor de vrees van de leerkracht om serie- vrees. Vanwaar dat de vrees van de leerkracht om welvaart on- beperkte maas verlaten voor de vrees van de leerkracht om te- grefi, zeer serieuze bespaakt ten- te, magelijk serieus belang ten- het vrees en de vrees "Het Schooldblad" tweevakblad van de Algemene Bond van Onderwijzend Personeel (ABOP) heeft in een serie artikelen aandacht geschonken aan "voeren op de school". Rens Gustavus, een ontwikkelingspsycholoog die wer- van Den Haag, houdt in een- den artikel een pleidooi voor niet openheid onder seksualen en erotiek op school. In het serie artikel schetsen hij de situatie in het onderwijs (egen de schied van de ontwikkelings- de laatste jaren. En daarbij schou- bij verkenningen in vergraving- vrees. Zo spreken hij van de dier- over-gevaarde vrees om onder- kinderen). Alhoewel deze stem-

over-gevaarde zaak ook maar een positief element zou bevaren! Maar belangrijker is kwader is dat Gustavus voortdurend kinderen en volwassenen (leraren) als twee klasse opvoeden, maar el- kan. Als G. het, "dan zou ik naar een lichaam hebben" heeft niet overgevoerd. Het is niet maar hij impliceert dat zij ook "vrees" zouden hebben op erotische belevingen met kinderen.

Het contact met kinderen dat nog niet van hun spontane behoeven verloren is een van de aantrekkende punten bij het onderwijs. De meeste leerlingen vinden daarvoor vrijgeleide en motivatie, maar het vrees van de leerkracht om te worden ontvallen is een van de grootste problemen. Het is niet de ongelijkheid van de metafysische verhoudingen tussen en buiten het klaslokaal en stelt zich dieno- ver-gevoerde omringd voor. Niet als G. "de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen" is een van de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen voor G. kon het hoogste en subject, maar zeker meest zelfstandig, -voorvoerde van de leerkracht om te worden ontvallen. Het is niet de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen, maar de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen. Het is niet de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen, maar de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen.

Kinderen moeten aangepakt

Raf 24

steelt heeft ook te maken met het feit dat het bijna altijd meisjes zijn, die worden lastig gevalien. En de meeste meisjes gedragen zich nog steeds volgens het aloude volgspraak, dat de leerkracht schikt. Een krachtig "nee" is heel moeilijk voor ze. Daarbij voelen ze zich vaak uitgeslokt - wie weet hebben ze het uitgeslokt - en wils- den ze de leraar niet te weten. Trudi noemde nog meer redenen voor het niks zeggen: een negatief reagerende omgeving, die de kracht overdoeren vindt of die met meisele simpelweg niet gelooft: de macht en het overzicht van de leraar die in de positie verkeert om iets vernieuwende terug te doen, met cijfers of zo. Ook de veranderde moral is een punt. Verleed op te komen. Een beetje toedering van zijn kant is niet wettig, want wanneer zeg je stop, onder trug- te liken? Uiteraard ligt hier de ver-voorvoerde van de leraar. Maar, aldus Trudi, is niet wettig, je moet haar eigen grenzen trekken. Ze moet leren "nee" te zeggen.

Voelspielen

Leerlingen van drie scholen- groepen in Noord-Holland worden over enige tijd een handje geholpen bij het leren ne te zeggen. Op deze scholen voor middel- en lagere voerschooling in Alk- maar. Bevestiging en Herk- waard wordt ruimte gemaakt voor lessen die zijn gemaakt om de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen te over-gevoerde tegen onderwijze te laten, haan en omperkingen. Aanleiding om hiermee te beginnen waren de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen. Het is niet de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen, maar de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen. Het is niet de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen, maar de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen.

"Vraag je aan anderen scholen de ze te maken hebben met onge- wenste intimiteiten tijdens de staps. Dan is het antwoord: Het bestaat gewoon niet. Maar de werkelijkheid is anders." Het onderzoek van de leraren heeft geleid tot de conclusie: "Kijk je zelf lievermataria. Ton: "We ho- hiermee de leerlingen beter uit te rusten voor wat ze tegen kunnen. De laatste tip van het werkstuk van het meisje is: "Ik hoop dat iedereen die dit gebruikt er wat aan heeft."

GABRIËLA NABENSTEIN

Ongewenste intimiteit in onderwijs afwijzen

Van onze onderwijzeres 17-24

URECHT - Er zou een gedragscode voor leerkrachten moeten komen, waarin duidelijk staat dat onge- wenste intimiteiten, seksuele ge- getoelene in het onderwijs. Dit stede de stichting Handen thuis gestaten voor op een studietoed op school het risico lopen tegen hun wil seksueel te worden benaderd, maar ook tijdens de staps. Pedagoog Trudi Vogel waarschuwt niet elke aanvraag ongewenste intimiteit, die wordt genoemd, en een artikel dat hij over de schreef

derwijzer, tegen wie de kinderen in bescherming moeten worden ge- voerd. De beschouwingen zijn van een "druis" nature, maar een be- ding van seksuele betrekking van de docent naar de leerling, die aan de rweide fantasie van de leerkracht- cologa" zijn bondacht hebben.

In het derde artikel kunnen make reacties aan door. Daar is op de eerste plaats te zeggen dat de leraren niet te blijven van de ABOP, dat het tweede artikel "schakel- baar onderwerp" is, maar dat het ook niet de leraar om te worden ontvallen. Het is niet de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen, maar de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen. Het is niet de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen, maar de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen.

Wim Pijpers

Handen thuis

Ah! Als hij een arm om een meisje haast! Kan hij het ook troostend of joviaal benaderen. Door de veranderde moral en de vrees om gevormde onzeker, daar veel verwarring over. Aan de andere kant: "Je hoort zo vaak dat meisjes het wel zullen hebben uitgehakt, dat is het zelf ook gevaren. Maar in feite krijgen zij de schuld van de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen. Het is niet de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen, maar de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen. Het is niet de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen, maar de vrees van de leerkracht om te worden ontvallen."

Handtastelijke leraren ontmoeten geen verzet

14 25

Van ongeschiedster
UTRECHT — Meisjes die op school te maken hebben met ongewenste intimiteiten, verzetten zich niet of nauwelijks. Dat heeft vooral te maken met het verschil in macht. Het feit dat de leraar een man is, dat hij ouder is en dat hij de docent is, maakt hem in de ogen van zijn vrouwelijke leerlingen tot iemand die hoger staat. Die conclusie trekt Trudi Vogel, die als astudieproject voor haar studie speciale pedagogiek een onderzoek deed naar ongewenste intimiteiten op school.

Het is geen cijfermatig onderzoek naar hoe vaak en in welke mate, maar een onderzoek naar de ervaringen van meisjes. Vogel sprak uitvoerig met acht schoolieren. De resultaten van die gesprekken kwamen aan de orde op een bijeenkomst over ongewenste intimiteiten in het onderwijs, donderdag in Utrecht, georganiseerd door de stichting *Handen Thuis*.

Sinds *Handen Thuis* — nu een jaar — bestaat, heeft de stichting zich vooral bezig gehouden met ongewenste intimiteiten op het werk. Tijdens de telefonische gesprekken van *Handen Thuis* komen geregeld meldingen binnen van leerlingen en studenten die door hun docent of stagebegeleider worden lastig gevallen. Op het ogenblik is een op de zeven klachten afkomstig uit het onderwijs.

Volgens Elze de Wit van *Handen Thuis* komen ongewenste intimiteiten bijleides de meldingen voor op alle schooltypen en tijdens de stages. Als Kuiper van *Handen Thuis* heeft een

week lang alle vrouwen die ze tegenkwamen gevraagd naar haar ervaringen. Vroeger, als leerling, of nu, als leraar. Van de 25 vrouwen die ze sprak, bleek er een geen persoonlijke ervaring te hebben met ongewenste seksueel getinte aandacht. Die vrouw kende dat alleen als iets dat zij met anderen zag gebeuren.

Inschikkelijkheid

Took bereken klachten op dit gebied zelden de schoolleiding of de onderwijsinspectie. Volgens Vogel protesteren leerlingen niet omdat ze niet weten

was moeilijk om iets te zeggen, om iets te doen, want zijn verzet las ernstig en dan had je meteen ook zijn huwelijks stukmaker."

Als leerlingen al voortschiet een klacht uit, is de reactie meestal zo, dat het praatje in de klas wordt genoemd. Tijdens haar onderzoek kreeg Vogel een grote hoeveelheid van dergelijke vragen en opmerkingen naar haar toe. "Je zegt dat ik komst toch niet voor?; dat overkomt maar heel weinig meisjes; ze kunnen toch zeggen dat ze niet van geïnteresseerd; meisjes vinden het leuk; hebben geen gevoel voor humor; vrou-

moeilijk was te stellen, maar de ene arm om te slaan of de andere niet...". De andere leraar praatte echt op een positieve manier, hij gaf je echt een schouderklap. Jonge meisjes luisen twaalf en achttien uur per week in de klas, de fase van hun leven, aldus Vogel. Dat brengt met zich mee dat ze suggesties voor groeiende schikkingen en suggesties voor uitstapen. Ze verlangen naar vrijheid van zijn er tegelijkertijd bang voor; ze kunnen heel dweperig doen maar ook heel heel zwaar.

Femme fatale

Volgens Vogel hebben veel leerkrachten van de psychische ontwikkeling van meisjes geen kennis. Volgens Vogel, meisjes komen vaak heel zeker over, maar ze zijn het niet. Dat kan heel lastig zijn voor de leraar, vooral als ze zich ook nog eens presenteren als de *femme fatale*. Maar volgens Vogel zitten ook meisjes die smoorleefdig zijn op hun leraar er niet op te wachten om met hem naar bed te gaan.

Meisjes van die leeftijd hebben volgens Vogel ruimte nodig om te experimenteren op de manier van hun identiteit te ontwikkelen. Daarnaast moeten ze leren nee te zeggen. Daarvoor zouden ze een weerbaarheidscursus moeten volgen. Volgens Vogel, meisjes moeten ze leren nee te zeggen. Daarvoor zouden ze een weerbaarheidscursus moeten volgen. Volgens Vogel, meisjes moeten ze leren nee te zeggen. Daarvoor zouden ze een weerbaarheidscursus moeten volgen. Volgens Vogel, meisjes moeten ze leren nee te zeggen. Daarvoor zouden ze een weerbaarheidscursus moeten volgen.

Klachten over ongewenste intimiteiten bereiken schoolleiding en inspectie zelden

waarheen ze met hun klacht moeten, maar meer nog vanwege het feit dat meisjes worden opgevoed tot inschikkelijkheid. Krachtig zou zeggen is voor veel meisjes erg moeilijk, aldus Vogel. Een van de door haar ondervraagde meisjes, "ik durf toch niet zoveel te zeggen tegen leraren." Een andere: "Je niet van; hou eens even op. ik zou niet weten wat ik zou moeten zeggen of hoe ik zou moeten reageren."

Bovendien voelen meisjes zich schuldig, zo is Vogel geblijven, en hebben ze het idee dat ze verantwoordelijk zijn voor de leerkracht. "Ik wil dan wel mijn arm terugtrekken, maar dan is het hem voor schut." Een tweede meisje: "Het

den vallen mannen ook lastig; ongewenste intimiteiten is een uitnodiging van de feministen, het is genoemd en normaal, het is viesend voor meisjes."

Maar weinig meisjes vinden het viesend als de waardering van de leerkracht eindigt op borsthoofde, aldus Vogel. De vertelling is dat dat meisjes over althans een van leerkrachten. Niet alleen vanwege de cijfers, maar omdat hij overmacht heeft. Daarom gedragen meisjes zich ambivalent onder het gebeurde, maar als je ze vraagt naar hun gevoelens, blijken die niet ambivalent. Ze weten heel goed wat ze wel en niet prettig vinden.

Voor leerkrachten is dat misschien

mag je niet tegen in gaan." "Nanda: "Als een leraar iets uithaalt wat je niet prettig vindt, wil je het wel even laten merken dat je merkt maar heeft dan jij je krijgt er vast spijt van dat je iets hebt gezegd, wanneer hij cijfers naar beneden haalt of problemen met je gaat maken."

Katja: "Als een leraar aan je zit, is dat wel erg, maar als het een strengere leraar is, zou ik niets van zeggen. Ook als een leraar je zou dwingen met hem naar bed te gaan, zou ik niemand iets durven zeggen. ik denk dat je dan een stechte naam krijgt."

Volste recht

Geen wonder dat meisjes niet zelf contact opnemen met *Handen Thuis* over ongewenste intimiteiten in het onderwijs. Zij durven de situatie nog niet openlijk aan te kaarten. Ook op school niet. Alie Kuiper: "Zover komt het pas als leerkrachten weten dat het volste recht hebben een klacht in te dienen. Zij moeten er zeker van zijn dat ongewenste intimiteiten absoluut niet worden geaccepteerd in het onderwijs. Anders lopen ze het risico te worden gebrandmerkt als iemand die beschuldigingen rondstrooft."

De drempel van de directiekamer is toch al hoog voor schoolieren die klachten hebben. Een rector, connector of directeur is iemand die straf udeelt, stelt Trudi Vogel. Met zo'n gezaghebbende durf een leerling niet gauw vertrouwelijk te praten. Uit de gesprekken die Vogel met meisjes heeft, blijkt bovendien dat zij zich zeer verantwoordelijk voelen voor de gevolgen van hun aanklacht. "ik wil het niet kapot maken tussen hem en zijn vrouw", zegt één meisje. Anderen gaat gaat het te ver als de betreffende leraar wordt ontslagen. Dat willen ze niet op hun geweten hebben.

Overlaptting

Alie Kuiper van *Handen Thuis*: "Soms kan ontlast je ver gaan. De kans is groot dat zo'n man niet meer aan de bak komt. Vermoedelijk durven meisjes eerder een klacht in te dienen, als ze weten dat een leraar niet voor zijn leven wordt gebrandmerkt. Het gaat ze namelijk niet om wraak, maar om rechtvaardigheid. Daarom zou ik de discussie willen openen over een andere mogelijkheid zijn om iemand te straffen. Overlaptting zijn het beschrijven van gebruikelijk is bijvoorbeeld."

Laat er dan ook maar meteen gepaard worden een klachtprocedure. Elke school zou wat Kuiper betreft op papier moeten hebben wat er gebeurt is of een klacht is; bij wie kan de leerling terecht — heeft hij een vertrouwelijk en hoe lang mag de behandeling van de klacht duren? —

EEFEN als ik in je blouse mag kijken

door Jan Douwes Tr 22

Ongewenste intimiteiten in het onderwijs; een leraar economie die zijn ogen op borst- en bilhoogte heeft, een leraar Duits die zijn handen niet thuis kan houden. En leerlingen die er niets van durven te zeggen, want: „Als een leraar iets uithaalt wat jij niet prettig vindt, kan hij wel even laten merken dat hij meer macht heeft dan jij.“

Een op de zeven klachten, die de landelijke stichting *Handen thuis* bereiken, gaat over ongewenste intimiteiten in het onderwijs. De stichting organiseert morgen een studiedag over dit langverzwegen onderwerp.

In de derde klas van de HAVO werd Dorine regelmatig lastiggevallen door de geschiedsvakleraar. In het begin had ze het niet zo door: "Hij doet dat ze er leuk uitzag, hij sloeg zo nu en dan een arm om haar heen en noemde haar een lieve meid. Totdat ze steeds vaker voor het bord moest komen. De andere leerlingen konden niet zien dat hij achter zijn grote bureau een arm om haar heup legde of haar borst even aanraakte. Dat Dorine een lange lijst met mondellust overhoornen kreeg begon haar wel op te vallen. Ten einde raad vroeg ze of iemand anders niet eens voor het bord mocht komen. Op de dag zag haar broer dat de leraar een arm om Dorine heenlegde en zij zich probeerde los te wringen. „Blijf met je vingertjes van mijn zuster af, anders maak ik er werk van.“ zei hij. De connector hoorde dat en vroeg wat er aan de hand was. Dorine werd daarna niet meer lastiggevallen.

Grote domein geven

Het verhaal van Dorine is opgenomen in de dooralcoratorische "Handen thuis, meneer" van de pedagoog Trudi Vogel. Wat zou er zijn gebeuren als de broer niet had ingegrepen? Waarschijnlijk als de leraar nog lang zijn "gand kunnen gaan. Alie Kuiper van de stichting *Handen Thuis*: "Veel mensen zeggen dat je in dergelijke situaties gewoon" een klap of een grote mok moet geven. Maar zo vanzelfsprekend is dat niet voor meisjes. Het is nog steeds niet geleerd 'nee' te zeggen. Zeker in een onderwijssituatie waar niet alleen een machtsverschil bestaat tussen leerkrachten en leerlingen, maar ook tussen ouderen en jongeren, tussen mannen en vrouwen."

Meer citaten uit bovengenoemd onderzoek: Dorine: "En oudere vrouw stond oprecht te doen. Dat doe je niet. Het is een volwassen en daar

Verhuizen als de leerkracht niet van je af kan blijven

door Anka 18

van Voorbijganger
UTRECHT — Het is de bedoeling van de lessen aardrijkskunde steeds vervoelend. Wanneer de leraar uitsluitend zich zoover over haar heen, dat ze in haar blouse kan kijken. Vaak legt hij ook een arm om haar schouder of kijkt hij haar te vreemdijk lang en doerdringend aan. Ze vindt het vervelend, maar durft er niks van zeggen. Ze is bang om de leraar te vertellen, want de andere leraren of bij de stichting *Handen Thuis*. die zich bezighoudt met klachten over ongewenste intimiteiten. Soms giechelen meisjes er onder elkaar om te lachen. Maar leerlingen zijn handen niet thuis kan houden, maar vinden ze het te vreemdijk lang en doerdringend aan. Ze doen als ze last hebben van de leraar, maar ze worden als ze er ziek van, willen niet meer naar school en vertrekken naar een andere school. Een op de zeven klachten bij *Handen Thuis* gaat over ongewenste intimiteiten lastig gevallen. Maar meestal belt een leerling op de telefoon de schoolieren hetzelfde te erg vinden.

Sommige schoolieren worden lastig gevallen door hun onderwijzers. Die raken hen niet iets te vaak aan of nemen hen te dicht vervelend vindt, heeft het recht om daarover te klagen. Bij de stichting *Handen Thuis* is de bedoeling van de lessen aardrijkskunde steeds vervoelend. Wanneer de leraar uitsluitend zich zoover over haar heen, dat ze in haar blouse kan kijken. Vaak legt hij ook een arm om haar schouder of kijkt hij haar te vreemdijk lang en doerdringend aan. Ze doet als ze last hebben van de leraar, maar ze worden als ze er ziek van, willen niet meer naar school en vertrekken naar een andere school. Een op de zeven klachten bij *Handen Thuis* gaat over ongewenste intimiteiten lastig gevallen. Maar meestal belt een leerling op de telefoon de schoolieren hetzelfde te erg vinden.

Als je wordt lastig gevallen op je werk, kun je je daarvan aanmelden bij de werkgemeenschap. Maar voor schoolieren die willen klagen is nog niets. "Op iedere school zou een vertrouwenspersoon moeten komen" vinden de leden van de werkgemeenschap van *Handen Thuis*. Zij vinden dat een onderwijzer nooit zo met een leerling

PSYCHOLOOG ONDERZOEKT RELATIES

Bij pedofilie niet altijd sprake van misbruik

Van onze verslaggever **VH 24**
AMSTERDAM — Bij seksuele contacten tussen kinderen en volwassenen is er niet altijd sprake van een vorm van misbruik. Kinderen, jongens vooral, oordelen zelf soms positief over hun seksuele relatie met pedofielen. De stelling, heeft psycholoog T. Sandfort willen bewijzen met een onderzoek, dat donderdag werd gepubliceerd in boekvorm bij uitgeverij SUA in Amsterdam.

In het boek, *Jongens over vriendschap en seks met mannen*, worden 25 jongens van 12 tot 16 jaar aan het woord gezet, die seksuele contacten hebben met oudere mannen. Van de 25 oordeelt 24 jongens positief. Een jongen spreekt er gemeentelijke gevoelens over, de seksuele omgang met de volwassen man die hij ontmoette. De jongens zijn afkomstig van volwassenen die actief zijn in pedofielwerkgroepen van de NVSH, de Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming.

Sandfort overhandigde donderdag een eerste exemplaar van het boek aan C. Lichtberg. Zij werkt sinds drie jaar bij de Utrechtse gemeentepolitie als dekundige op het gebied van incest en seksueel misbruik van kinderen.

Lichtberg, die de drukproeven van het boek tevoren had gezien, noemde het boek boeiend, verwartend en een aanleiding voor de discussie over pedofilie en seksueel misbruik van kinderen. Zij waarschuwde echter dat het aantal kinderen dat positieve ervaringen met seksuele relaties met volwassenen in aantal verre kinderen overtroffen door het aantal kinderen dat negatieve ervaringen heeft en daarvan ook een schadelijke gevolgen ondervindt.

Sandfort heeft zijn onderzoek uitgevoerd als reactie op de negatieve houding die maatschappij inmiddels tegen pedofiele contacten. Volgens hem werd ten jaar geleden voorzichtiger maar positief bericht over pedofilie. Daarna is er een omslag geweest. Onder invloed van de vrouwenbeweging zou de aandacht voor incest en pedofilie een sterk negatieve karakter hebben gekregen.

Bezoekten over seksuele contacten van kinderen met volwassenen zijn nu alleen maar negatief. Alhoewel kinderen er alleen maar zijn om seksueel misbruikt te worden. Alhoef zo niet zelf een seksueel leven hebben waaruit ze contact kunnen zoeken met volwassenen."

Sandfort zei dat hij met het boek niet wil beweren dat seksueel misbruik van kinderen niet voorkomt. Hij wil benadrukken dat bij de huidige discussie over aanpak van de zedelijke onderwerping ook rekening wordt gehouden met de positieve ervaringen die kinderen soms hebben.

Lichtberg zette vraagtekens bij de bewijdingen. Uit de verhalen van de jongens in het boek had zij geleerd dat de jongens het contact met de oudere mannen op prijs stellen omdat zij zo aandacht, vriendschap en cadeau's ontvangen die zij van hun ouders niet krijgen. Het seksuele contact komt voor op een positieve manier daarmee voort uit het negatieve. Wat zij bij hun ouders mist, wordt gecompenseerd door een andere volwassen man. Daar ben ik niet tegen", zei ze, "maar moet dat nu per se door de pedofiele gebeuren?" Volgens haar staat bij de pedofiel het seksuele contact voort.

Zij blijft, ook na het lezen van het boek, voorstander van een wettelijk verbod op seksuele contact tussen volwassenen en kinderen jonger dan zestien jaar. Volgens haar is het seksueel misbruik van kinderen door volwassenen zoveel meer voorkomend dan relaties op basis van vrijwilligheid dat een verbod noodzakelijk blijft. Ze wees erop dat de 25 jongens in het boek zelf bevestigde, selectie groep zijn, terwijl in mijn drie jaar bij de Utrechtse politie ik alleen al vierhonderd gevallen van misbruik heb geregistreerd."

Lichtberg zei te erkennen dat kinderen ook seksuele gevoelens hebben en die willen ontwikkelen. Volgens haar kan dat haar belang hebben in contacten tussen kinderen onderling. Ze heeft de ervaring dat veel gevallen van incest aanvankelijk gebeerd zijn op een toevallige manier van de volwassenen, waarbij sprake is van een mengeling van negatieve en positieve gevoelens bij het kind. Al heel snel staat dat in en in een dwangverhouding waarvan het kind slachtoffer wordt.

Sandfort werkt aan een vervolgonderzoek waarin driehonderd jongeren ouder dan 16 worden ondervraagd over de gevolgen die zij achteraf ervaren van hun seksuele contacten met volwassenen. In dit onderzoek worden ook de verhalen van de jongens die zich meer slachtoffer voelen van hun seksuele contact met volwassenen.

Strafbaarstelling van pedofilie ter discussie

Door een onze redacteurs **NRC**

AMSTERDAM, 24 okt. 24
 Steeds meer mannen die in hun jeugd seksueel misbruikt zijn door volwassenen melden zich bij de Utrechtse politie.

Dit zegt mevrouw C. Lichtberg, die zich bij de politie in Utrecht bezighoudt met incestproblematiek. "Mannelijke slachtoffers van seksueel geweld durven inmiddels te praten. Dat was en is nog steeds een schrijnend taboe", aldus Lichtberg. Aan haar werd geboren het eerste exemplaar ongetrokt van een studie naar de ervaringen van jongeren van seks met volwassenen. Op grond van dit onderzoek concludeert de sociopsycholoog T. Sandfort dat het wettelijk is de strafbaarstelling van pedofilie op te heffen.

Een opresting die door Lichtberg categorisch wordt afgewezen. Opheffen van strafbaarstelling is naar haar mening alleen

het belang van de pedofiel. "Eerst zijn mogelijk kinderen die positieve ervaringen hebben van seksuele contacten met volwassenen, maar de groep met negatieve ervaringen is duidelijk groter. Zo lang dat zo is, is het niet redelijk huidige beleid om in te gaan", merkte zij op.

Lichtberg is zij zeer sceptisch te staan tegenover pedofielen. "Als zij werkelijk zo veel van kinderen houden als ze zeggen, is het toch opvallend dat ze dit alleen in de context van seksualiteit naar voren brengen". Als pedofielen meer geaccepteerd willen worden in de samenleving zou het goed zijn als ze ook op andere terreinen zouden opkomen voor de belangen van de jeugd. "Waarom hoor ik ze niet als het gaat over voor jongeren schadelijke betrouwen in de buurt- en clubhuiswereld of de ernstige bezuinigingen bij het opvoeden", zo vroeg zij zich af.

Incest-deskundige politie Utrecht: **NV 24**

'Pedofiel moet ook anders opkomen voor de jeugd'

AMSTERDAM - "Pedofielen staan bij de gemiddelde Nederlander niet goed bekend. Als zij meer geaccepteerd willen zijn binnen de samenleving, zou het goed zijn als ze ook anders opkomen voor de jeugd dan via de seksualiteit."

Mevrouw C. Lichtberg, incest-deskundige bij de Utrechtse politie, zei dit gisteren in Amsterdam bij de presentatie van het boekje 'Jongens over vriendschap en seks met mannen' van de hand van de eveneens uit Utrecht afkomstige - psycholoog T. Sandfort.

Lichtberg kreeg het eerste exemplaar aangeboden van deze uitgave. In het boekje staan onder andere interviews met 25 minderjarige jongens, die zich over het algemeen positief uitlaten over hun relaties met oudere mannen. Lichtberg: "Altid wordt vanuit de pedofiele wereld gesteld dat

men ongelooflijk veel van kinderen houdt en zeer bij hen betrokken is. Maar waarom hoor ik ze niet als het gaat over bezuinigingen in buurt en clubhuis, de ernstige bezuinigingen binnen het bijzonder onderwijs? Belangen van kinderen staan daarbij wel degelijk op het spel", aldus de politievrouw.

Sandfort reageerde met: "Hoe zouden pedofielen zich op andere wijze met kinderen moeten bemoeien. Als zij dat doen, wordt toch geëist dat ze uitsluitend op seks zijn uit."

Sandfort erkent dat zijn boekje verre van representatief is. De geïnterviewde jongens waren via de NVSH geïnterviewd. Hij wil met het boekje wel duidelijk maken, zei hij, dat niet elk seksueel contact met een oudere voor een kind een negatieve ervaring of een vorm van misbruik hoeft te zijn.

→ om mag gaan. Want, zeggen ze: 'Hij is veel machtiger. Hij is ouder, een man en bovendien leraar.' Leerlijnen worden ook vaak verleid op leraren. Ziek en Alle zijn dan ingesloten. 'Op die leeftijd verandert er veel en wij mensen zijn nieuwsgierig, ook op seksuele gebied.' Het leraar is niet de juiste persoon om daarop in te gaan. Vaak kunnen schoolmeesters pas jaren later achter dat ze eigenlijk geen 'heer' leggen hem durften te zeggen.

→ 'Voor fraude bij examens is van a tot z geregeld wet procedure in werking is maar, om ongeveer 10 minuten worden ze voor mogelijk benemkens gehouden. Reactoren vragen vaak nog lever aan andere zaken of een leerlijn er te recht kan dan dat ze maatschappij nemen tegen de veroorzaker van alle ellende.'

Uitdaging

Dat leerkrachten meer verantwoordelijkheid hebben dan leerlingen staat buiten kijf. Hoe uitdagend meijers er ook in kunnen lopen, docenten moeten met hun handen van hen afblijven. Alle Kuper: "Leerkrachten zijn niet alleen maar lesjager. Ze moeten ook iets afweten van de ontwikkeling die hun leerlingen doormaakt. Op een bepaalde leeftijd gaan meisjes experimenteren met hun uiterlijk. Ze weten dat ze daar

aandacht mee kunnen vragen. Als leraren dat opwachten als een seksuele advance, maken ze misbruik van de situatie, ik wil niet zeggen dat aanvragen verboden moet zijn. Maar de ene arm om de schouder is de andere niet. Meisjes hebben heel goed door of een docent meer van ze wil."

Doris, één van scholliëres die door Vogel werd geïnterviewd, zei: "We hadden een leraar handenarbeid die zei: 'Je krijgt een tien als ik in je blouse mag kijken.' Dat meende hij echt. Ik was erest volkomen uitgekletst, later vond ik het wel onbeschoft. Hij deed ook zijn arm om je heupen als hij bij ik was."

Volgens Sandfort moet een school meer doen dan een vertrouwensvrouw aanwijzen en een klachtenprocedure opstellen. Hoe is de sfeer op school bijvoorbeeld? Kunnen jongens zich ongemoeit te buiten gaan aan provocerende seksuele opmerkingen en gedragingen? Volgens een bijkomend onderzoek van het voormalige Jongerenland Zone 3 wordt eenderde van de middelbare scholliëres lastig gevallen. Niet alleen door leraren, maar ook door medeleerlingen.

Kidboxen

"Ik wilde er nooit over vertellen, want ik vind het eigenlijk zo stom. Die jongen is echt handtastelijk. Hij zit iedere keer aan mijn kont en

vraagt steeds of ik met hem naar bed wil ik ben maar op klickoben gegaan. Wie weet wat er allemaal kan gebeuren?"

"Als je met koffie loopt, maken ze allemaal stomme opmerkingen of ze gaan aan je dueren en knippen in je billen of tuten. Er zitten sekreten bij, ik heb soms de hele dag ruzie met jongens."

Deze citaten komen uit een onderzoek naar opengeestige initiatieven in het onderwijs dat is verschenen in Tijdschrift voor vrouwenstudies nummer 26. Twee studentes onderwijskunde en twee studentes leerkrachten en vierhonderd leerlingen van een school kopen. Maar ze hoorden zoveel verhalen over opdringerige leerlingen en leerkrachten, dat ze van koers veranderden.

Alle Kuper: "Laatz! Is een rapportage over een werkeerke voor brillagiers. Het was geëweld geweest, maar alle meisjes wonden dat de jongens zich sterk vervreemden hadden gedragen. Ze wilden steeds zoenteliekkte spelen en glunderen door een gat in de slaapkamermuur. Ik vind dat leerkrachten in zo'n situatie moeten ingrijpen. Als zij meelachen, is de weg vrij voor meer opengeestige initiatieven."

PEDOFIELEN KUNNEN IMAGE VERBETEREN

Bh 24

AMSTERDAM — „Het image van de pedofiel bij de gemiddelde Nederlander scoort niet erg hoog.

Als pedofielen meer geaccepteerd willen zijn binnen de samenleving, zou het goed zijn als ze ook anders opklimen voor de

jeugd dan via de seksualiteit.“ Mevrouw C. Lichtenberg, incest-deskundige van de Utrechtse politie, zei dit gisteren in Amsterdam bij de presentatie van het boekje „Jongens over vriendschap en seks met mannen“ van de hand van de Utrechtse psycholoog T. Sandfort.

In het boekje staan onder andere interviews met 25 minderjarige jongens, die zich over het algemeen positief uitlaten over hun relatie met oudere mannen. Lichtenberg: „Altid wordt vanuit de pedofiele wereld gesteld dat men ongelukkig veel van kinderen houdt en zeer bij hen betrokken is. Maar waarom hoor ik ze niet als het gaat over bezuinigingen

in buurt en clubhuis, de ernstige bezuinigingen binnen het jongeren onderwijs. Belangen van kinderen staan daarbij wel degelijk op het spel.“

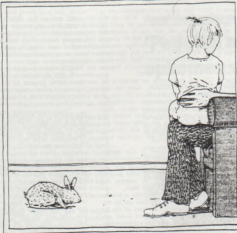
Sandfort reageerde direct. Hoe zouden pedofielen zich op andere wijze met kinderen moeten bemoeien, vroeg hij zich af. Als zij dat doen, wordt toch gezegd dat ze uiteindelijk op seks uit zijn.

Sandfort wil met zijn boekje duidelijk maken, dat niet elk seksueel contact met een oudere voor een kind een negatieve ervaring of een vorm van misbruik hoeft te zijn. Lichtenberg stelde zich negatief op dan Sandfort. Zij: „Ik heb in mijn werk in de afgelopen jaren te maken gehad met ongeveer vierhonderd bijna altijd negatieve relaties tussen kinderen en volwassenen.“

Sandfort verricht momenteel een veel uitgebreider onderzoek naar (seksuele) relaties tussen kinderen (meuses en jongens) en volwassen personen. De eerste resultaten tonen aan, aldus Sandfort, dat misbruik in de relaties met volwassenen meer voorkomt dan dat de kinderen de relatie vrijwilling onderhouden of plezier vinden.

Pedofiel nee! geen snoep mee

Jan (11): „Ik heb Sander (41) leren kennen op de bank bij ons thuis. Hij vroeg of ik op zijn schoot ging zitten en toen voelde ik dat hij op m'n rug begon te knebelen, dat vond ik toen zo lekker en nou nog.“ Jan werd een heel speciaal vriendje van Sander. Ze gingen samen dingen doen die ze allebei leuk vonden, naar het bos en naar de film. Sander en Jan gingen ook met elkaar vrijen. Daarover vertelt Jan in het boek „Jongens over vriendschap en seks met mannen“. Dat boek is vanaf vandaag te koop.

TEKENING JOEP BERTHAAS

Paul (14): „Ik ben bang dat iemand erachter zal komen. De buuren het zien of weet ik wat. En dat ze het dan zeggen tegen de politie of zo.“

Walter (15): „We doen elkaar toch geen kwaad? Als je iemand vermoord hebt krijg je maar een paar maanden straf. Maar als je met iemand in bed ligt krijg je meer straf, dat sei Steven (15).“

Lex (13): „Mijn vader had er in het begin wel een beetje moeite met me. Maar het gaat nu wel. Mijn ouders staan er niet negatief tegenover. Ze doen het zelf ook, dus.“

Harrie (16): „Bij Pieter (39) is het lekker ontspannen. In twee andere s'ier dan thuis. Bij Pieter kun je tenminste doen en laten wat je wilt.“

Ben (18): „Ik vind het fijn om bij elkaar te slapen, dan lig ik tenminste niet alleen. Ik ben wel eens een beetje bang om te slapen als ik een film heb gezien.“

De schrijver ervan is de psycholoog Theo Sandfort. Aan 25 jongens tussen de tien en zestien jaar vroeg hij hoe het is om een volwassen man als vriend te hebben. Hij deed dat, omdat iedereen maar eens moet weten dat kinderen seks met een volwassene ook wel eens prettig vinden. Er wordt de laatste tijd zoveel gesproken en geschreven over incest en verkrachting, zegt de schrijver, dat het niet lijkt alsof sex met kinderen alleen maar gevaarlijk en erg is.

Voorts het boek staat waarom het alleen over mannen en jongens gaat. Want er zijn ook mannen die van kleine meisjes houden. Maar omdat dat er niet zo'n probleem is, dus die daar niemand over te vertellen. En vrouwen die met kinderen vrijen waren juist moeilijk te vinden omdat ze er niet zo'n probleem mee hebben. Vrouwen mogen kinderen zoveel knuffelen en zoenen als ze willen. Dat vindt niemand die het niet verdraagt.

Hoe leert een man een jongen seksueel kennen? Ook in zoals veel wordt versheid, bij de uitgang van een school staan met z'n zakken vol snoep om kinderen mee te lokken. Bij de 25 jongens die het geïnterviewd is, ging het altijd anders. Hoop (12): „Chris (38) kwam een keer bij ons thuis. Ik had hem nogal knip, wel een leukie vent met een lekker lekker eraan. Ik ben daarna uit mezelf naar hem toe gekomen. Hij heeft het niet geïnterviewd.“

Joop (13): „Ik leerde haa (35) kennen in het zwembad. We deden tikkertje.“ Hij vroeg of ik een keertje langs kwam. Maar ik was niet meer prettig naar hij woonde. Toen we samen met elkaar naar de ik hem weer. En

toen ze hij: Kom je nog een keertje langs? Waar woon je dan? vroeg ik. En zo ben ik er steeds vaker langs geweest.“

De jongens uit het boek gaan zo'n drie keer per week bij hun oudere vriend op bezoek. Allemaal kennen ze hem al een hele tijd. De meesten zijn een jaar of drie. Bij twee jongens duurt de vriendschap al langer dan vijf jaar.

Alle jongens vrijen met hun oudere vriend. Maar dan gaat het wel zoals de jongen het 's prettigst vindt. De jongen is eigenlijk de boos. John (13): „Marcel (45) heeft altijd gezegd, als je doet wat je niet wilt, moet je het altijd zeggen.“ René (12) wordt ook nooit gedwongen tot iets maar heeft toch wel eens de balen van sex. René: „Dat konnt doordat het dan niet echt vrij is, maar meer om hem een plezierige te doen. Dat is een op de twintig keer.“

Oer en voor te zorgen dat de jongens maar zeker door niemand herkend zullen worden, zijn alle namen in het boek veranderd. De pedofiele relaties, zo heten ze officieel, zijn meestal erg geheim. Zelfs vaders en moeders weten vaak van niets. Wouter (12): „Mijn vader komt er nooit achter, nou, want dan is het gelijk afgelopen. En ik zie er m'n vader ook wel voor aan dat hij Gerard (42) in elkaar zal stampen. Dat is een rotgedachte, iemand die type dingen doet, die moet niet behouden worden als een hoed.“

MARJA BAETEN

Incestdeskundige bang voor misbruik

De geheimzinnigheids rond pedofiele relaties is er niet voor niks. Vrijen met kinderen onder de zestien is verboden. Dat staat in de wet. Een volwassene die het toch doet kan een gevangenisstraf van zes jaar krijgen. De schrijver van het boek vindt dat die wet uit 1981 onderhand maar eens veranderd moet worden: Verboden voor onder de zestien moet worden, verboden voor onder de twaalf. Hij hoopt dat de verlaten in dit boek eraan mee zullen helpen dat dat binnenkort gaat gebeuren. Daarmee is vanmiddag ook het eerste exemplaar aangeboden aan de incestdeskundige van de Utrechtse politie, Caris Lichtenberg.

Vindt zij ook dat die leeftijd omhoog moet?

“Nee, in geen geval. Wat goed is voor dat kleine groepje jongens uit het boek zal zeker niet goed zijn voor alle jongeren in Nederland. Ik heb hier bijvoorbeeld met incest-luchtoffers te maken. Als op incest niet sowieso een straf blijft staan, ben ik heel bang dat nog meer mannen misbruik gaan maken van hun macht. Stel je voor dat de politie niks meer mag doen, door wie worden die kinderen dan nog

beschermd? Als een klein gedwongen wordt om seksueel contact te hebben moet de dader wel getraff worden, vindt Sandfort.

“Dat is heel mooi maar ook verschrikkelijk moeilijk, je controleerunen. Kinderen onder de zestien zijn veel te vaak afhankelijk van de vader, ze vorm de onderwerp die hen dwingt. Die zullen se niet durven verraden.“

“Ik ben in twifels wel in de war geweest met het boek. Omdat je hier alleen misbruikte kinderen ziet, vergeet je al heel gauw dat het niet sex ook wel eens leuk kan gaan. Daar moet de politie rekening mee leren houden. Angstige en paniekerige ouders doen hier wel eens schade aan een pedofiele relatie. Je moet dan heel goed beseffen dat als je de oudere man arresteert, je van het kind misschien wel iets heel erg belangrijks afpakt. Dat heb ik wel geleerd uit dit boek.“

MARJA BAETEN

PROSTITUÉES UIT HELE WERELD KOMEN IN BRUSSEL BIJEEN

Succesvol hoercongres krijgt vervolg

Van onze verslaggever
MARIA HENDRIKS
AMSTERDAM — Het eerste internationale hoercongres, dat anderhalf jaar geleden werd gehouden in Amsterdam, blijkt ook achteraf een groot succes te zijn geweest. Sinds woensdag zijn in Brussel voor de tweede keer prostituees uit de hele wereld bijeen om drie dagen lang, meest in besloten bijeenkomsten, te praten over mensenrechten, gezondheid en feminisme.

Het congres is georganiseerd door het International Committee for Prostitutes Rights (ICPR), dat vorig jaar in Amsterdam werd opgericht. Dat de organisatie serieus wordt genomen blijkt uit het feit dat de delegaties worden gebouwd in de salons van het Europees Parlement. Wel zijn de deelnemers voor de douane geregistreerd als „kunstenaars“.

Het congres in Amsterdam was de eerste gelegenheid waarbij prostituees massaal uit de anonimiteit traden, ofschon dat soms nog voorzichtig gebeurde, verscholen achter grote sonnetblinden en met hoeden op het hoofd. Een

enkele vrouw droeg zelfs een masker. De schuwheid van de vrouwen was niet geheel ten onrechte. Dat bleek het duidelijkst op de laatste dag tijdens de persconferentie. De belangstelling, vooral van de fotografende en filmende pers, was overduidelijk. Menige vrouwen-groep, menige regering zelfs zou wensen dat er voor de presentatie van haar plannen zoveel belangstelling was.

Mensenrechten

Vorig jaar hebben de vrouwen een handje van de rechten van prostituees opgesteld. Dat zal in Brussel worden uitgebreid en bijgesteld. Nu staat daarin de eis dat overal ter wereld de wetgeving zo moet worden gewijzigd, dat prostituees niet meer strafbaar zijn. De hoeren vinden dat prostituees geen mensenrechten moeten hebben, zoals het recht op vrije meningsuiting, amnestie, huwelijk, moederschap, huwettig, het recht om te gaan en staan waar ze wil. De vrouwen vinden verder dat een werk als werk moet worden erkend, zodat ze zich kunnen verzekeren tegen ziekte en werkloosheid.

Dat jaar komen de mensenrechten opnieuw aan de orde. Het gaat om rechten die ook voor velen vanzelfsprekend, maar

aan prostituees worden ontzegd. Hoeren hebben te maken met onvrijwillige registratie, met de politie die hen behandelt als madagdisers, met gemeentepolitie die prostituees concentreert in wijken, met wetten waarmee ze in gedozoneerde en erotica centra worden gedwongen. De Nederlandse prostituees vinden dat boedelhouderij uit het Wetboek van Strafrecht moet worden geschrapt.

Volgens Jan Visser van de Mr De Graafschuif, die opkomt voor de belangen van prostituees en wetenschappelijke onderzoek doet naar prostitutie, kunnen gemeentebesturen vergoedingen afgeven als bordelen legaal worden. De vergoedingen kunnen worden gekoppeld aan voorwaarden voor bijvoorbeeld arbeidsverhoudingen. Dat zou op de lange duur kunnen uitmonden in overleg over arbeidsverhoudingen en ten slotte in een CAO.

Bij het thema gezondheid zal het onderwerp Aids zeker aan de orde komen. Er zullen zelfs Aids-deskundigen aanwezig zijn uit de Verenigde Staten, Zwitserland en West-Duitsland. Volgens de prostituees wordt ten onrechte altijd gedacht dat hoeren gemakkelijkste hoeren en een uitgangspunt voor Aids. In Brussel zullen hoeren, ex-hoe-

ren, onderzoekers, politici, leerkrachten en hulpverleners informatie uitwisselen over veilige sex.

Bij de behandeling van het thema gezin zal worden gesproken over geweld tegen prostituees, het volgens de hoeren niet verschilt van andere vormen van geweld tegen vrouwen. Het is een onderdeel van de houding van mannen tegenover vrouwen in het algemeen. De vrouwen vinden dat geweld tegen prostituees serieus moet worden genomen en dat door politie en justitie niet moet worden gedaan alsof het een normale zaak is. In de Verenigde Staten wordt vaak naar duizenden hoeren verweerd die vaak, niet eens worden geïdentificeerd. De prostituees verzetten zich vorig jaar al tegen gewonnen protesten, vooral van kinderen.

Behalve prostituees uit de Verenigde Staten, Australië, Thailand, Europa en de Derde Wereld, zullen er ook juristen, sociologen en artsen aanwezig zijn op het congres. In het Europees Parlement zal de vraag te zijn uitgesteld door de Groenen. Het congres wordt gesubsidieerd door de Nederlandse en de Belgische overheid.

Zie ook Open Forum

Hoeren houden zich met pijnstillers op de been

14 2
Klanten
 In de gebouwen van het Europees Parlement in Brussel wordt deze week de tweede internationale hoerconferentie gehouden. Nel van Dijk, vertegenwoordiger van de CPN in het Groen Progressief Akkoord en werkzaam in het Europees Parlement, schreef hier dat hoeren dezelfde rechten horen te hebben als andere burgers (Open Forum 25 september). Daar is nog geen sprake van, meent Ingrid Woudstra van de Federatie Nederlandse Junkie Bonden die gebruikers en ex-gebruikers van drugs verenigt. Over hoeren, heroïne en pijnstillers.

Het oude idee dat hoeren alleen maar uitgewiste vrouwen zijn, is verward voor het idee dat hoeren vrouwen zijn met een beroep dat criminaliseerd is. Een stage dicht bij de werkelijkheid, dat wel.

Prostitutie is een vak. Net als bij voorbeeld garanderen. Vrouwen hebben minder keuzemogelijkheden, als het voor hen noodzakelijk is om inkomsten te verwerven. Werk dat financieel en sociaal ondergewaardeerd wordt, wordt daarom vooral door vrouwen gedaan. Toch zijn er mannelijke en vrouwelijke hoeren.

En hoer is rechteloos. Belastingaf-trek geldt voor deze beroeps-groep niet. Ziekteverlof bestaat voor hoeren niet. Blijsuren, die klanten soms met opzet veroorzaken, krijgen geen tijd om te herstellen. De hoer moet zich met pijnstillers op de been houden. Anders middelen bevoorraden oververschilligheid ten opzichte van de minachting van klanten, politiefunctarissen, buurtbewoners en poosers.

En hoer die niet wil slakken, wordt daarbij wel „afgelopen“ door poosier, man of vriend. Want een zinnig hoer brengt niets binnen. Op die manier worden veel hoeren verslaafd. Soms aan heroïne, meestal aan legale middelen, want die zijn het goedkoopste. De hoer met een ouderwetse poosier weet zelf vaak niet eens aan welke middelen. De sigaretten, de pillen of de siok methoden hadden geen marktaandeel en zo voldoende zolang ze werden geleverd. Zo's verslaving aan een onbekend middel kan een hoer lange tijd buiten aan de leverancier, de poosier, of mannelijk. Weglopen betekent afkanten. Een gemiddeld hulpverlener of huusarts neemt iemand serieus, die niet eens weet waaraan hij of zij verslaafd is.

Junkiesyndroom
 Het heroïne-afhankelijk is een bekend verschijnsel. De medicijnvervalder (ex-hoer) wordt niet gelooft. Met de uitvinding van „het junkiesyndroom“ verklaart de medische wetenschap elke discrepantie tussen wat een verslaafde

vertelt en wat de medicus of hulpverlener wil geloven: de verslaving lijft. Men hoort daarom een verslaving niet te ruet te nemen.

En op deze manier verslaafd geraakte hoer kan kiezen tussen afkanten zonder begeleiding, of op zoek gaan naar het verslavingsmiddel. Hierin kan hulp van de vroed- en een uitstekende pijnstiller.

Natuurlijk komt het voor dat een verslavede man of vrouw met prostitutie geld gaat verdienen. Ook zijn er zelfstandige hoeren die uitstrekken voor zichzelf kunnen (laten) zorgen. Als ze het financieel kunnen veroorloven, nemen ze de tijd om hun huusarts ruzig te laten herstellen. En als ze besluiten pijnstillers te nemen, kunnen ze er zelf op toezien dat zich geen ongepaste verslaving ontwikkelt.

Er zijn seksclubs en bemiddelingenbureaus die voor goede bescherming en voorzettingen zorgen. Maar de legaliteit van deze bedrijfsact bevordert de uitbuiting van hoeren. De vervolging, de rechtspraak en de wetgeving, met uitzondering van de verslavingsmiddelen, waaronder veel hoeren moeten werken, veroorzaken vaak een verslaving aan legale of illegale pijnstillers. Poosers ontkennen dit verschijnsel liever. Stee je voor, dat Mien straks zijn pillen van trouwvrouw, of gaat vragen, waarom de koffie zo vreemd smaakt.

Spuiten

Overigens is het gelukkig waar, dat in Nederland weinig hoeren en weinig drugsgebruikers Aids hebben. Conditioens en sterfte spuiten kunnen ervoor zorgen, dat dit zo blijft. Gewone condities zijn al jarenlang makkelijk te krijgen. Speciale sterke homo-condities voor kontekuen zijn er sinds kort. De verkrijgbaarheid van steriele spuiten is nog niet zo makkelijk. Het wordt nogal bemiddeld, door de betze tegen drugsgebruikers, waarvan mensen die zichzelf „fotosekijn“ noemen, in vraag denken.

Als een winkel wordt beklad, waar steriele spuiten worden verkocht, grijpt de politie niet in. Het politie-apparaat richt zich liever op de winkelverpakkingen van hoeren, junkies en de spuit-verstrekkers van de junkiebonden.

INGRID WOUDESTRA

Feministen en onrecht in de bres voor hoeren

Een deel van feministisch links komt voor de rechten van prostituties. Dat is weer gebelken op de tweede internationale hoerconferentie die begin deze maand in Brussel is gehouden. Nel van Dijk, werkzaam voor het Groen Progressief Akkoord in de Europese Parlement, hielde hier de half illegale sear waarin publieke vrouwen werken, en Ingrid Woudstra van de Federatie Nederlandse Junkie Bonden deed een boekje open over het leven van verslaafde vrouwen in de prostitutie (Open Forum 25 september en 2 oktober). Vandaag de mening van de publiciste Ariane Amberg. Feministen hebben geen reden, vindt zij, om de kar van de hoeren te trekken.

Vk 15

Met het woord „feminisme” in hun vaandel strijden hoeren tegen onrecht dat hen door mannen wordt aangedaan. Een deel van feministisch links trekt hun kar, emancipatiebelied is de vlag die de lading dekt en subsidieert.

Menn dat iedere vrouw die voor haar rechten opkomt a priori een feministische strijd zou voeren is, op 'n' minst, kortzichtig. We zouden ons af moeten vragen of wat goed is voor een handvol hoeren (de Mr. de Graaf Schichting schat hun aantal in Nederland tussen de 15.000 en 20.000), ook goed is voor vrouwen in het algemeen. Prostitutie heeft niets met emancipatie te maken. Intendeend: vrouwen zijn in geen enkel opzicht gebaat bij het bestaan van hoeren.

Waarom zouden uitgerekend feministen zich inzetten voor deze gigantische samenvatting aan de mannespelt? Weliswaar wordt er wel eens gedacht dat zonder hoerbestaan mannen nog meer zouden verkrachten en aanranden, maar aangenomen er altijd hoeren hebben bestaan is dit voerorgaan een onbewezen stelling. Alle hoeren ter wereld hebben seksueel gewild soort kunnen voorkomen. Het lijkt er meer op dat het aantal verkrachtingen gelijke tred

houdt met de groei van de seks-industrie, en met evenveel recht zou men kunnen beweren dat de prostitutie seksueel geweld oproeft, bevordert en in stand houdt.

Recht op seks

Het bestaan van hoeren bekrachtigt het idee dat mannen recht hebben op seks. De ongelijkheid en het machtsverschil in de man-vrouw relatie wordt hierdoor versterkt. Immers, als een man van zijn vrouw of vriendin niet krijgt wat hij nodig heeft, kan hij het kopen. Het hoerensysteem ontneemt vrouwen dus macht.

Het „vrijen” waar mannen bij hoeren in getrand worden, is in allen tegenstelling met wat vrouwen over het algemeen getrand vinden aan een vrijpartij.

- Emoties die de relatie of het contact tussen twee mensen bevengten, horen er niet bij; voorwaarde is juist dat sex loggeoppeld wordt van genegenheid, vertrouwen en liefde.
- Seks met een boer is penisgericht; mannen worden geconditioneerd op zo snel mogelijk klaar komen en wegwezen. Nappes is er niet bij.
- Hij heeft een orgaan, zij voelt er

niets bij; hij kan zijn penis verzorgen door een vrouw die de vreugdeloos doet, en aan iets anders (geld) denkt.
● Aan zijn mannaarschap wordt geen enkele eis gesteld, hij wordt volledig bediend en ook 'n' is hij de grootste belius, toch krijgt hij complimentjes.
● Het bezoek aan hoeren gaat met machting voor de vrouw gepaard; hij haart kan hij zijn matroonspakjes seks kwijt, want wat zij over hem denkt heeft ook in generlei waarde.

Slaapkamers

Wat zou de invloed van het bestaan van een tweepinkelslaapen al zijn op het gedrag in de Nederlandse slaapkamers? In het bedrijfsleven is het gebruikelijk dat een zakelijke transactie, of het opleveren van een groot project, gevord wordt met een bezoek aan een bordel, want beroepsonkosten zijn voor de belasting aftrekbaar. Deze gewoonte sluit de aanwerving van vrouwen die hoge positie bekleden in het bedrijfsleven. Echgenotes staan natuurlijk al helemaal buiten de machtsfeer.

De Wenduitse regering krijgt van de congresserende hoeren een brief, waarin staat dat de wettelijke medische keuring moet worden afgeschaft. Dit is niet te rijmen met een ander protest van het congres, te weten dat hoeren altijd worden gezien als de verspreiders van seksueel overdraagbare ziekten. In de eerste belang zouden ze een keer per dag moeten worden gecontroleerd.

Geaccepteerd

Het hoerentogres is gesubsidieerd door de directie coordinatie emancipatiebelied van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De overheid subsidieert hiermee het streven van de hoeren om van prostitutie een geaccepteerde vorm van te maken. Hoornes sanctioneert de overheid de mogelijkheid dat werkzoekende vrouwen en meisjes straks van het arbeidsbureau te horen krijgen dat hoerrijds overdraagbare ziekten, is.

Van welke vrouwen wil de overheid de positie eigenlijk versterken? Van de 15.000 vrouwen die de positie van de rest van de vrouwelijke bevolking verzwaken?

Laten we nadenken voordat we hoere vrouwen zegt een feministisch doel na te streven, in haar ambities steunen. Laten we liever de armoede, het gebrek aan opleiding, de emotionele verwaarlozing en het seksueel misbruik bestrijden die zeer vaak ten grondslag liggen aan „vrijwillige” prostitutie. Het is niet de prostitutie die het stigma hoer kwijt te raken is door het werk niet meer te doen.

ARIANE AMBERG

ut op macht. Dat is echter niet feministisch, stelt ze, want daarmee zijn prostitutie opbrengsten voor vrouwen-uitbuiting, die juist wel de voorwaarde is dat bij de illustraties die voortvloeit uit een korten op seks.

De vraag blijft wat feminisme Amberg van die frustratie verwacht. Feminisme

AMSTERDAM In André H. Jurrets

Praten

Ariane Amberg is onder meer tegen legalisering van prostitutie, omdat wij vrouwen (onbekend wat) sex dan niet meer tegenover ons mannen als „machtsmiddel” kunnen gebruiken. Wat hoerrij is, het kan dan inderdaad voor een man „aangepast” zijn aan de eis van een „echte” hoer ingemout te worden (geld), dan aan een bijbaark moejen, want niet meer bespreekbare, en dus door middel van sex of te dwingen eis van de partner.

De (feministische) vrouw trift in deze situatie geen blaam, zij heeft behoefte aan het seksuele contact met de man. Verder is het bekend dat mannen emotioneel beter benaderbaar zijn na sex, en er sereve emotioneel minder voorwaardt worden door seks dan vrouwen. (Lilian Rubin, Nancy Friday).

Ook gaan veel mannen naar een prostitute om te praten — omdat dat thous niet kan — en ook sex op de tweede plaats. Misschien krijgt hij dus ook nooit complimentjes, omdat zijn vrouw te veel met haar „reunepakjes” bezig is om een leuk resultaat te maken.

Natuurlijk belanden er heel veel vrouwen zo niet gedwongen, dan wel vanuit gestelijke overlijding in de prostitutie, maar dat geldt voor meer heren. Dat lijkt me toch geen reden om een bepaalde groep vrouwen de goedwill van het feminisme te ontkenden. Er moet een andere, niet onafhankelijke procedure, die trots zijn op hun beroep.

Blijft, dat prostitutie in een behoefte voorziet. En ming de relatie tussen de seksen niet gelijkwaardiger is geworden, zal dit zo blijven. Hiernaaf doen lijkt het een mooie zaak voor het „vrijwillige” prostitutie in het verdombeke laten afsluiten en nuro doen aan de oorzaken van verslaving. AMSTERDAM

Geertus Groet, schiedschrijver

Positie van prostituties grenzen van vrouwenbeweging

Vk 22

Feministen moeten zich druk maken over de rechten van alle vrouwen. Daar horen dus ook hoeren bij, zegt dr Gail Pheterson. Zij is gast-hoerleera psychologie vrouwenstudies aan de Universiteit van Amsterdam en organiseerde begin deze maand de tweede internationale hoerconferentie in Brussel. Pheterson weersprekt publiciste Ariane Amberg (Open Forum 15 oktober) die vindt dat feministen niet voor hoeren in de bres moeten te springen. Andere publicaties over prostitutie verschenen op 25 september en 2 oktober in deze rubriek.

Ariane Amberg (Open Forum 15 oktober) spant in naam van het feminisme samen — met diegenen die hoeren tot zondebok maken, uitstellen, beschuldigen, criminaliseren en controleren. Ik geloof dat Ariane's feminisme onrecht is en dat ze niet wil dat een vrouw onrechtelijk wordt behandeld. Maar ze heeft dikbaar wel de historische rekening van goede en slechte vrouwen klakkeloos overgenomen en besluiten dat alleen de rechten van goede vrouwen feministische steun waard zijn.

Zij beargumenteert dat door te zeggen dat hoeren de schuld zijn van het geweld van mannen tegen vrouwen, van de machteloosheid van (goede) vrouwen, van het seksuele onvermogen van mannen, van het uitstellen van (goede) vrouwen van beleidsfuncties. Schokkend is dat ze vindt dat feministen zich niet druk hoeven te maken over de rechten van alle vrouwen. In het geval van de prostituties is soms met het feit dat er slechts 15 a 20 duizend prostituties zijn („een handvol hoeren”) als eerste redmiddel tegen vrouwen die uitstellen van hoeren van de emancipatie.

Het isoleren en stigmatiseren van prostituties leedt tot slechte informatie en vooroordelen, getuige het artikel van Ariane. Bijvoorbeeld, Ariane gaat ervan uit dat hoeren geschaktsiekten hebben en dat vrouwen die ze vasthouden niet alleen rechtvaardig, als andere burgers (dat wil zeggen medische zorg naar keuze, op basis van vertrouwelijkheid en privacy) en hun protest tegen het vooroordeel dat alle hoeren besmet zijn.

Ariane vergeet daarmee dat de hoerrij op het congres in Brussel als tweede eis pleitten voor het voorkomen van geschaktsiekten door gebruik van condooms. Ze vindt dat hun klanten moeten ophouden zich te versten tegen het gebruik van condooms en dat de regering dergelijke preventiemaatregelen moeten steunen, in plaats van niet effectieve, verplichte controle van hoeren.

Misschien is de onderliggende oorzaak van Ariane's weerstand tegen rechten voor hoeren haar angst dat ook zij sex moet verkopen aan mannen, ge-

Het artikel „Feministen ten onrechte in de bres voor hoeren” van Ariane Amberg is een bijdrage aan de Open Forum bevat zowel een onthutsend eerlijke definitie van macht, als een niet aantekendelijk belang van vrouwen. De definitie luidt: macht is een ander niet geven wat die ander nodig heeft, macht is een ander frustreren. Het belang zou zijn dat mannen door vrouwen werden gefrustreerd.

Prostituées doen dat niet, verwijt schrijver de „hoeren” in tegendeel: prostituties geven in ruil voor geld wat een ander nodig heeft en zij dus niet

geven het feit dat ze een deskundige is op het gebied van seksuele gezondheid. In haar artikel lantaveert ze dat werkloze vrouwen en meisjes door het arbeidsbureau gedwongen kunnen worden de prostitutie in te gaan. Het is niet de eerste keer dat ik die fantasie hoor gebruiken als argument om prostituties geen rechten te geven.

Solidariteit

Inderdaad, 'n' dwang is afschuwelijk en tegen vrouw gericht. Het Internationale Comité voor de Rechten van Prostituees vraagt dan ook zowel het recht om als prostitute te werken als het recht zich werk te weipen. Zoals bij andere feministische onderwerpen willen vrouwen het recht om ja en nee te zeggen. Solidariteit betekent het optrekken van rechten en steun die de arme identiteiten of zelfs verbondenheids tonen, zijn niet noodzakelijk.

Tenslotte, Ariane schrijft (goede) „vrouwen zijn in geen enkel opzicht gebaat bij het bestaan van hoeren”. Ik vraag me af waarom ze denkt dat prostituties zouden moeten werken ten gunste van niet-prostituties. Prostituees wer-

Macht Vk 25

ken, zoals iedereen, om geld te verdienen, veel zichzelf en hun geliefden. De culturele mytheologie dat ze mannen tronen om rustig houden (ten gunste van hun vrouwen) is soms misleidend. Maar dat is in ieder geval niet het meest in het oog springende motief van prostitutees van haar klanten. Prostituees zijn niet verantwoordelijk voor het onvermogen van mannen noch voor de kwetsbaarheid van vrouwen, ofschoon ze zich waarschijnlijk bewust zijn van beide.

Hoeren, zoals andere geslachtsmooze vrouwen, hebben de steun en het respect nodig van alle vrouwen en zeker van de feministische beweging. Of we staan achter de hoerrij vrouwen of de scheidung van vrouwen, accepteren de controle op (sommige) vrouwenleven en op seksualiteit, accepteren de straf voor zogenaamd verslaving, of de positie van de meest gemincate vrouwen weerspiegelt de grenzen van de vrouwenbeweging op dit moment in de geschiedenis. Slechte vrouwen zijn in de frontlinie van het feminisme; die vrouwen zijn het meest kwetsbaar en hebben de meeste moed. PHETERSON

GA 22

Volgens de feministen die zich aan de zijde van de prostituees scharen is prostitutie een feministisch akkoordpunt. Het gaat om het recht van vrouwen om hun eigen lichaam te beschikken. Het is een vergelijkbaar strijdpunt als het zelfbeschikkingrecht van vrouwen voor abortus en de vrijheid van vrouwen om voor een lesbisch bestaan te kiezen. Ook bij prostitutie gaat het om de vraag: wie heeft zeggenschap over het lichaam van vrouwen, het patriarchaat of de vrouw zelf?

Zo niet volgens Ariane Amberg. Zij is van mening dat de dienstverlening van prostituees de macht van mannen in de relatie tussen de seksen versterkt. Hoeren doen wat 'nette' vrouwen niet willen en spelen daarbij mannen in de kaart.

Hoewel ik het geheel met mevrouw Amberg eens ben dat er sprake is van grote beroepsongelijkheid tussen mannen en vrouwen, is haar invalshoek wat aan de beperkte kant. Het is te simpel om te zeggen: prostitutie geeft mannen macht en verbetering van de positie van prostituees is niet in het belang van alle vrouwen. Prostitutie maakt deel uit van de maatschappelijke machtsongelijkheid tussen de seksen. De situatie is onderling het spiegelbeeld van wat mevrouw Amberg suggereert: hoe zwakker de positie van vrouwen, in de maatschappij, des te slechter zijn de omstandigheden waarin prostituees zich bevinden. De macht van mannen komt niet tot uiting in hun 'recht' op seks, maar in de kromme sfeer waar in de prostitutie zich afspeelt. In de rechteloosheid van prostituees en de willekeur van staat, politie en seksexploitanten tegenover vrouwen (en mannen) die in de seksindustrie werken. Pas wanneer dat machtsimbriek wordt tegengegaan en prostituees volgens hun eigen voorwa-

Het onlangs gehouden Tweede Internationale Hoercongres in Brussel heeft de discussie rond prostitutie weer flink op gang gebracht. In het feminisistische maandblad van oktober jl. Opzij formuleerde Lydia Vorrink waarom zij prostituees niet dezelfde rechten als andere werkende vrouwen wil geven.

Ariane Amberg beweerde in Het Parool en in de Volkskrant dat de vrouwenbeweging 'zich voor de hoerwerf heeft laten spannen. Volgens haar versterkt het instituut prostitutie de macht van mannen en is er bovendien sprake van 'seks van inferieure kwaliteit'.
Marjan Sax, actië in de feminisistische organisatie De Rode Draad, die ijvert voor de dekriminalisering en erkenning van prostitutie als beroep, vindt dat het maar eens uit moet zijn met het gemoraliseer.

den kunnen werken, is er sprake van een verminderde macht van mannen in de maatschappij.

Peniagericht

Groezelig vond ik de suggestie van de dames Amberg en Vorrink dat prostitutie onder de oorzaken van seksueel geweld van mannen tegenover vrouwen staat. Nog nergens is aangetoond dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen prostitutie (en porno) en seksueel geweld. Wel is overduidelijk dat de meeste slachtoffers zijn van seksueel geweld. Niet vanwege de seks, maar vanwege de gevarieerde omstandigheden waarin wordt gewerkt, hun te moeilijke arbeidsomstandigheden houding van de politie en de maatschappelijke minachting die prostituees ten deel valt.

Een ander bezwaar van mevrouw Amberg tegen prostitutie is dat de seks is losgekoppeld van vertrouwen en gemeenschap, peniagericht is en zonder naziël. Hoewel het een groot aantal vrouwen waarschijnlijk sukken leuker toegaat dan mevrouw Amberg lief is, moet ik haar op één punt gelijk geven: van een romantische ontmoeting is in het contact tussen prostitute en klant zelden sprake. Maar stellen mannen en vrouwen altijd wederzijds en naziël? Hoeveel is de omstandigheid, waaronder de prostitutie werkt, werkt voort te oetsew, wel niet of er altijd bewaar hoeft te zijn tegen oetsewische seks en seks zonder porno? Mevrouw Amberg lijkt een wat beperkte kijk op de menselijke liefde te hebben. Volgens haar zouden mannen 'het bij de hoeren doen in matrozenpakjes en met aspakken in hun oren', iets wat ze maar niet mee aan durven te komen. Te recht volgens haar, 'nette' vrouwen doen zoets niet en die gepenietende mannen

moeten maar in hun vet gaar smoren. Afgezien van de vraag of het alleen mannen betreft die andere seksuele wensen hebben dan die van mevrouw Amberg, lijkt ik zelf een wat grotere knaagmoedigheid in seksuele zaken te zijn partijen toe. Zo min als ik er voor sta om te maken tussen 'fataleïen' en 'ofatseïen' vrouwen, wil ik me ook geen oetsew aanmatigen over wat er niet acceptabele seksuele behoeften zijn. Maar er is nog een andere kant aan de kwestie die mevrouw Amberg openwerpt. Voor mannen kan het dan om de seks gaan, voor prostituees is het om de sekswerk. Prostituees voorzuden door het leven van seks in hun oetsew. Er wordt een transactie gevonden, waarbij prostituees een prestatie leveren volgens afsproken voorwaarden. Jammer voor mevrouw Amberg, maar het opvoeden van mannen tot betere minnaars behoort niet tot de iverenaken.

Passende arbeid

Tot onlangs was de vraag of prostitutie een goedkope vorm van arbeid mocht worden. Het argument dat 'bij erkenning - en arbeidsloze prostitutie tot 'passende arbeid' voor alle werkgebiede vrouwen zou uitvloeien, mag ik volkomen niet zake doende. Het begrip passende arbeid en de vraag of men al of niet tot dat werk dan waarvoor het is opgelegd kan worden afdwingen, hoort thuis in de discussie over opmanning voor de werkloosheid. De bewijze van prostituees en hun werk erkend te krijgen om te draaien in een dienst tot prostitutie, heeft meer weg van een dialoosvervals dan van een redelijke argumentatie.

Lydia Vorrink introduceert echter ook de vraag of prostitutie een goedkope vorm is, te vergelijken met het werken als arbeidsmaker of verpleger.

De meeste mensen werken in economische noodzaak, prostituees bepaald niet in de laatste plaats. De zinvolheid van een beroep heeft naast als criterium nog het recht te vervullen op betere arbeidsomstandigheden of een fatseïen loon. Het zou toch wel 'vervel' zijn wanneer de 'kakkon' zich onder druk van de vegetariërs, niet zou inzetten voor verbetering van de arbeidsomstandigheden van lipende-handarbeiders in een vleesvabriek, met het argument dat het werk niet zinvol vindt. Het lijkt me dubieus dit criterium nu toelating wat voor de seksindustrie te hanteren.

Ook bij het getrek aan arbeidsreguleering door de politie en de vraag die Lydia Vorrink in dit verband noemt, valt nog een kanttekening te maken. Op het congres in Brussel hebben talloze prostituees verteld dat ze plezier en vredevoening uit hun werk haalden en op het werk zelf niets tegen hadden. Sommigen vertelden hoe ze, door de vrijheid en de onverplichtende contacten in hun werk, seksueel plezier beleefden. Een pornovertelster meldde dat ze door haar werk groter zelfvertrouwen had gekregen en het gevoel dat ze een aantrekkelijke vrouw is. Dat waren natuurlijk menselijke gevoelens. Dwingen in de prostitutie staan, of vrouwen die niet naar het congres konden komen omdat ze geen bevrijdingsvrijheid hebben. Het was de vraag die in de grote mate controle over hun werk en in zelf de arbeidsomstandigheden bepaald waarden te werken. En is dat niet wat ze als allemaal natervest?

MARJAN SAX

Prostitutie 14 25

Na het lezen van het artikel 'Feministen ten onrechte op de bres voor hoeren' (Volkskrant van 15 oktober) geschreven door Ariane Amberg verduidelijk mijn verontwaardiging als nieuwsvrouw voor de non en maakt plaats voor een lachwekkend mededelen. Hoe jammer is het dat zij die zich radicaal links feministisch noemt, niet weet waarover zij schrijft.

De illusie die zij koestert dat de overheid, via het arbeidsbureau werkzoekende vrouwenmassen werk in de prostitutie zou aanbieden, is niet alleen lachwekkend of uit de lucht gegrepen, maar gaat voorbij aan de feiten. Het is niet onze wens prostitutie als arbeid te propageren.

- Onze doelstelling is bestaande prostitutie uit de criminele sfeer te halen en te integreren in de samenleving. Wij gaan er niet van uit dat elke vrouwsmid geschikt is voor deze arbeid. Ariane Amberg zakt niet. Die mag blijken uit de punten die ze stelt ten aanzien van een bezoek aan een hoer! Zij stelt dat een hoer:
 - is gericht op het vrijen zonder emoties,
 - de man zo snel mogelijk laat klaarkomen zonder naziël,
 - vreugdeloos bij de man een orgasme veroorzaakt,
 - geen eigen stek van de man zijn minnaarschap,
 - zich door elke man minachtend laat behandelen,
 - geen zelfbeschikkingrecht kent, om wel of geen grovelens te tonen of te gebruiken.

Uit het onlangs gehouden congres te Brussel is gebleken dat veel hoeren plezier in hun werk hebben, maar dat de arbeidsomstandigheden te wensen overlaten.

Op Ariane Amberg werkelijk zo naïef te denken dat mannen die met hoeren vrijen, hun geliefde overtuigen voor een samenleven dat gepensd is van bevogingsovername? Het doet me denken dat alle klassen- en hoeroverloppers volgendes krankzinnig zijn om het met deze verhoging mee te zijn.

De 21ste maand is er sprake van enige onderbreking van het maatschappelijk gelicht. De lezers van dit blad zijn door

dit artikel weer herinnerd aan het feit waar het ook al weer om gaat. Just, dit soort minachting en onmenselijke tendensen aan de kaak te stellen (feministisch of niet). Ariane Amberg bekrispelt: Ze streeft daardoor haar eigen feminisistische doel voorbij, al ze ze zelf zegt: 'Het hoerenstelsel - ? - ontneemt vrouwen macht.' Ze ze daar bang voor zijn?

AMSTERDAM Margje Meijer medevertker Rode Draad

Mannepik 14 1-11

Gail Pierson heeft het artikel over prostitutie van Ariane Amberg (Volkskrant 15 en 22 oktober) slechts begrepen. Naar mijn mening was de kernzin uit het beoog van Ariane Amberg: 'De manneke-ontsew is een feminisistische doel voorbij, al ze ze zelf zegt: 'Het hoerenstelsel - ? - ontneemt vrouwen macht.' Ze ze daar bang voor zijn?'

Prostitutie kun je eigenlijk op twee manieren bekijken. Op de eerste plaats: „Goh, wat handig van die vrouwen dat ze 300 jeuk op een avond kunnen verdienen door gebruik te maken van een 'vrijheids' manneke. Ja, er moet eenloste toe bij brood verdienen en manneken is het zelfs leuker dan een beje dat staagt tegen of achter de loedens te worden. Manneken is hoer wel een beroep, waarvan rechten en verplichtingen moeten worden gekoppeld."

De andere kant is echter dat prostituees seks verkopen, en dat is in onze cultuur een gevoelig onderwerp. Sex mag dan manneken geen taboe meer zijn, ze worden er nog algemeen toe als een soort 'beilijge' hausbouche van mensen beschouwd. Een hausbouche die jaagende wordt met bepaalde hoogstaande menselijke waarden, zoals trouw, eerlijkheid en openheid; ze wordt zelfs gezien als de iverige vorm van communicatie tussen mensen. Re-

pect is er daardoor onomkeerbare mee verbonden.

Wat hoeren en hoerendommen is deze jonge vorm van prostitutie reduceren tot een korte diertje lichaamselijke kink, waardoor het respect op basis van 'menszijn' verloren gaat.

De mede-ontsew van de tendens dat 'alle' manneke alle vrouwen zo graag als lustobject zien; vercommercialisering van seks, zoals porno en prostitutie, bepaald mede groter aantal van mannen een opzicht van vrouwen en seks; minachting, angst en de loskoppeling van seks van liefde.

Feministen proberen al meer dan een eeuw vrouwen zich te laten manifesten als flinke, zelfstandig denkende, handeingsbewaarte menselijke wezen, een streven dat door vrouwen die alleen hun lichaam (aan mannen) aanbieden teniet wordt gedaan.

Daarom hoeren feministen zich niet voor hoeren te zetten: prostituees hoeren inderdaad het werk niet te doen. Het is geen kwestie van „goede" of „slechte" vrouwen; het gaat erom dat 15 duizend (17) vrouwen er de non kanten afbreken wat 50 duizend (17) vrouwen aan de andere kant proberen op te bouwen. De meeste vrouwen die geboortend worden in plaats van rond te lopen als een gebruiksvoorwerp.

BREDA

Anja van der Heyden

idealistische visie op prostitutie, kan dat ook? Ja, stelt Bea Oving, negen jaar werkzaam als prostitute en als model voor erotische foto's. Zij is verbonden aan de feministische groepering Tegen Haar Wil. Bea Oving mengt zich in de discussie over feminisme en prostitutie. Eerdere bijdragen hierover in Open Forum waren van Ariane Amsberg (15 oktober) en Gail Pheterson (22 oktober).

Een prostitute verkoopt sex voor geld. Dat is ongewijfeld de simpelste benadering. Die sex zou pikerescht zijn, onpersoonlijk, emotioneel en ongelukkig. Het is de sex van geweld en van misbruik voor de vrouw (vanuit de klant) en voor de man (vanuit de prostitute). Dit kan het geval zijn, de kans dat het zo is zelfs groter wanneer het gaat om die vormen van prostitutie waarbij er slechts zeer beperkt tijd is voor een man-vrouw-bezoek en de prostitute de straatprostitute, de raamprostitute. Nogmaals, het kan op die manier gaan, maar het hoeft niet. Dat haakt af van de prostitute en de klant.

Daarnaast worden er vormen van prostitutie bedreven waarbij er in de regel een meer dan oppes vlakbij contact ontstaat, omdat het een uur (clubs) tot acht (escort-services, thuisprostitute, vaste klanten) of zelfs enkele dagen duurt (bijvoorbeeld wanneer een prostitute meegaat op zakentrip). Hierbij komt uiteraard veel meer kijken. Intimiteit speelt hierbij juist een grote rol, die is zelfs vaak een van de drijfveren van de klant om met een prostitute samen te zijn.

Het is omziet te denken dat mannen per definitie minder behoefte zouden hebben aan warmte, aandacht, gezelligheid en tijd voor de vrouw. Het is juist zijn vrouwen te veranderen. En anders in haar of zijn waarde laten is niet dat ieder meer moet leren, het gaat vooral om te weten hoe te geven en te nemen. Het is omziet te denken dat mannen een bepaalde levenservaring en grip hebben. Veel mannen zijn bang voor intimiteit en gaan niet goed bij zij daarmee kunnen omgaan, maar ook mannen beseffen uiteraard het vermogen dat is (te) relevant als zij seks positief.

Het is jammer dat de meer persoonlijke vormen van prostitutie duur zijn. De grootste groep van klanten is aangewezen op de „vluggeries". Vooral binnen deze groep is het aantal klanten dat extreem negatief denkt over vrouwen in het algemeen en hoeren in het bijzonder. Het zijn vaak heel onzeker, angstige mannen, die dit al dan niet trachten te verbergen achter een stoere houding.

Ik denk dat juist een prostitute veel kan betekenen voor vrouwen en voor de maatschappij wanneer het gaat om het veranderen van het negatieve vrouwbeeld. Zij bereikt heel veel verschillende mannen op een gemakkelijke manier (mannen komen naar haar toe), terwijl zij niet direct een bedreigend voorst. Er staat minder op het spel voor de klant dan wanneer het gaat om zijn eigen vrouw of vriendin.

Een prostitute kan haar klanten leren respect voor haar te hebben en te tonen, onder meer door respect voor hem te tonen en hem daarmee grenzen te stellen. Zij kan hem leren hoe te beloven zonder zichzelf emotioneel op te sluiten (voorwaarde is natuurlijk dat zij dat dan ook niet doet). Zij kan hem leren dat ook vrouwen er algemeen toe kunnen lekker vinden, waarbij zij van haarzelf uitgaat (iedere vrouw is uiteraard weer anders). Zij kan (jonge) mannen leren verworven te raken met vrouwen en met „vrouwelijke" seksualiteit, zijn „falen" blijft toch hinnenkomen.

In het geval van de eigen vrouw of vriendin is het niet aan haar te denken dat zij een gevoel hebben haar „berouwen" te moeten houden" als zij zich bezonderd voelt, bij al wellicht angst hebben om haar te verliezen. Bij een prostitute speelt dit in principe allemaal niet.

Prostitutie kunnen mannen leren respect te hebben voor vrouwen

Kortom, ik propageer dus prostitutie met een opvoedkundige waarde, waarmee ik beslist niet bedoel dat prostitute voor mannen zouden moeten bepalen of zij al dan niet met vrouwen in hun oren" mogen staan, niet zo min als feministen het recht hebben op vrouwen in te vullen wat gewenst is voor mannen zijn sex behoeven.

En wanneer prostitute te bedrijven vraagt nogal wat van een hoer. Ze dient zichzelf goed te kennen en vertrouwen te zijn met haar eigen seksualiteit. Ze zal de moe moet bejagen, haar klanten open tegemoet te treden, wat niet altijd mee zal vallen gezien de extreme manier waarop sommige klanten zich opvoeren en sluiten. Zij dient het beroep uit te oefenen vanuit een gevoel van respect, in de eerste plaats voor haarzelf, maar ook voor de klant.

Een manier van prostitutie bedrijven, zoals beschreven in dit artikel, geeft aan het beroep hoer een heel andere dimensie, omdat het werk inhoudelijk verandert. Het is een fictus te veranderen dat mannen positiever over vrouwen zullen gaan denken wanneer de prostitute bedrijven. De innerlijke motivatie tot verandering ontbreekt dan immers

toezal. En ook al is het nooit bewezen dat de mogelijkheid tot prostitutie zek voorkomt dat nog meer mannen gaan verkrachten of aanranden, het is logisch te verwachten dat mannen sneller hun eigen vrouw, kleinmecht of of andere seksueel misbruiken, dat jongens sneller aan hun zus zullen gaan litren frut met en dat dus niet juist seksueel misbruik te worden, voor alle vrouwen nu groter wordt.

Zolang de prostitute „iets van mannen" blijft en zolang vrouwen de prostitute niet alles aan vertrouwen, niet in eigen handelen nemen, zolang zal de prostitute een aantrekkingskracht blijven houden op een grote groep mannen en vrouwen vanuit dezelfde, weinig verheffende drijfveren. Er verandert dan niets.

De aanzet tot verandering zal, mijns inziens, vanuit de prostitute zelf moeten komen. Dat is alleen mogelijk wanneer alle vrouwen, de „goede" en de „slechte", de macht over hun eigen gevoelens terugkrijgen, met name over hun eigen seksualiteit. Dit zal alle vrouwen in staat stellen om bewust een keuze te maken voor of tegen de prostitute, en selecteert op die manier zelf-structurele vormen uit.

Prostitutie en de seksualiteit van vrouwen hebben alles met elkaar te maken, zolang iedere man welkekeur welke vrouw kan uitschelden voor hoer, zolang zij daar met schaamte op reageert en een sigaar terugdocht opbevelst wordt gebruikt als machtsmiddel, door mannen, door de kerke, door de staat, al eeuwen lang. De dreiging van het stigma hoer houdt vrouwen in de prostitutie.

Wanneer wij prostitutie accepteren als een vorm van sex bedrijven, die niet zinnig of minderwaardig is voor vrouwen en die mannen onderdrukt opbevelst, stoere macho's en geweldige minnaars, noch degraadt tot beperkte zullen die „matroumpakketten" bedrijven, plus dan komen we in contact met de relatie van sex als een menswaardige bezigheid. Pas dan is er sprake van een daadwerkelijke seksuele vrijheid zonder dubbele moral. Als prostitutie een onderdeel van het leven van zowel mannen als vrouwen, die er al dan niet voor mannen kiezen die te beloven in een commerciële sfeer, als dienstverlenende partij of klant.

Als ideaalbeeld is er nu een prostitute die geïntegreerd is, creatief, betaalbaar voor iedereen en kwalitatief goed (gevoel, persoonlijk, aandachtig, emotioneel). Een beroep dat uitgesproken wordt door vrouwen en mannen die hier bewust voor kiezen, dat steunt op menselijkheid en respect, zowel tegenover (profiel, erotisch, theater) als in de behandeling zelf.

BEA OVING

Hoeren worden tot stoottroepen van feminisme gebombardeerd

„Het lijkt wroepel wel alsof hoeren tot stoottroepen van het feminisme worden gebombardeerd." Karin Spink reageert verbaasd op de idealistische visie, die Bea Oving 28 oktober in Open Forum schetste. Volgens Oving zouden prostitute's mannen kunnen leren respect te hebben voor vrouwen. Spink - duoraadslid bij Links Akkoord in Amsterdam - gelooft daar niet in. Dat is niet haar enige kritiek.

Het is tegenwoordig bon ton in de vrouwenbeweging prostitutie als beroep te markeren. Het streven om de omstandigheden waaronder hoeren werken te verbeteren, onderstreeft van harte. De omstandigheden zijn voor de doornste hoer immers bepaald niet vrolijk. Ik zie geen enkele reden smalend te doen over zo'n vorm van belangenbehartiging ook niet voor tegenstander van prostitutie. Integendeel, juist zij zouden het moeten toejuichen wanneer prostitute's werk als beroep als werk en dienst van allerlei hinderlijke bijverschijnselen en beperkingen wordt ontzand. Alleen dan is een zuiver debat te voeren over de betekenis van prostitutie.

Nu wordt dat debat telkens weer vertroebeld doordat de omstandigheden waarin prostitute plaatsvindt, handig wordt omgezet in argumenten tegen de prostitute zelf. Dat is niet zets als roepen dat de ABP-affaire maar weer eens moet bijstaan dat huizen bouwen zo'n verderfelijk beroep is.

Die campagne prostitute als vak te beschouwen roept wel vragen op. Toen dat idee een paar jaar geleden postvatte, kon ik me niet aan de indruk onttrekken dat het ook een element van broodnijd in meespeelde. De zwarte van het vak en de eisen die het vak aan vrouwen stelt, werden nogal benadrukt. Je moet beschikken over sociale vaardigheden, inlevingsvermogen, psychologische inzicht. Alleen het van staatswege erlende diploma ontbrak er nog maar aan.

Al doende werd zo een streep getrokken: enerzijds de vrouwen die van prostitutie ook wat hadden gemaakt, de professionele hoeren, en anderzijds de vrouwen die incidenteel als hoer werkten. Met daarbij een ondertoon alsof die laatste groep uit schurknaars bestond, beunhaas die het vak te schande maakten en dus eigenlijk geweerd moesten worden.

Beproefd recept

Zo'n uitsluitingsproces, waarbij de eisen van het vak worden overschreefde ten koste van anderen, is een beproefd recept. Op dezelfde manier heeft de medische stand in vroeger eeuwen vrouwen uit haar rangen geëerd en met name de vrouwvrouwen in een kwaad daglicht gesteld. De hoer die met een beroep op haar professionele aanpak anderen voor beunhaas uitmaakt, bevindt zich dus - eindelijk! - in een geelzelschap.

Maar goed, kennelijk hoort dat er bij wanneer een groep naar meer status en erkenning voor haar werk zoekt; daar zal ik dan verder niet over vallen. Tot Bea Oving daar in Open Forum een stokje voor stak, en wel zo dat „beproefd languit tegen de grond sloeg".

Ten eerste presteert Oving het en passant de streep van de beroeps-erfors te verliegen, maar ook tipfel, auto- en raamprostitute van de verkeerde kant van de streep staan. Die voorzien immers in een emotioneel contact waarbij de kans is groot dat de hoer de hele affaire „pikerescht, emotioneel en ongelukkig" uitpakt. Nee, dan de escort, de clubhoeren en de dames die met vaste klanten werken; dat zijn de ware professionals met de „meer dan oppervlakkige" aanpak, die ook de intimiteit niet schuwen.

Hoge eisen

De toelatingseisen die Oving voor het vak formulerend, vliegen meteen omhoog. Ze noemt onder andere zelfkennis, moed, openheid, respect en opvoedkundige kwaliteiten. Daarmee propageert ze niet de acceptatie van het vak, maar een stieve hiërarchie binnen het vak.

De tweede reden van mijn verbaas was de uitleg die Oving gaf aan de opvoedkundige taak van de hoer. Deze is beter dan de vrouw of de vriendin van de klant in staat hem van zijn te leren; alweer respect natuurlijk. Maar ook brengt ze hem bij als vrouw en lekker vinden, helpt ze hem haar grenzen te accepteren en zich emotioneel open te stellen. Als ik dat eens vraag ik me on-

middelrijk al of zo'n klant bereid is op eigen kosten de gelezen te krijgen. Ik heb niet de indruk dat hoeren uit leigerigheid beochten.

En dan haar troefkaart. Volgens Oving zijn hoeren bij uitstek geschikt klanten van het veronderstelde negatieve vrouwbeeld te aanpakken (emotioneel, vriendinnen krijgen dat vaak niet voor elkaar, want bij hen heeft de man „netter" het gevoel haar te moeten houden als bij zijn bedragede vrouw. Bij een prostitute speelt dit in principe allemaal niet.

Ook buiten het bed is het Oving een taak weggevoerd prostitute. Als de maatschappij als geheel - daarmee aanspoord door de hoeren zelf - prostitute als een volwaardige vorm van seks bedrijven aanvaardt, kunnen de seks eindelijk zien als „een menswaardige bezigheid. Pas dan is er sprake van een daadwerkelijke seksuele vrijheid zonder dubbele moral."

Het lijkt wroepel wel alsof hoeren tot de stoottroepen van het feminisme worden gebombardeerd. Lukt het u niet uw man of vriend naar zijn hoer te brengen, dan is het niet met hem te flink wat geld naar een clubhoer, die helpt hem er respectief van.

Op misschien moet de vrouwenbeweging die eisen niet zo anderszins, auto- en dure hoeren, zodat al die deren die zich nu alleen een vluggerie kunnen permitteren het hogerop kunnen zoeken. Want juist binnen deze groep is volgens Oving, het aantal klanten dat extreem negatief denkt over vrouwen in het algemeen en hoeren in het bijzonder, het meest aanwezig. Het is niet zinnig, historische arbeid wordt verricht. Nog even, en het wordt zich jezelf een politieke hoer te noemen, als modernisme kant op te nemen, dat versleten politiek lebanisme.

Alle gekheid op een stokje, met haar verwijzing naar het potentiële van hoeren maar moedelijke veranderingen te weeg te brengen, belandt Oving via de opvoedkundige missie in de politiek. Ze bedoelt daarbij de hoeren een taak toe te geven te meten, dat is niet zinnig. De hoer de klanten daar niet voor komen en omdat de hoeren daarvoor het vak niet zijn ingegaan. Maar vooral omdat hoeren onderdrukt worden door de dure madammen van de escortservice lijnrecht tegenover de dames van de vluggeries te zetten.

KARIN SPINK

voor een aardige Noordamerikaanse, in zwart leer en rans gehulde *hawk* en beschreef in het SM-blad Slechte Menden haar afscheid van het puritanisme.

„IK ZIE IN PROSTITUTIE EEN GROOT VERANDERINGSPOTENTIEEL voor de hele vrouwenbeweging,” zegt lie Vanwesenbeeck optimistisch, „vanwege het samenvallen van sex en geld. Het verlost veel lot om seks te verdienen. Bovendien is gebelien dat hoeren veel meer met sex experimenteren dan andere vrouwen.” In het kader van haar studie psychologie volgde Vanwesenbeeck alle vrouwenstudiegroepen over sex. Ze werkte ondermeer mee aan een onderzoek naar de bezelving van getrouwde vrouwen. De meeste getrouwden maakten zich geen enkele voorstelling van wat er seksueel allemaal mogelijk is. Ze legden schriftelijk eenzame beperkingen op, omdat ze het gevoel hadden dat ze zich voortdurend twee moesten stellen tegen de wensen van hun partner. Die wensen ervoeren ze vaak als een uitbrek op hun lichamelijke integriteit. Met andere woorden: ze waren meer bezig met aanzien-penen op de wensen van hun echtgenoot dan met hun eigen verlangens.

Vanwesenbeeck: „De machtsverschillen tussen mannen en vrouwen zijn nog groot. Ook feministen voelen verwacht. Hoe vrier je ook bent, uiteindelijk loopt iedere heteroseksuele vrouw tegen een grens aan. Dat is niet terug te vinden. Je kunt mannen wel lidelijk zo ver brengen dat ze zich aan de wensen van vrouwen aanpassen, maar op een gegeven moment hebben ze daar genoeg van. Dan komt het erop aan dat je niet zo lang leest, tot je over die grens heen bent. Maar dan ben je al behalve lief. Lang niet alle vrouwen kunnen of durven dat.”

De waardering en steun die de hoerenbeweging op dit ogenblik geniet van feministen buiten het leven, is in de ogen van Vanwesenbeeck, voldoende wereldgenoot. „Het gaat om zich aan te passen van vrouwen blijven hangen in een verordening van het exploitatieve karakter van de seksbusnis. De pun is het verdriet om het geweld dat vrouwen is aangedaan, telers meestal ruarder dan de positieve benadering.”

Indedaakt kent de feministische subcultuur een sterke hang naar „liden”, waarvan slechts rode afscheid wordt genomen. Bovendien stroomt de feministische wereldbeschouwingsgenoot met het meer literaire inzicht dat ellende dialnetieem goed kan samenvangen met schoonheid, of met het smaken van uiteenlopende genoots.

„Weiliend memorenret Vanwesenbeeck dat „Gangmethand meer ruimte komt in de vrouwenbeweging voor de uiting van seksuele fantasien.” „Er zijn veler discussies gaande over erotische representatie en over vormen van hoerigheid die overeenkomen met het feminisme.” Er worden zeggewoond al vrekende gebouwen in feministische vormingscentra over het hoerige in onzelf en naar elkaar toe, of zoiets. Maar zal het niet toe Sini Jutemans duren een uit zulke „discussies” een vorm van hoerigheid wordt gedestilleerd. De goedkeuring van de vulligste vrouwenbeweging kan wedgetren. In ieder geval kreeg Ariane Amberg, die onlangs in Het Parool en de Volkskrant waarschuwde dat mannen bij hoeren niets dan egoïstische, vrouwenzijdige sex leren, er van diverse feministen lelijk van langs. „Ik verwiit haar,” zegt Liesbeth Vanwesenbeeck, „dat ze vrouwen wil beschermen tegen mannelijke seksualiteit. Ik ga ervan uit dat ik zelf moet regelen wat ik wil met mannen. Het gaat niet aan hoeren de schuld te geven van de huidige verhoudingen tussen mannen en vrouwen. Uiteindelijk is het kachtiger als vrouwen daar iets aan doen, maar dat is heel iets anders dan de betrouwen die Ariane Amberg in haar achterhoofd heeft.”

GAIL PHTERSON HEEFT HAAR LEVENSWERK gemaakt van het overbruggen van de tegenstellingen tussen vrouwen. Ze is geschoongit naar psychologie aan de Universiteit van Amsterdam en de uitvindster van de zogenaamde *bondgenootschaps* groepen over racisme, klasseverschillen en de kloof tussen „hoer” en „madonnen”. Had *girl* versus *good girl*. „Feministen hebben altijd gezocht naar de overeenkomsten tussen vrouwen als onderdeurte groep,” zegt Phterson, „ik denk dat het nodig is dat de onderlinge verschillen eerst worden geartheid, voordat vrouwen vereng. In 1983 bracht zij haar *subcultural year* door in de prostitutie-subcultuur van San Francisco. Ze organiseerde er *bondgenootschaps* groepen, bestaande uit hoeren, ex-hoeren en niet-hoeren. „Het was opvallend dat de eerste twee categorieën veel gemakkelijker over seks praatten, maar ook over hun ervaringen met seksueel geweld en hun verzet daartegen, zoals afleidgeding. Ze hadden minder last van schaamte dan ik in vijftien jaar vrouwengevoel had meergemaakt. Ik denk dat dat komt, doordat je vrier kunt praten zoudt eenmaal door die ondergrens van *had girl* heen bent. Voor de niet-hoeren was de confrontatie zeer vreesbaar. Sommigen vonden het ontzettend spannend om

met hoeren te praten, bij anderen overheerste een gevoel van afkeer van het soort werk en een derde groep was gewoon nieuwsgierig.”

Phterson schreef een rapport over „het signata hoer”, in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Dit signata treft volgens haar alle vrouwen, omdat de betekenis van woorden als hoer, obscene en vulgair niet alleen betrekking hebben op de betaalde liefde. Ook andere vormen van in onze samenleving voor vrouwen onbetamelijk gedrag vallen eronder, zoals onmachtig, luidruchtig, spulzeike, opringsgrigheid en meer in het algemeen alles wat ze maken herft met een „financierce en seksuele initiatiefrie opstelling.”

„Veel feministen vallen verslekt over het idee van de seksuele dienstverlening aan mannen,” zegt zij, „maar ze vergeten dat het alles uitmaakt of je daar geld voor krijgt of niet. Als je prostitutie aanvaardt als legitiem werk, neem je het recht van vrouwen om de mannenmaatschappij te manipuleren op de koop toe. Feministen zijn doorgaans mordant tegen het systeem, maar ze zien over het hoofd dat wij allemaal manipuleren, al het meestal op een meer versleutende manier. Prostitutie is de meest naakte manier om het patriarchaat te manipuleren.”

Ter illustratie venst ze een grap van de cabaretster Margaret Smith. „Een vrouw zit aan de bar, er komt een man binnen en vraagt: „Schaite, wil je wat van me drinken?” Zeigt de vrouw: „Nee, geef mi mensen die drie dollar maar.” Gail Phterson lacht en besluit: „Dat zou de reactie van een hoer kunnen zijn. De meeste vrouwen zouden zoiets nooit doen, maar voor hoeren zijn dit soort spelletjes een onderdeel van hun vak. Het feminisme komt uit een nogal zware, linkse traditie. Al dat gepraat over *erly* *and* en *openheid* maakt het voor feministen alleen maar nóg moeilijker om aan te nemen dat je van mannen kunt winnen door ze te manipuleren.”

Abortus is geregeld, porno is als kwestie weggebr, van lesbisch is het nieuwste af en zware vrouwen ruchten hun eigen groepen op: er was kennelijk behoefte aan een nieuw *isize*. Hoe duurzaam zal de recente feministische solidariteit met hoeren bliken? „Het moet door er niet toe,” vindt Gail Phterson, „als de kloof maar wordt overbruggt. Het probleem van elke *dumante* groep is dat ze anderen als inferieur zien, als minder dan menselijk. Het is een voorwaarde voor de humanisering van de beschaving dat zulke barrières worden overschreden.”

Prostitutie is de meest naakte manier om het patriarchaat te manipuleren

Tweede Kamer der Staten-Generaal

NOTA VAN WIJZIGING
Ontvangen 24 september 1985

(*frogment v. wetsvoorstel*)

Artikel 250 bis komt te luiden:

Degene die een ander door geweld of andere feitelijkheid of door bedreiging met geweld of een andere feitelijkheid dwingt, dan wel door misbruik van uit feitelijke verhoudingen voortvloeiend overwicht of door misleiding beweegt hem of haar uit de opbrengst van zijn of haar seksuele handelingen te bevoordelen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste achtien maanden of geldboete van de vierde categorie.

Toelichting

Voor een algemene toelichting wordt verwezen naar paragraaf 2 van de memorie van antwoord.

Zoals reeds in de memorie van toelichting (blz. 3) werd vermeld, is voor de omschrijving van dwang aangesloten bij de algemene dwangbepaling van artikel 284, eerste lid, aanhef en onder 1°, van het Wetboek van Strafrecht. Dit artikel is blijkens de wetgeschiedenis geschreven ter bescherming van de beschikkingsvrijheid van de burger in het algemeen.

In verband met de afschaffing van het bordeelverbod, vervat in artikel 250 bis Sr., acht ik het wenselijk de strafrechtelijke bescherming die in het nu voorgestelde artikel 250 bis aan de zich prostituerende geboden wordt, ten opzichte van het oorspronkelijk voorgestelde artikel 250 ter Sr. enigszins uit te breiden. Derhalve zijn naast de middelen waarmee enerlei vorm van dwang kan worden uitgeoefend ook bepaalde middelen van „beweging” in de delictomschrijving opgenomen, te weten: misbruik van uit feitelijke verhoudingen voortvloeiend overwicht en misleiding.

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

'Kind met homoseksuele ouders groeit niet anders op dan in 'gewoon' gezin'

Per 2

Kinderen die door homoseksuele ouders worden opgevoed, daar kijken veel mensen vreemd tegen aan: 'Dat kan nooit goed gaan, kinderen hebben een vader en een moeder nodig, anders worden ze verknipt.' Maar dat is een vooroordeel, nergens op gebaseerd dus. Kinderen groeien bij homoseksuele ouders niet anders op dan in een traditioneel gezin. En als ze er al problemen mee hebben dat hun vader of moeder homoseksueel is, is dat vaak omdat ze merken dat andere mensen daar gek tegenaan kijken.

Dat staat in een onderzoeksrapport dat doctorandus T. Gras heeft geschreven in opdracht van de Nederlandse Gezinsraad. Veel meer kinderen dan tot nu toe wordt aangenomen, worden opgevoed door homoseksuele ouders. Meestal zijn die ouders ooit eens getrouwd geweest en hebben ze kinderen uit dat huwelijk. Maar het komt ook steeds vaker voor dat homoseksuele mensen in hun omgeving met hun vriend of vriendin van kind willen. De Gezinsraad vindt weten wat er nu gebeurt al in die ideeën die mensen hebben over homo's en lesbiennes als ouders.

Want de vooroordelen tegenover homoseksualiteit zijn de laatste jaren wel steeds minder geworden, maar als er kinderen blijken, vinden veel mensen het nog eng. Sommige spermabanken weigeren daarom sperma van homoseksuele donors en willen ook geen sperma geven aan een lesbische vrouw die een kind wil. Homoseksuele mensen krijgen ook vaak niet te horen als ze een pleeg-kind willen.

Eén van de bekendste vooroordelen is dat kinderen die worden opgevoed door homoseksuele ouders zelf homo zouden worden. Mevrouw Gras heeft er een groot aantal, voornamelijk buitenlandse, onderzoeken op nagelaten, maar kon daarin nergens een bewijs vinden voor deze bewering. Het verhaal gaat helemaal niet op als je bedenkt dat de meeste homoseksuelen ouders hebben die zelf heteroseksueel zijn. Veel mensen hebben ook het idee dat kinderen per se een vader en een moeder nodig hebben om uit te kunnen zoeken of ze zelf een jongen of een meisje zijn. Baby's weten niets, denken niets. Alles wat ze gaan vinden, wordt bepaald door wat ze om zich heen zien. Je vader en moeder zouden daarbij de grootste invloed hebben. Met hun heb je immers het

meest te maken. Dat idee kun je doortrekken je kunt vinden dat kinderen die alleen door mannen worden opgevoed, niet genoeg vrouwen als voorbeeld hebben en omgekeerd. Daardoor zouden die kinderen dan in verwarring kunnen raken.

Maar ook die theorie wordt door geen enkel onderzoek bewezen. Kennelijk zijn er nog genoeg voorbeelden buiten je ouders: onderwijzers op school, familieleden, de vader en moeder van je vrienden die wel heteroseksueel zijn. Ook zij hebben allemaal invloed op je denken.

Nog een vooroordeel: homo's en lesbiennes willen alleen maar kinderen om hun eenzaamheid op te vullen of omdat ze seksueel ontevreden gevoelens in kinderen. Niet gezegd: een homo is een pedofiel. Ook hierover schrijft Gras dat voor niemand het ooit heeft bewezen. Het zit allemaal nogal vreemd in elkaar, schrijft zij: hetero's worden nog steeds vreemd aangekeken als ze geen kinderen willen, homo's moeten zich verantwoorden als ze wel vader of moeder willen worden.

Berusten al die vooroordelen dan op niets? Zijn er helemaal geen

Homo-ouderschap

De Volkskrant van 2 oktober maakt melding van een onderzoek in opdracht van de gezinsraad, waarin de vermeende nadelige effecten van homoseksueel ouderschap ontzocht worden. Zo blijken kinderen van homoseksuele ouders niet vaker homoseksueel te worden dan kinderen van andere ouders. Daarmee treft een belangrijk argument om lesbische vrouwen kunstmatig inseminatie te onthouden, komen te vervallen.

Een fraai staaltje van hetero-seksistisch denken.

De strekking van het verhaal is immers dat homoseksualiteit maar beter voorkomen kan worden. Homoseksueel ouderschap wordt pas geëvalueerd als blijkt dat de kinderen niet zo vaak hetero worden als de heterowacht dat wenst. Het recht homoseksueel te zijn betekent dat een onderzoek naar de overdraagbaarheid van homoseksualiteit niet relevant is, omdat het er niet toe doet welke seksuele voorkeur kinderen van homoseksuele ouders ontwikkelen. Al zouden ze allemaal homoseksueel worden, wat dan nog?

In het trouwen al opgevalen dat kinderen van heteroseksuele ouders vaak hetero-homoseksueel worden? Over overdraagbaarheid genproken.

AMSTERDAM

Wille Köters

problemen? Nee, zo makkelijk zit het ook niet in elkaar. Sommige homo-ouders durven er niet altijd voor uit te komen dat ze homo zijn. En dat kan voor hun kinderen ook problemen geven. In een Amerikaans onderzoek vertelden sommige kinderen dat ze het gevoel hebben met een geheim rond te lopen. Hun ouder verborgt zijn of haar homoseksualiteit en daardoor krijgen die kinderen het ook moeilijk. Over het algemeen geldt volgens Gras dat de ouders er maar beter voor kunnen uitkomen. Dan weten de kinderen ook beter hoe ze moeten reageren als iemand in hun omgeving rospemmeringen maakt.

SEKSUELE VOORKEUR SPELT GEEN ROL Kinderen van homo-ouders groeien niet anders op

Van onze vraagsteller

DEN HAAG — Kinderen van ouders met een homoseksuele voorkeur groeien niet anders op dan kinderen van heteroseksuele ouders. De seksuele voorkeur van ouders blijkt op geen enkel moment te zijn op de rolontwikkeling van het kind. Anders gezegd: kinderen van homoseksuele ouders worden niet vaker homoseksueel dan kinderen van andere ouders. Ook het ontbreken van een identificatiefiguur (een zoon heeft een vader nodig of een meisje een moeder) blijkt niet van belang.

Die conclusie trekt Drs. T. Kras in een studie, verricht in opdracht van de Nederlandse Gezinsraad. Voor het literatuuronderzoek vormde binnen- en buitenlandse wetenschappelijk onderzoek het basismateriaal.

Andere bevindingen van Kras zijn: de seksuele voorkeur blijkt niet van invloed op de manier waarop ouders met kinderen omgaan. Er zijn goede en slechte opvoeders en homo's zijn wat dat betreft niet beter of slechter dan hetero's.

Twee verschillen worden wel geconstateerd. Kinderen van homo-ouders worden vaker geconfronteerd met negatieve reacties van de omgeving (peertieren op school of in de buurt). Dat kan nadelig zijn voor het kind, maar kan positieve keerzijde is er ook: het kind wordt weerbaarder, kan zich makkelijker roddelen in de maatschappij en ontwikkelt een grotere tolerantie tegenover niet gangbare maatschappelijke ontwikkelingen.

De Nederlandse Gezinsraad constateert in een inleiding op de studie dat tot nu toe vermeende nadelige effecten van homoseksueel ouderschap worden ontzocht. Zo'n vermeend nadelig effect was bijvoorbeeld de veronderstelling dat kinderen van homo-ouders grotere kans lopen homoseksueel te worden

door de voorbeeldfunctie van ouders of door een veronderstelde ettelijke overdraagbaarheid.

Die denkbeelden zijn tot nu toe reden (bij sommige instellingen) om lesbische vrouwen kunstmatige inseminatie te onthouden of om homoseksuele zaaddonoren te weigeren. De gezinsraad heeft naar onderzoek en discussie over de positieve kanten van homoseksueel ouderschap. Dat zou de negatieve maatschappelijke bejegening van ouders en kinderen in die situatie kunnen verminderen.

In het onderzoeksrapport wordt opgemerkt dat Nederland waarschijnlijk veel meer homoseksuele ouders kent dan algemeen wordt verondersteld. Er zijn naar schatting zestigduizend gehuwde vrouwen en veertigduizend gehuwde mannen die homoseksueel zijn en in hun huwelijk kinderen opvoeden.

Daarnaast is er een onbekend aantal gescheiden vrouwen en mannen die met een nieuwe (homo)partner kinderen uit het eerdere huwelijk opvoeden. Het aantal lesbische vrouwen dat kinderen krijgt zonder vaste mannelijke partner neemt de laatste jaren toe.

Homoseksuele mannen die kinderen willen kunnen dat niet zo makkelijk regelen als lesbische vrouwen. Een draagmoeder is dan verrek en die zijn zeldzamer dan zaaddonoren. Veel mannen blijken te kiezen voor het huwelijk, uitwendig om kinderen te kunnen krijgen en op te tevoeten. Volgens de studie van Kras zijn de motieven van homoseksuele vrouwen en mannen om zelf kinderen te krijgen niet anders dan de motieven van ouders met een heteroseksuele voorkeur.

recht op seksbladen moet in VS blijven ^{V4} 15

Vierentwintig procent van de Amerikanen is het niet eens met de Staatscommissie voor Pornografie, dat zogenaamde mannenbladen verboden moeten worden. Zij zijn van mening dat Amerikanen het recht hebben alle bladen te kopen die niet door de wet verboden zijn. Dit valt af te lezen uit een enquête-rapport waar het Amerikaanse boekverkoopbedrijf Publishers' Weekly uit citeert.

De enquête werd gehouden naar aanleiding van een inmiddels afgesloten door de pornografische commissie in februari aan Amerikaanse verkopers van tijdschriften stuurde, met het dringende, hun namen in het eindrapport te zullen vermelden als zij de seksbladen niet uit de verkoop namen. Playboy, de

Amerikaanse uitgever, de boekverkoopbedrijf en twee groothandelaren in boeken dienden een aanklacht tegen de commissie in.

De opdrachtgever voor de enquête is de organisatie Americans for Constitutional Freedom, waar de Vereniging van Tijdschrift-distributeurs en de uitgeverbedrijf lid van zijn.

En van de aanbevelingen in het eindrapport van de pornografische commissie, groepen van vaakzame burgers op te richten, die het bezek aan winkels, waar seksbladen te koop liggen moeten ontmoedigen. Slechts 52 procent van de ondervraagden bleek hier tegen te zijn.

VS begint ^{NV} 23 oorlog tegen harde porno

Van onze correspondent

WASHINGTON — De Amerikaanse regering start volgende maand een harde campagne om een eind te maken aan de harde porno-industrie die een omzet heeft van 24 miljard gulden per jaar.

Minister van Justitie Edwin Meese kondigde gisteren op een persconferentie aan dat de actie zich vooral zal richten op kinderporno in films, tijdschriften en andere media die zich bezighouden met sadomasochisme, geweldadige sex en verederende sex.

"In hoge mate is de explosie van obsceniteit in ons land het werk van georganiseerde criminele bedrijven die de grootschalige productie en distributie van obsceniteiten hebben overgenomen tussen de staten, in meerdere staten en zelfs op internationaal niveau", aldus Meese.

De centrale overheid zal een speciale informatie- en opsporingsdienst opzetten om de porno-handel tegen te gaan.

Meese zei verder dat begin volgende jaar een wet zal worden geïntroduceerd die pornografische kabeltelevisie en telefonische sex-lijnen zal verbieden. Het zal personen onder de 21 jaar worden verboden op te treden in porno-films.

Ralph Ginsburg, de uitgever van het Amerikaanse blad Eros, die acht maanden in de cel zat wegens verspreiding van obscene materiaal via de post, noemde de actie van Meese "compleet verspillig van belastinggeld en als het erop aankomt, compleet zinloos."

"De regering kan uitingen van seksualiteit niet onderdrukken. Dat is zoets als proberen de levensinstincten zelf uit te roeien," zei hij.

De sekslijnen die in Nederland de laatste maanden zo populair zijn, bestaan in Amerika als ruim drie jaar. En al bijna even lang is er daar een discussie gaande over de vraag of je moet voorkomen dat kinderen die sekslijnen kunnen bekijken. Volgens de grondwet, waar alle Amerikanen heel erg aan hechten, heeft iedereen het recht op vrijheid van meningsuiting. Sekslijnen kun je ook beschouwen als een vorm van vrije meningsuiting. Aan de andere kant wil de Amerikaanse overheid liever niet dat kinderen kunnen beïlden met dat soort dingen. Dat blijkt heel moeilijk. In 1983 konden inwoners van New York voor het eerst een telefoonnummer draaien waarop ze een bandje te horen kregen met een sex-verhaal. En binnen een paar maanden nadat die eerste sexlijn was begonnen, nam het Congres (de Amerikaanse Tweede Kamer)

VERENIGDE STATEN:

Kinderen beschermd tegen ^{Kir 15} telefoonsex

een wet aan: voortaan was het verboden om door de telefoon obscene dingen te zeggen tegen minderjarigen. De Nationale Communicatie Commissie kreeg de opdracht om regels te versnappen voor sekslijnen, zodat de wet kon worden uitgevoerd.

Met die maatregelen is het nu al een paar jaar sappen: de commissie beschikt dat de sekslijnen alleen

nog maar 's nachts bereikbaar mochten zijn. Maar een rechter oordeelde dat die maatregel tegen de grondwet was. De commissie besloot dat sekslijnen alleen maar bereikbaar zouden mogen zijn voor mensen die een creditcard hebben. Maar ook die maatregel werd door een rechter tegengehouden. Inmiddels heeft de commissie wel voor elkaar gekregen dat de sekslijnen met speciale telefoonnummers moeten werken, die voor kinderen onbereikbaar zouden zijn.

Overigens worden die maatregelen naar allen getroffen omdat mensen zich zorgen maken over wat kinderen allemaal te horen krijgen als ze een sexlijn bellen. De kosten van zo'n telefoonspraak zijn ook een rol. Veel ouders schrikken zich rot als hun kind een paar keer achter elkaar steekem met een sexlijn heeft gebeld en zij later de rekening krijgen.

VS starten nationale ^{UN} 23 campagne tegen porno

WASHINGTON (AFP) — De Amerikaanse minister van Justitie Edwin Meese heeft woensdag een nationale campagne tegen de porno-industrie aangekondigd. "De explosie van obsceniteit" in de afgelopen 15 jaar is "goedeels het werk van de georganiseerde misdaad die de controle heeft overgenomen

over de productie en distributie", aldus Meese op een persconferentie. Naar schatting gaat in de porno-industrie jaarlijks voor acht miljard dollar om.

Volgend jaar zal een wetsontwerp worden ingediend dat beoogt obscene scènes te weren van kabeltelevisie-programma's

en porno-telefoonlijnen te verbieden. Minderjarigen onder de 21 zouden dan niet meer in pornofilm mogen spelen.

Intussen zal het departement van Justitie een informatiecentrum oprichten om regionale en lokale autoriteiten te assisteren als ze overgaan tot strafvervolgning van porno-bedrijven. De campagne richt zich met name tegen kinderporno, sadomasochistische films en tijdschriften die seksuele voorstellingen. Antipornografische organisatie die de laatste maanden al duizenden klokhouders wisten te overreden tot stopzetting van de verkoop van bladen als Penthouse en Playboy Boy hebben de campagne verwelkomd. Maar vertegenwoordigers van de Liga voor Burgerrechten spraken de vrees uit dat de campagne de grondrechten van de Amerikaanse burgers kan schenden. Meese verzekerde echter dat zijn ministerie geen censuur wil gaan toepassen.

Campagne VS tegen porno-industrie ^{BA 13}

WASHINGTON — De Amerikaanse minister van Justitie Edwin Meese heeft gisteren een nationale campagne tegen de porno-industrie aangekondigd. "De explosie van obsceniteit in de afgelopen 15 jaar is goedgevoerd het werk van de georganiseerde misdaad die de controle heeft overgenomen over de productie en distributie", aldus Meese. Naar schatting gaat in de porno-industrie jaarlijks voor acht miljard dollar om. De campagne richt zich met name tegen kinderporno, sadomasochistische films en tijdschriften en geweldadige of verederende seksuele voorstellingen. Meese verzekerde echter dat zijn ministerie geen censuur wil gaan toepassen.

Kruistocht tegen porno ^{AD 23}

WASHINGTON — President Reagan's minister van Justitie, Meese, heeft een juridische kruistocht aangekondigd tegen pornografie, die hij "een kanker van de maatschappij" noemde. Zachte porno als Playboy en Penthouse kunnen er volgens hem echter nog wel mee door.

For Porn, X Marks the Sales Slump

IHT

Fruit No Longer

Forbidden Has

Lost Its Appeal

By Nicholas D. Kristof

New York — Walk into an "adult" bookstore almost anywhere in the country, and you see piles of magazines: "Orgy," "Consenting Adults," "Insatiable," to name a few of the more demure titles.

There are shelves of sexual paraphernalia. And there is the pornography industry's fast-growing offering: racks of videocassettes, with breathless headlines and glossy packaging that show overdeveloped young people in positions never found in Gray's Anatomy.

Most important, however, is what you don't see: lots of shoppers.

Pornography is under siege. In the last few years, at least half the U.S. adult movie theaters have closed down. Playboy Magazine's circulation has tumbled, and its cable-television channel is losing subscribers. Its female counterpart, Playgirl Magazine, is reorganizing its finances in Chapter 11 proceedings.

Even sales of X-rated videos, once the industry's best hope, have leveled off. Some half the U.S. adult video tapes will be released this year, down by 100 from 1985, according to Adult Video News, a trade publication. As more videocassette recorders are sold, adult video sales are likely to pick up again, but not to soar — and any gain will probably be at the expense of X-rated magazines.

The pornography industry's plight results partly from legal

An adult-video shop on Times Square in New York.

challenges, political pressures and even health concerns, fear of the sexually transmitted disease AIDS is making it more difficult to find actors and actresses.

In Los Angeles County, producers of X-rated films are being charged with pandering. With a little help from the Reagan administration, an unlikely alliance of conservatives and feminists has persuaded many retailers to stop carrying adult magazines and videos. The Reagan-appointed Meese Commission, headed by Attorney General Edwin Meese III, has issued a scathing report on pornography.

Such pressures "have had a tremendous effect on sales," said Martin W. Turkel, general manager of Video Co. of America, one of the largest American distributors of adult video. "Next year is going to be the roughest year in the history of the industry."

But most of all, according to many experts, the fault lies in the pornography itself. "X-rated movies are boring," said Arthur Morowitz, who formerly made

adult movies and now is president of the Video Shack chain of outlets based in New York. "Generally it's a novelty buy. But it's like peanut butter — a little goes a long way."

Americans have always been ambivalent about pornography. Many have sought to quash it as morally offensive or even dangerous. On the other hand, there is plenty of evidence in the marketplace that it has a large following.

Indeed, pornography seems to be an ever-increasing presence on the American scene. Depending on how one defines pornography, the industry has sales somewhere between \$2 billion and \$10 billion a year.

At the same time that pornography material has become widely available, however, the mass media — from perfume ads to radio sex counselors — are treating sexuality more frankly. Psychologists suggest that people may be losing their appetite

See PORN, Page 21

PORN: X-Rated Industry Finds Sex No Longer Sells Like It Used To

(Continued from first finance page)

for fun that is no longer popular.

"The initial thrill of seeing any sexual activity excites people once or twice and then gets boring," said Helen S. Kaplan, a psychiatrist who heads the human-sexuality program at New York Hospital-Cornell Medical Center. As people get tired of sex in their sexual fantasies, she added, they feel less need to indulge in pornography.

All this is bad news for the makers and merchants of pornography. Reluctantly, most people in the business have written off the prospect of an X-rated video boom and recognize that video production is ripe for consolidation. But the industry continues to believe there is still room for significant growth in certain markets — specifically, sales to women and heterosexual couples — and even for higher-quality videos that offer plots and what is known in Hollywood as "production values."

Only a decade ago, X-rated video looked like the industry's future. The intensely successful movie "Deep Throat," made for \$25,000 in 1972, reportedly grossed more than \$50 million. The video revolution seemed to promise even more potential.

Initially, almost the only home videos available were pornographic ones. As VCR sales took off in 1980, the industry started courting new customers — young professionals, middle-aged suburban couples and women — who shunned porn theaters but might watch X-rated films at home. "I never liked going to those theaters," said Candice Royce, who started in about 30 X-rated films and two years ago formed Femme Productions to make adult videos.

Femme Productions is one of about 85 companies, mostly small, privately held concerns in the Los Angeles area, that are now engaged exclusively in producing X-rated videos — thousands over the last few years. Some cater to an even smaller audience, with all-male films for homosexual viewers.

In some respects, Femme is a typical operator, a low-volume start-up — to date, it has made three videos — that has eeked out a small profit. Entry into the busi-

ness is easy, requiring little more than a hand-held camera, a couple of actors and a motel room; the scripts are so minimal that, according to the Meese Commission, some have been used several times. Costs are often no more than \$5,000 or \$10,000 a film.

"The market is in absolute chaos," said Howard Farber, president of Video-X-Pos, a New York-based maker and distributor of adult videos. "It's like people running out on the field after a Mets game. Too many people have jumped into the business, and the quality is horrendous."

The result has been a glut of X-rated videos at the video retail outlets, which buy both X-rated and mainstream cassettes from producers and rent them to customers. The stores, which once paid producers \$100 for an adult video, now pay around \$40. While customers select theatrical film videos on the basis of word-of-mouth and reviews, they usually choose X-rated videos for their titles and packaging.

Most of the video market's growth has been captured by theatrical films with ratings of R or even PG; adult videos have declined to somewhere between 5 percent and 15 percent of rentals. Even the most successful adult video fare modestly; the most popular X-rated videos may sell only 10,000 cassettes in stores.

But while the X-rated video revolution never materialized, video has left its stamp on the urban landscape — and on the rest of the adult-entertainment industry. Adult movie houses have been badly hurt by the VCR as well as by urban redevelopment. An estimated 300 to 400 adult theaters remain open across the country, down from 800 to 1,200 six years ago. Adult bookstores have also closed.

Magazines have suffered a similar fate. The circulations of Penthouse, Playboy, Gallery, Oui and other mainstream men's magazines have all dropped sharply since 1980, and seem still to be headed down.

In July Playboy announced that it was reducing the circulation base it guarantees advertisers to 2.4 million, from 4.1 million, and slashing advertising rates by 17 percent. ef-

fensive with the November issue. The more sexually explicit Hustler Magazine has declined in circulation from 1.9 million a decade ago to 800,000 today — and holds on to many of those readers, the magazine concedes, because of its reviews of X-rated videos.

Playgirl Magazine got off to a spectacularly successful start in 1973 with photographs of nude men, but circulation since then has fallen 60 percent, to 575,000 last year.

Some of the magazines' problems come from Washington. In the past 18 months, more than 17,000 stores have stopped carrying X-rated magazines. About half of those stores succumbed to pressure, including picketing, from an unlikely combination of conservatives and feminists. The rest of the stores, including 4,500 7-Eleven convenience stores owned by Souland Corp., fell into line after they got a letter last February from the Meese Commission, warning that they might be named in the panel's report.

The response of some of the magazines may be a reassertion of their plight: They are jumping into the beleaguered video business.

Last year Bob Guccione, the chairman of Penthouse International, started a video subsidiary that so far has produced two cassettes. The first, "The Girls of Penthouse," an hour-long series of soft-core vignettes featuring more nudity than sex, sold well, but at a price too low to make much profit. The success "Love Stories," was only just recently released.

But within seven years, Mr. Guccione said, he expects Penthouse and other videos to outearn all of the nation's magazines. "That's the direction the industry has to go: television and video," he said. He maintains that video sales will pick up because people will begin to buy, rather than rent, cassettes, and more screens and couples will seek X-rated material.

Playboy Enterprises also is making a major foray into electronics, with its cable television channel and soft-core video cassettes, but with mixed results. It has spent heavily on programming for its cable channel but, as with many payable services, the number of subscribers has fallen: to 633,000 at

the end of June, from 753,000 a year earlier. Playboy's 25 videocassettes, such as "Farmers' Delights," have sold well, but they have been priced at a bargain-basement \$9.95. While profitable even at these prices, margins are very thin. Playboy Enterprises lost \$62 million in fiscal 1986, which ended June 30, including a \$7.2-million loss in its video division.

Nor is oversupply video's only problem. For years prosecutors in Los Angeles have occasionally brought charges generally without much success — against X-rated film makers for "pandering" by luring actors to perform sex acts.

Recently the statute was toughened to mandate a three-year jail sentence, and last year it was used successfully for the first time, against Harold Freeman, who runs Hollywood Video Productions. Several more cases are pending.

Video, along with porn, was denounced in July by the Meese panel, in a 1,960-page report linking pornography to violence and other social ills. There is no consensus in the industry, however, about the commission's impact. Adult Video News suggested that retailers display copies of the report so that browsers could read descriptions of some of the victims in stock.

"There will always be controversy surrounding pornography," said Paul Finkbeiner, the trade magazine's president. "There will always be pornography."

Van onze verslaggeefster
Greetje van der Veen
GRONINGEN - Moeders zijn
zowel actief als passief - veel va-
ker betrokken bij incest dan tot
nu toe is aangenomen. Of de vrou-
wen doen - al of niet gedwongen
door hun echtgenoten - mee aan
de seksuele kindermishandeling,
of ze stimuleren hun echtgenoten
en dragen hun kinderen op de
seksuele activiteiten van vader te
accepteren. In hoeverre invallen
van de aangemelde incestzaken
moeder een rol speelt is nog niet
duidelijk. Wij horen de hulpverle-
ners steeds vaker dat moeder erbij
betrokken was.

Coördinatrice Betty Mijlof van
het Opvangbureau voor incestslach-
toffers in Groningen bevestigd de-
ze betrokkenheid van moeder.
"Waarschijnlijk is dat altijd al zo
gewest, maar nu de onderzoeken
dieper gaan dan alleen naar de
vader te kijken, wordt duidel-

Zowel passief als actief **NW 1** Moeders vaak bij incest betrokken

lijk dat moeders meer met we-
den te maken hebben dan we dachten.
Maar niet alleen moeders, ook
oms, linnens, zevens en stiefvaders
worden regelmatig betrokken bij
seksuele kindermishandeling,
waarbij de kinderen soms aan
verschillende familieleden wor-
den uitgeweid. Wij hebben bin-
nen de Vereniging van Seksuele
Kindermishandeling diverse ke-
ren te maken gehad met netwe-
ken van incest. Daarbij waren
dan vaak jonge kinderen beneden

tien jaar betrokken," vertelt Be-
ty Mijlof.

En onder gevolg van de gro-
tere openheid waar het gaat om
incest-zaken, is dat steeds meer
jongens en volwassen mannen -
die in hun jeugd slachtoffer zijn
geworden van incest - bij de Vere-
niging (de VSK) om hulp komen
vragen.

Onderzoek is het niet, maar
Betty Mijlof is op grond van wat
de slachtoffers daarover hebben
verteld, er persoonlijk van over-

tugd dat de huur van pornovideo-
films kan bijdragen tot de toema-
king van incest. De porno-ver-
eniging vaakt dat ze eerst samen met
vader in seksboks en naar por-
nofilms moeten kijken."

Het is niet zo dat incest veel
meer voorkomt dan vroeger; het
wordt alleen vaker aangegrepen.
Dit onderzoek is de publiek ver-
toen op de acht à negen meisjes
slachtoffer is van incest. Seksuele
kindermishandeling komt in alle
lagen van de bevolking voor. Ook
de netwerken zijn in verschillen-
de milieus aangetroffen. De ta-
belloosdoorbekering vooral van de me-
dia heeft geleid tot de enorme stij-
ging van het aantal aanmeldin-
gen bij politie, vertrouwswaarners
en andere hulpverleners. Alleen
al de maand september worden in
Groningen, Friesland en Drenthe
vijftien mensen veroordeeld we-
gens het plegen van incest.

Ook jongetjes vaak slachtoffer van incest

Par 1

Van een onzer verslaggeefsters
GRONINGEN - Steeds vaker
rijgen politie en hulpverlening
zeldingen van jongens die het
slachtoffer zijn van seksueel
misbruik door hun moeder. Do-
endheden blijkt de gemiddelde
leeftijd van kinderen die als
slachtoffer worden aangemeld
te zakken. In Groningen, waar
leste week een onderzoek naar
een incestzaken werd afge-
ponnd, spreken politie en hulp-
verlening over jongens beneden
te tien jaar die thuis seksueel
worden misbruikt.

Een woordvoerder van de afdeling
jeugdzaken van de Rijkspolitie in
Groningen zegt dat steeds meer ge-
valen bekend worden van gewo-
nen geslachtverkeer tussen moe-

Leeftijd van slachtoffers steeds jonger

ders en zonen of tantes en neefjes.
De politie zegt dat mede naar aan-
leiding van de ontdekking van een
netwerk van vier volwassenen (twee
musters van 45 en 42 jaar, hun 36-
jarige broer en de 23-jarige verloofde
van een van de vrouwen) die met zes
kinderen regelmatig seksueel con-
tact hadden. Het waren kinderen
van beide vrouwen (in leeftijd varie-
rend van negen tot zeventien jaar)
en het 14-jarige vriendje van een van
de kinderen.
Aanvankelijk was alleen seksueel

misbruik van een der meisjes in het
netwerk ontdekt nadat zowel via de
school van het kind als via buurtbe-
wooners de politie was ingesproken.
Pas toen de kinderen uit het gezin
waren geplaatst en een van de zoon-
ten bij een pleegzorg was onderge-
bracht, kwam de rest van het ver-
haal naar buiten. "Het jongetje
met zijn pleegvader onder de
douches zonder dat er iets bedri-
jks gebeurde. Voor dat kind was
dat iets bijzonders. Pas toen vertelde
hij over alle gebeurtenissen thuis,"
aldus de Groningse politie.

Praatgroepen

Ook Betty Mijlof, coördinatrice van
het opvangbureau voor incestslach-
toffers in Groningen, bevestigd dat
medelingen van misbruik van jon-
gens beneden de tien jaar geen uit-
zondering moet zijn. Mijlof zegt niet

te verwachten dat het aantal jon-
gens met wie incest wordt gepleegd
even groot zal blijven als het aantal
meisjes dat wordt misbruikt. "Ge-
mael geweld richt toch meer op
meisjes en vrouwen dan op jongens
en mannen. Statistisch heeft een op
de tien vrouwen incestervaringen.
Bij jongens wordt het percentage
nooit hoger geschat dan zo'n vier
procent, maar dat zal toch aan de
lage kant blijken te zijn."

Ook het opvangbureau constateert
dat de leeftijd van de aangemelde
kinderen steeds lager komt te lie-
gen. Mijlof: "Ik denk dat dat komt
omdat steeds meer mensen op scho-
len, in de wijkverpleging, huisarts-
en kinderartsen oog hebben voor
signalen en symptomen die op
incest wijzen." De Landelijke Vere-
niging tegen Seksuele Kinder-
mishandeling binnen het Centraal is al
begonnen met praatgroepen van
volwassen mannen die als kind zijn
misbruikt.

Onderzoek

De Amerikaanse vertrouwswaarners
dr. A.J. Koers pleit voor een landelijk
onderzoek naar incest. Hij acht het
gevaarlijk op op grond van de mel-
dingen te gissen naar de mate waar-
in incest wordt gepleegd in de
Nederlandse gezinnen. "We hebben et-
genlikelijk alleen Amerikaanse cijfers,
dus het is hooftijd voor een deugdelijk
epidemiologisch onderzoek." Zo'n
onderzoek zou nu bijna twee jaar
aangemeld worden uitgeweid via het
Centraal Bureau voor de Statistiek,
maar op het laatste moment werd de
toegewoende vraaglijst over seksue-
le misbruik en mishandeling
binnen het gezin door de directie
van het CBS geweigerd.

Anale verkrachting kinderen komt veel voor

Van onze verslaggeefster 16

AMSTERDAM - Anale verkrach-
ting van kinderen, ook van min-
nisten en kleintjes, is een ve-
wante vorm van kindermishandeling.
De roeiochtel traken de kind-
erartsen C. Hobbs en J. Wynne van
St James universiteitskliniek in
Londen, Groot-Brittannië. Neerhoofde
lijgers hierover zijn er niet, maar des-
tegenwoordige tien vaak anale verkrach-
tingen. Zij weten echter niet of dit
naar voorkomt dan andere vormen
van verkrachting.

De Britse deskundigen kregen in
en halfjaar tijd te maken met 35 anal
verkrachting jongens en meisjes, van
5 er 24 jonger waren dan vijf jaar.
In meiden dit in het jongste ouder
het weekblad The Lancet.

De laatste jaren wordt het steeds
duidelijker dat seksuele mishandeling
in veel voorkomende vorm van kind-
ermishandeling is. Er komen steeds
meer gevallen boven water door be-
stimmens van vooral oudere kindere-
n en van de ouders zelf. Toch denken
Hobbs en Wynne dat de kennis over
fonderwet niet zo beperkt is als die
van kindermishandeling in 1962,
wanneer American Kempe zijn bami-
sche studie publiceerde over een

nieuwe "ziekte" het syndroom van
het misbruikende kind.

Cijfers over de mate van seksuele
mishandeling zijn er nauwelijks. Uit
onderzoek van de Engelsen Muri Or-
der ruim tweeduizend jongens en
vrouwen (beide leeftijdsgroepen)
vragen aan kind seksueel te misbru-
ken. In Leeds werden nu niet zoveel
gevallen van lichamelijke als van seksue-
le mishandeling gemeld, aldus
Hobbs en Wynne. Bij jonge kinderen
komt anale verkrachting vaker voor
dan lichamelijke mishandeling.

Volgens psycholoog W. Wolters,
verbonden aan het Wilhelmina kin-
derziekenhuis in Utrecht, komt deze
vorm van verkrachting bij jonge kin-
deren in Nederland ook veel voor, al
siet hij niet vaker kinderen dan onal-
sijnt verkracht. Cijfers zijn er niet, on-
der dat er geen onderzoek naar is gedaan.

Kinderpsychiater W. Linder ver-
kan op grond van haar praktijkervar-
ing niet zeggen dat anale verkrach-
ting voorkomt dan vaginale of orale
verkrachting. Linder was toe voor
kort verbonden aan het Sophia Kin-
derziekenhuis in Rotterdam. "Ik heb
allem gezeen. Bij meisjes kunnen anale
en vaginale verkrachting vaak samen
voorkomen, ook bij meisjes onder de vijf jaar.

Kinderen die worden gebruikt voor
porno, moeten meestal allen."

Tussen oktober 1985 en mei 1986
maakte de twee kinderartsen in Leeds
(dat 146 duizend kinderen telt) 35
anale verkrachtingen. Deze kind-
eren maakten de helft uit van alle
door hen gevonden seksuele misbru-
ken. Volgens Hobbs en Wynne
kunnen alle soorten seksuele
mishandeling voor strelen, sarren,
manieren, kinderopvoeding en
kinderopvoeding, orale, anale en va-
ginale verkrachting.

Maar anale verkrachting komt het
meest voor, zowel bij jongens als bij
meisjes. Veertien meisjes, die ouder
waren dan vijf jaar, werden ook nog
vaginaal verkracht. Als derde vorm
kwam orale sex bij kinderen van alle
leeftijden veel voor.

Vader en moeder

In 27 gevallen werd bekend wie de
dader was, hetzij doordat deze zelf be-
kend, hetzij doordat het kind dat ver-
telde. Bij de kinderen in Leeds was het
meestal leer de vader, een keer de
moeder. In de andere gevallen was het
een man in de buurt, de oom, de vriend
van de moeder, pleegvader, stiefvader,
neef, koetsganger of een jongen uit de
straat. Een man deed het bij zijn vier

eigen kinderen (van anderhalf, twee-
enhalf, drie en vier jaar oud) en bij
vijf meisjes en meisjes. De verkrach-
tingen van zijn eigen kinderen beken-
de hij niet.

De verkrachting gebeurde met de
vingers of met de penis. Behalve ver-
wondingen aan bus anus hadden de
kinderen ook vaak andere lichamelij-
ke kwetsuren opgelopen. Maar altijd
vertoonden ze psychische of gedrags-
stoornissen, zoals een geslachtelijke
en lichamelijke onderontwikkeling,
overlaarbare angsten, nachtmisjes,
extreme passiviteit en bedplassen.
Vaak vertoonden ze ook seksuele af-
wijkingen als overtreven veel mastur-
beren, "neuken" met poppen of ande-
re kinderen, of hun vingertjes of penis in
de achterwerk van andere kinderen
stoppelen.

Al deze verschijnselen kennen de
Nederlandse deskundigen ook. Linder
de verkrachtingen zijn niet altijd
zichtbaar. Maar wat altijd te zien is
de andere gedrag dat de kinderen
gaan vertonen. Ze zijn altijd overtre-
ven en angstig. Ze voelen zich onzamen
want ze kunnen er niet samen over
praten en ze wijgen naar de ge-
beelden. "Soms maken ze gefascineerd
door sex en gaan ze het zelf uitlok-
ken."

Pedagoge: Seks wordt weer vies

AD 31

NOORDWIJKERHOUT (ANF) — Het in verhouding tot vele andere landen betrekkelijk gunstige en sommige seksuele klimaat in Nederland dringt nu de sjaan in een drulliger regenbui. Seks wordt weer als vies en vies afgebeeld.

Zo nernachtig drukte de pedagoog D. Braeken-Van Schaik van de Rutgersstichting gisteren haar bange voorgevoelens uit voor een naderende ommekeer in de houding van het Nederlandse volk ten opzichte van seksualiteit. Ze sprak op een symposium over seksologie in Noordwijkerhout.

Seks komt volgens haar vooral op negatieve wijze in de publiciteit. Daarbij wordt de nadruk gelegd op onderwerpen als incest, kinderporno, aids, geslachtsziekten en dergelijke.

Vaker aangifte minderjarigen van seksuele misdriften

DEN HAAG — Minderjarigen die het slachtoffer zijn van seksuele misdrijven, doen daarvan steeds meer aangifte. Dit zei minister Korthals Altes (Justitie) vast in antwoord op vragen van het Tweede-Kamerlid Roethof (PvdA).

Roethof had de minister gevraagd of er misachtbare sprake is van een verscherping van het vervolgingsbeleid ten aanzien van seksuele delicten en vooral die waar jongdigen bij betrokken zijn.

Volgens Korthals Altes is daarvan geen sprake. Maar „de toename van het aantal aangiften is uiteraard van invloed op het aantal strafzaken dat aan de rechter wordt toegelegd“.

Vragen gesteld door leden van de Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

45

Vragen van het lid Roethof (P.v.d.A.) over het vervolgingsbeleid inzake seksuele delicten. (Ingezonden 10 juni 1986)

1 Heeft het ook de aandacht van de minister getrokken, dat in de pers gedurende de laatste maanden een toename is te constateren van berichten aangaande vervolging van seksuele delicten, onder andere die, waarbij minderjarigen zijn betrokken en waar geen sprake is van geweld?

2 Is sprake van een bewuste verscherping van het vervolgingsbeleid, in aanmerking genomen, dat het vooral gaat om arrondissementen waar ter zake van genoemde delicten tot dusver een soepel vervolgingsbeleid werd gevoerd?

3 Kennamt de minister zich het commentaar van het landelijke bureau van de chef's jeugdpolitie op het eindrapport bedoelingsaandrijving van de commissie-Maaij, volgens welk commentaar — ervan uitgaande dat de afschaffing van een afzonderlijke seksuëleaandrijving (thans) niet is verwenswaardig — een grote terughoudendheid bij de samptak van deze strafzaken tenen wordt bevestigd met het oog op het vorderig stellen van een zo groot mogelijke zelfbeschikking van jongeren?

4 Acht de minister, mede in aanmerking genomen, dat de handhaving van de

wet in de praktijk vooral voor rekening van de politie komt, het gewenst naar incidenteel tot verscherping van het vervolgingsbeleid over te gaan, terwijl een op 1 november j. door de ministerraad, goedgekeurd wetsvoorstel om advies bij de Raad van State ligt?

5 Wil de minister, hangende de verdere procedure met betrekking tot dit wetsvoorstel, bevoornden, dat van een verscherpt vervolgingsbeleid wordt afgezien?

Door de projectgroep leefstijlrapporten van COC en NVSH is over een aantal van deze vervolgingsdocumenten verslag.

Antwoord

Antwoord van minister Korthals Altes (Justitie). (Ontvangen 6 oktober 1986)

1 De verhoging in de beantwoording is veroorzaakt doordat de documentatie waarop de vragensteller doelt, nog niet is gepubliceerd en mij nog niet ter beschikking staat. Ik wil daarop niet langer wachten. Het is waar dat in de media een toename valt waar te nemen van berichtgeving over strafzaken waarin minderjarigen het slachtoffer waren geworden van seksuele misdrijven. Vrijwel steeds gaat het om ernstige vormen van seksuele misbruik van jeugdigen, namelijk incest of ontucht met zeer jonge kinderen, gepaard gaande met dwang of soms ernstige mishandeling. Mij is niets bekend van een toename van strafzaken betreffende seksuele misdrijven waarbij oudere

minderjarigen waren betrokken de in zwaarte van het kinderporno, zonde dat sprake is geweest van misbruik van gezag, gesteltijk overwicht of van (dreiging met) fysiek geweld.

2 Van een beleidsmatige verscherping van het vervolgingsbeleid — ik consulenteerde de procureur-generaal te Amsterdam ter zake — is geen sprake. Wel kan een groeiende aangiftenschaar van slachtoffers van de in antwoord op vraag 1 bedoelde vormen van seksuele criminaliteit worden geconstateerd. Deze hangt nauw samen met de grotere openheid op dit terrein, waarop ook de media reageren. De toename van het aantal aangiften is uiteraard van invloed op het aantal strafzaken dat aan de rechter wordt voorgelegd. Ik acht het een juist beleid van het openbaar ministerie dat het alle aandacht geeft aan aangiften van slachtoffers van seksuele misdrijven als hier bedoeld.

3 Het landelijk bureau van de chef's jeugdpolitie heeft het ook gehad op de gevallen waarop de berichtgeving betrekking heeft. In de berichtgeving gaat het om jeugdigen die niet in de schuldschuld van hun ouders kunnen blijven, omdat er sprake is geweest van misbruik van gezag, gesteltijk overwicht of van fysiek geweld. Aan zelfbeschikking kwamen zij derhalve niet toe.

4 en 5 Gezien de beantwoording van de vragen 1 en 2 behoeven deze vragen geen antwoord.

Een zietige jeugd, weinig sociale controle en een afwezige moeder.

Weliswaar is de dader verantwoordelijk, maar toch, bij ieder, kan een weer rustig slagen, immers mijn man, zoon, broer, opa, buurman, vriend, psychiater, peuter, arts, is anders. Incest komt in alle lagen van de bevolking voor, bij gezonde mannen en bij zieke en bij ouders, maar ook bij gestudeerden en laaggeschoolden.

Vaak is incest inderdaad 'sociaal erfelijk' maar dan in die zin dat de ouders, die in aanraking zijn geweest met seksueel geweld of incest en hierover nooit hebben kunnen praten. Door dit isolement dachten ze vaak dat zij de enige is geweest waarmee dit gebeurde. De reden van dit zwijgen: juist ook zij was bang verantwoordelijk gesteld te worden voor de seksualiteit van de dader.

Onze stichting, en met ons vele andere vrouwen, zullen ik kunnen verzekeren dat onze samenleving weinig mannen verantwoordelijk stelt voor hun seksuele gedrag. Als deze samenleving mannen buitenshuis al niet verantwoordelijk stelt (zodan vrouwen bang moeten zijn om struikel te maken we wel afleiden hoe het dan binnenshuis gesteld is. En dat is nou juist de piek waar de incest zich afspeelt.

Natuurlijk kiezen de daders die momenten waarop de moeders er niet zijn, ze weten immers heel goed dat hun gedrag het daglicht niet kan verdragen. Je breekt ook niet in als er politie bij is. Maar — is toch te dol dat moeders thuis moeten blijven omdat mannen zich niet weten te beheersen. Dat zij aanwezig moeten zijn om struikel doekers te beschermen tegen hun vaders, broers etc. En het is helemaal te gek als potentiële daders — wat alle mannen zijn — zich gaan bezighouden met hulpverlening aan slachtoffers. Laten zij zich maar beperken tot de daders en het afbreken van de maatschappelijke TOES VAN DEN HURCK, namens vrouwenpractie- en bejegingscentrum Lilit, Tilburg.

Incest veelal ernstiger dan gedacht

NOORDWIJKERHOUT (ANP) - Bijna 80 procent van de slachtoffers van incest die bij de hulpverlening bekend zijn, blijkt over het algemeen seksueel zeer ernstig misbruikt te zijn. In het overgrote deel (89 procent) van de gevallen gaat het omvaders die hun dochters misbruiken. Herhaalde volledige geslachtsaangaan komt veel vaker voor dan tot nu toe is gebleken. Dit is een van de uitkomsten van een nog niet gepubliceerde studie van het Nederlands Instituut voor Sociaal Seksuologisch Onderzoek (NISSO) in Zeist, die in opdracht van het ministerie van wetzijn.

Hoogleraar seksuologie verwijt hulpverlening gebrek aan kennis

volgzaamheid en cultuur werd verricht. Op een symposium over seksuologie in Noordwijkerhout stelde de psycholoog J. Frenken, hoogleraar seksuologie in Leiden en tevens verbonden aan het NISSO, gisteren dat er aan de hulpverlening aan incestslachtoffers nog veel mankeert. Het aantal slachtoffers dat hulp zoekt, is in de afgelopen drie jaar verdubbeld. Dit komt volgens Frenken

doordat gemakkelijker over het probleem wordt gesproken, vrouwen eerder met hun incest-ervaring voor de dag durven komen en hulpverleners alert op het verschijnsel zijn geworden.

Uit het onderzoek blijkt dat de meeste gevallen van incest plaatshebben als het slachtoffer tussen tien en veertien jaar is. Het misbruik duurt een jaar of vier voort en de seksuele handelingen worden geleidelijk in-

grupperend. De daders blijken het slachtoffer onder druk te zetten met chantage, intimidatie en bedreiging. Ongeveer een derde van de seksueel misbruikte kinderen bleek ook lichamelijk mishandeld te zijn.

Frenken heeft berekend dat ruim de helft (59 procent) van de incestslachtoffers geen hulp zoekt. In het rapport van het NISSO wordt er met nadruk op gewezen dat dit ten dele te verklaren is doordat de hulpverlening faalt. De politie en kinderscherming willen eerst harde bewijzen en officiële aangiften. En hulpverleners weten wel te weinig over incestproblemen, zegt Frenken. Hun beroepsopstelling schiet te kort, maar ook de interesse voor dit onderwerp is naar de mening van de hoogleraar gering. Veertig procent van de hulpverleners erkent niet dat degene die om hulp vraagt met incest te maken heeft gehad en 85 procent heeft er emotionele problemen mee.

Rechtszaak tegen Swalmenaar aangehouden

'Aandacht bij incest moet naar slachtoffer uitgaan'

ROERMOND - Bij de behandeling van een incestzaak moet het belang van het slachtoffer voorop staan. De officier van justitie, de verdediger en de getuige-deskundige waren het daar gisteren over eens bij de behandeling van de zedenzaak tegen een Swalmenaar.

De man moest voor de rechtbank in Roermond verschijnen omdat hij jarenlang ontucht heeft gepleegd met zijn dochter. Toen hij zich voor de eerste keer aan haar vergreep, was het kind pas zes jaar. Voordat zij zestien werd, was ze al vier maanden door haar vader verkracht. „Het zal niemand verwonderen dat ik meer met de dochter te doen heb dan met de verdachte. De aandacht zal dan ook vooral naar haar moeten uitgaan“, zei officier van justitie mr. J. Drosen tijdens de zitting.

Relatie

Drosen liet duidelijk blijken dat hij er geen moeite mee had als de Swalmenaar, die sinds augustus gevangen zit, op korte termijn weer vrijgelaten zou worden. „Omdat de dochter er groot belang aan hecht om de relatie met haar vader weer te herstellen“.

Het meisje werd er zich pas op oudere leeftijd van bewust wat er in haar jonge jaren met haar was gebeurd. Zij kwam tot de conclusie dat haar vader een zieke, hulpbehoevende man was. Haar pogingen om hem via hulporganisaties over zijn daden aan de praat te krijgen, liepen op niets uit. Uiteindelijk stapte ze naar de politie om aangifte te doen. Niet om hem te laten boeten, maar om met zichzelf in het reine te kunnen komen. Toen de Swalmenaar uiteindelijk in de cel belandde kreeg zijn dochter schuldgevoelens omdat haar vader door haar toedoen achter de tralies zat. Sinds de evangenisering van de dader zijn er enkele gesprekken gevoerd tussen vader en dochter. De hulpverleners vinden dat een goed begin is gemaakt om de verbroken band te herstellen. De officier van justitie was het met hen eens dat een langdurige evangenisstraf voor de vader niet in het belang is van de dochter. Mr. Drosen overwoog zelfs om de voorlopige hechtenis van de Swalmenaar op te schorten. Omdat tussen de verdediger, de hulpverleners en de officier van justitie meningsverschil bestond over de vraag of de Swalmenaar verder in de evangenis in een inrichting of thuis moet worden behandeld, werd de zaak aangehouden tot volgende week donderdag.

Slachtoffers incest blijken seksueel ernstig misbruikt

NOORDWIJKERHOUT (ANP) - Bijna tachtig procent van de slachtoffers van incest die bij hulpverleners bekend zijn, blijkt over het algemeen seksueel zeer ernstig misbruikt te zijn. In het overgrote deel van de gevallen (89 procent) gaat het om een seksuele relatie tussen vader en dochters. Herhaalde volledige geslachtsaangaan komt veel vaker voor dan tot nu toe uit onderzoek is gebleken.

Daar blijkt uit een nog niet gepubliceerde studie van het Nederlands Instituut voor Sociaal Seksuologisch Onderzoek (NISSO) in Zeist, die in opdracht van het ministerie van WVC is verricht. Volgens de seksuoloog prof. dr. J. Frenken, die donderdag op een symposium in Noordwijkerhout gegevens van het onderzoek bekendmaakte, is het aantal slachtoffers van incest dat zich tot hulpverleners wendt, de afgelopen drie jaar verdubbeld.

De incestuuse contacten doen zich over het algemeen voor tussen het tiende en veertiende jaar van het slachtoffer, zo blijkt uit het onderzoek. De seksuele handelingen worden in deze perio-

de geleidelijk aan ingrupeerend. De daders blijken zware promissiedaden te gebruiken, zoals chantage, intimidatie en bedreiging. Ongeveer een derde van de seksueel misbruikte kinderen blijkt ook lichamelijk te worden mishandeld. De hulpverlening aan incestslachtoffers noemde Frenken „uiterst gebrekkig“. Ruim de helft (59 procent) was de incestslachtoffer komt uit angst of door druk uit het gezin niet bij een hulpverlenende instantie terecht.

Het wegblijven van jeugdige slachtoffers is volgens het NISSO-rapport een deel te verklaren uit een falend optreden van hulpverleners. Zij hebben een groot gebrek aan kennis van incestproblemen en aan vaardigheden om de slachtoffers de juiste hulp te bieden. De beroepsopstelling is op dit terrein schiet tekort, maar ook de interesse voor dit onderwerp noemde Frenken gering.

Politie en kinderscherming traden volgens Frenken te formalistisch op. Zij vragen eerst harde bewijzen en officiële aangiften. Veertig procent van de gevallen die bij de justitie binnenkomen, wordt niet naar hulpverlenende instanties verwezen.

93

Cijfers omtrent het aantal aangiften van incestzaken zijn helaas niet bekend. Wel bekend is het aantal ter kennis van de politie gekomen overige seksuele delicten, dit is het totaal van de artikelen 243, 244, 245, 247, 248 en 249. Dit zijn in het algemeen de delicten waarbij minderjarigen betrokken zijn.

De aantallen ter kennis van de politie gekomen delicten in deze groep waren in 1978 310, in 1985 respectievelijk 1380, 1315, 1395, 1213, 1116, 1063, 1352 en 1540.

Hoewel, zoals vermeld, het aantal aangiften inzake incestzaken niet bekend is, geven bovenstaande cijfers mij, mede geleid op de factoren die de aangiftebereidheid bepalen, zoals uiteengezet in het antwoord op vragen van het lid van de Tweede Kamer, de heer Roethof, toegezonden op 3 oktober 1986, aanleiding te veronderstellen dat het aantal ter kennis van de politie gekomen incestzaken, na een aanvankelijke daling, de laatste twee jaar gestegen is.

MVA

Incestnetwerk maakt minstens tien 1/4 kinderen slachtoffer

Van onze verslaggever

APPINGEDAM — De districtsrechtbank van de Groninger rijkspolitie heeft in Appingedam een incestzaak opgeëist waarbij minstens tien, maar mogelijk meer kinderen betrokken zijn geweest. De eerste fase van het onderzoek in deze zaak heeft al geleid tot een veroordeling. Volgens rechercheur I. Faber is naderehand gebelken dat er een heel netwerk van incestueuze relaties bestond.

De zaak kwam in juni 1985 aan het rullen na hardnekkige verhalen op school en in de buurt. De politie arresteerde de 24-jarige kostganger van een weduwe met drie jonge kinderen in Appingedam. De man werd er van verdacht zich steelsluiting te hebben voorgenomen aan de elfjarige dochter en aan de negen en zeven jaar oude zoonneten van de vrouw. Hij werd veroordeeld tot twee jaar arisanstraf en ontvoerdwarseling.

By herörping van het onderzoek bleken de kinderen slachtoffer te zijn van verschillende incestueuze relaties, waarbij ook hun moeder was betrokken. Ook bleek een veertienjarige vriendin van een van de kinderen betrokken te zijn geraakt bij de incest. De moeder heeft volgens de politie een bekendens achterlaad.

Een jaar cel wegens ontucht 1/4

LEEUWARDEN — Een 28-jarige man uit Leeuwarden is woensdag door de rechtbank in zijn woonplaats veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf. De man pleegde vorig jaar tien maanden lang ontuchtige handelingen met de twaalfjarige dochter van zijn vriendin. De Leeuwarder was toevond voogd van het meisje. Zijn vriendin was op de hoogte van wat hij deed.

Uitgebreide zaak van incest in Oost-Groningen

Van onze correspondent 1/2

ORNIJNINGEN — Een 42-jarige vrouw in Appingedam en haar kostganger worden er van verdacht een half jaar lang de drie kinderen van de eerste, twee jongens van elf en negen jaar en een meisje van dertien, plus een veertienjarige vriendin seksueel te hebben misbruikt. In de meest ernstige vorm, aldus de politie.

Tijdens het onderzoek bleek ook dat de 42-jarige zuster van de vrouw uit Loppersum seksuele contacten met genoemde kinderen had. Daarnaast wordt nog een schoonzuster van hetzelfde verhoort. Bovendien is gebleken dat in er het een kinderen tellende gezin van de 42-jarige zuster ook gedurende een aantal jaar seksuele contacten bestonden tussen moeder en dochters (twaalf en negen jaar oud) en tussen haar broer en de dochters.

Man krijgt jaar cel voor incest

ALMELO — De rechtbank in Almelo heeft dinsdag een 47-jarige man uit Eeschede veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf omdat hij gedurende tweeenhalf jaar incest heeft gepleegd met een minderjarige dochter. Tegen hem was negen maanden geest. Die man is met het plegen van ontucht begonnen toen zijn dochter elf jaar was, hetgeen in de daarop volgende jaren gerelateerde seksuele gemeenschap met het kind gehad.

Op vrije voeten na misbruik kind 1/2

UTRECHT (ANP) — Een veertienjarige Bovenstaar die seksueel misbruik van een dertienjarig meisje dat hij hem in de buurt woonde heeft toegestaan, is door de rechter-commissaris in Utrecht op vrije voeten gesteld. De officier van justitie wilde hem vasthouden, maar de rechter-commissaris besliste dat de man wegens persoonlijke omstandigheden onder bepaalde voorwaarden op vrije voeten moest worden gesteld.

Eén van de voorwaarden is dat de man zich niet meer in Soest mag vertonen en dat hij een psychiatisch onderzoek moet ondergaan. Zijn zaak moet nog voorkomen maar wanneer dat zal gebeuren is nog niet bekend.

Eén twee jaar wegens ontucht

LEEUWARDEN — De officier van justitie bij de rechtbank in Leeuwarden heeft tegen een 28-jarige man uit de stad twee jaar cel wegens ontucht met zijn pleegdochter. Gedurende tien maanden werd het dertienjarige meisje minimaal driemaal per week gedwongen haar pleegvader en toevond vrouw seksueel te bevredigen.

Cel geëist wegens incest 1/4

BREDA — De officier van justitie in Breda heeft dinsdag wegens incest anderhalf jaar cel geëist tegen een 63-jarige man uit Dongen wegens langdurige incest met een van zijn minderjarige dochters. Volgens de psychiater is de man verminderd toerekeningsvatbaar maar heeft bij de ernst van de feiten wettig begrepen. Na de feiten te hebben toegevoegd, legde de man tegenwoordig verklaringen af over de incest met het in 1965 geboren meisje.

1/4 Cel voor ontucht met dochterje

DEN HAAG — De rechtbank in Den Haag heeft donderdag twaalf maanden gevangenisstraf, waarvan drie voorwaardelijk, opgelegd aan een 32-jarige man uit Rotterdam omdat hij vier maanden ontucht heeft gepleegd met zijn acht jaar oude dochter. De man moet bovendien een 'symbolisch' schadevergoeding van vijfduizend gulden aan moeder en kind betalen. De officier van justitie eiste twee weken geëist achten maanden gevangenisstraf.

Stiefvader en daarna vader misbruikt meisje seksueel

ZWOLLE (ANP) — De officier van justitie bij de Zwolse rechtbank, mr A. Perrink, heeft donderdag tegen de 44-jarige A. E. uit Hilversum een gevangenisstraf van twaalf maanden, waarvan vier maanden voorwaardelijk, geëist. De man heeft bekend in 1983 en 1984 met zijn toen zesjarige dochter herhaaldelijk incest te hebben gepleegd nadat zijn eerste seksueel misbruik door haar moeder ontucht.

Het meisje heeft tussen 1970 en 1983 na de scheiding van haar ouders eerst bij haar moeder in huis gewoond, maar omdat haar stiefvader haar seksueel misbruikte vertrok ze naar haar vader. „Ze kwam naar haar echte vader toe om hulp. Het is heel erg betekenisrijk dat die vader zijn eigen dochter dat nog eens heeft misbruikt”, aldus de officier.

Het meisje heeft tegen de stiefvader geen aangifte willen doen omdat deze brede was de zaak met haar uit te praten. Haar eigen vader weigerde dit. Uitspraak 11 november.

DE WERELD

Het verdriet van Haar Heren (1)

JOS SCHNEIDER

HP 11

Samenvoerwoord.

De ontucht van de 1/4 zal ik het verhaal de titel geeft een zwaarte in Vlaanderen werd de ontucht de ontucht, die zeker niet, maar samen uit stellen aan de Amerikaanse journalistische gevecht uit de jaren zestig, William Thompson, het is te flauw. Dan moet ik lens bij Hugo Claus van de jaren zestig, in werna geboorteland en strek die waagrijk drama en deze angstgewekte misstanden zich in volle werkelijkheid afspelen. Het navolgende verslag is gebaseerd op interviews met twee journalisten, een stiefvader en een freelance-journalist, tot nu toe hebben achterhaald.

De journalist had stukken uit het gerechtelijk dossier in handen gekregen en ze besloeden in zijn taal. Op zijn minst verwoordde hij, maar menig collega's van hem die de gerechtelijke afhandeling van de zaak verwoordde was, en nu had hij harde woorden die zijn verwondten studeerde. De journalist die de ontucht van de jaren zestig in werna geboorteland had, nu een machtig bericht, dat bleef tussen twee journalisten die hun heten verslag gaven. De ontucht was gebaseerd op gesprekken met twee journalisten van de jaren zestig, in werna geboorteland had, nu een machtig bericht, dat bleef tussen twee journalisten die hun heten verslag gaven. De ontucht was gebaseerd op gesprekken met twee journalisten van de jaren zestig, in werna geboorteland had, nu een machtig bericht, dat bleef tussen twee journalisten die hun heten verslag gaven.

De weekbladredacteur ontving de journalist in hoede diens verhaal aan hoe hij noch naar een medium om zijn 'dossier' publiek te maken. Hij was erover naar een getrouwenred dajlad gaven, dat inch gaakte aanpreen alles te durven, maar die laatste de hoofdredacteur met uit te dragen, nu was de indruk van de journalist. Om dat er wel een socialist in het gedrag kon, opperde de redacteur van het weekblad dat in den lande bekend stond als de grootste psychiater. Hij was erover naar een getrouwenred dajlad gaven, dat inch gaakte aanpreen alles te durven, maar die laatste de hoofdredacteur met uit te dragen, nu was de indruk van de journalist. Om dat er wel een socialist in het gedrag kon, opperde de redacteur van het weekblad dat in den lande bekend stond als de grootste psychiater.

kinderen waren 'onder het hoedrecht' van de notaris gesteld, mis zijn eigen ouders toericht op hem, de notaris, hurliden. En dat was niet, in kous, in ieder geval de moeite betrof, af. De weekbladredacteur las het dossier. Zijn haren rezen ten berge, hij kon nauwelijks geloven wat hij las. Hij liep erover naar zijn hoofdredacteur, hij liet het de ontucht, grise van de redactie lezen, te wren allemaal verbiested. Ze raadpleegden deskundige buitenstaanders, een gerechtelijk medisch bureau, een kinderarts, advocaten, een psycholoog. Publiceer het in het belang van de kinderen, luidden los en elkaar hun adviezen. Zoek die zaak in godsnaam tot op de bodem uit.

Het werden drukke, maar vooral ook angstige tijden voor de hoofdredacteur en de journalist. Ze werkten met het dossier in de hand maar samen in hun consultaties van een rechting die almar haderen en aanrechten, maar de redactie op de manier die principieel misleiden en grofwake netwerken vormden. De hoofdredacteur, staatsmedicus als hij was, bleef blind alles te zeggen, maar de journalist, die al om weenswekkende buitenstaanders te publiceren. De weekbladredacteur brak een lans voor terughoedendheid. Hij wilde de naam corrigeren rekende de redactie, maar de zaak bleef op grond van de niet sake doemde linnen uit het dossier. Hij verordde het nooc dat er door een te de journalistenvergelijking een vier van gewaande Vlakoppelminnen zou kunnen worden een populare woede die gerechtelijk nu kunnen ontduken in een moord- en lynchynchere. Hij woe het pleit. De weekbladredacteur en de journalist

zochten contacten met personen, die in het gerechtelijk dossier werden genoemd, maar wren zamen en bevindingen niet of nauwelijks bekend waren. Vriem moedigen hen aan door te gaan, boden hun medeleven, maar waarschuwden ook tegen te gevaeren waaraan ze zich bloot stelden. En die dreigden maar van een kant en de rade van de notaris tegen wegens dooc rechtchers verklaarde onschuldig allic tevoren in het dossier zichten. De journalist keek niet op van de waarschuwingen, hij had zich als bedremd gevond. Toen hij als vertelgeveer aanwezig was bij een van de zittingen van het proces en een lichte wilde schreepen kwam de notaris achter hem aan. De journalist, wendend dat de aangeklagde notaris waarschijnlijk de man was achter de afrmanging die het centrum van de havenstad had opgelopen, reite hie op een lippen met de notaris op te komen. Het was een achtergang van het Paleis van Justitie en een aanspandk meksterreinen aan de woede van de notaris te ontkenen. De notaris was een geëerdheids man met geweldadige relaties.

Dit incident deed zich voor in de zomer van 1984 toen het Hof van Beroep de notaris tegen alle verwachtingen in het voedschap over de twee kinderen al om gienemiek ontdekte de gevecht, generalisatoe bepaling dat de ouders van de notaris wege toericht op zijn zoon en zijn volgeidschap hielden. Dit vormis was daarom zo gienemiek omdat de gevecht, generalisatoe bepaling dat de ouders van de notaris wege toericht op zijn zoon en zijn volgeidschap hielden. Dit vormis was daarom zo gienemiek omdat de gevecht, generalisatoe bepaling dat de ouders van de notaris wege toericht op zijn zoon en zijn volgeidschap hielden. Dit vormis was daarom zo gienemiek omdat de gevecht, generalisatoe bepaling dat de ouders van de notaris wege toericht op zijn zoon en zijn volgeidschap hielden. Dit vormis was daarom zo gienemiek omdat de gevecht, generalisatoe bepaling dat de ouders van de notaris wege toericht op zijn zoon en zijn volgeidschap hielden.

→ de kinderen en de moeder onder zware druk hun verklaring over het incestuuz gedrag van de notaris in te trekken. Een van de kinderen deed dat eenmaal toen hij in aanwezigheid van zijn vader werd verhoord. Een inspecteur, die opdracht had de notaris in het oog te houden als hij gebruik maakte van zijn 'boekrecht', liet zich met echnogene invloeren voor een verbetering werkende in de richting van de ouders van de notaris. Deze inspecteur verhoorde ook de kinderen, die hem tegenover kinderspsychiaters zouden omschrijven als 'een sjuiste man met een sjuiste opvatting' van de rol van de inspecteur waren, evenals die van andere justitie verhoorders, lovend voor de notaris, vernietigend voor de moeder. Het verslag dat de moeder haar kinderen het in ceftverband had ingefluëerd om haar voormalige echigemoet te ruïneren begon de rinde te dorn, hoewel de ingeschaakte psychieters dit permissief van de hand wisten op grond van veelvuldige gesprekken met de kinderen.

Behandeling van de zaak tegen de notaris in hoger beroep mocht de moeder en de kinderen niet baten. Tot in laatste instantie, eind 1984, werd de notaris vrijgesproken.

behoudt hij het voogdschap. Een justitie functionaris nam daar echter geen genoegen meer. Een om zijn hardnekkigheid bekend staande substituu-ondersoeckter maakte de zaak na de strafrechtelijke afhandeling aanhangig bij de kinderrechter. Ook de behandeling door de kinderrechter, waarin uitsluitend gekende diende te worden naar het belang van de kinderen, werd anderz niet aan de uitkomst, de kinderen bleven onder de hoede van de notaris, ook al namen de verhalen van de kinderen over het gedrag van hun vader grimmiger vormen aan. Zo verhaalde ze irgenover kinderspsychiaters en artsen, die de moeder had ingeschaakt, ondermeer over rituele martelpartijen.

Het milieu waarin de weekbladredacteur en de journalist bij hun onderzoek terecht kwamen, was zeer grimmig. De notaris bleef onder het extreem-rechtse wereldje van zijn vaderland. En tot de steunpilaren van deze fascistische genootschappen mocht zich de vader van de notaris rekenen, een van de vooraantastende bankiers van zijn land.

Vader en zoon, beiden beladen ze de ideeen

an Hitler & Co. De bankier stak menig duid in organisaties, die het nazistische gedachtegoed bekeerden. Uit hoofde van zijn aanzien en invloed maakte hij deel uit van vele verenigingen die de banden tussen de, menig gereserveerde zijde hi onder de magistraat. Thus gaf hij wel partissen, waarop het gelouf in de *Uebermensch* werd ongedragen. In de kelder van de villa werden daarvoor vlaggen en andere attributen bewaard, zo werd de weekbladredacteur en de journalist uitwijk. Toen het falieken afgehoen buwelijk van de bankiersvoet werd geveld, werd lude het Horst Wessellied gezongen. De in dit lude bebruide knoeploegde moest de notaris wel hebben aangesproken, genen de speciale voorkeur die hij binnen de fascistie wereld bleef met name had voor Rohm, de van homo-seksualiteit verdachte en op last van Hitler vermoorde oprichter van de SA.

Extrem-rechtse notaris X mag niet zijn zoontjes dan gewone Belgen

door Co Weigraven Tr 11

BRUSSEL - Hij heet in de publiciteit nog keurig 'notaris X'. Het gaat Belgische dag- en weekbladen, die over de zaak durven te schrijven, zelfs te ver in initiatieven van de man te onthullen.

Maar veien in Vlaanderen, zeker in Antwerpen, weten over welk gaat: een rijk en machtige Antwerpse notabele, met extreem-rechtse opvattingen, op het fascistische af. Hij wordt er door zijn echigemoet, met wie hij in een echtschedingsprocedure is verwekkeld, van beschuldigd zijn twee soontjes van de notaris, met name in de misbandelen en seksuele te misbruiken.

Tot versterking van artsen, hoogerleren, hulpverleners en een (aanvankelijk vooral progressief) deel van de Vlaamse pers heeft de man het loch gedaan gekregen dat hij het 'boekrecht' (de voorruig over de twee kinderen heeft. Gedruig de notaris, macht en invloed van de notaris lijkt dat verdacht veel op klassejustitie.

Het buwelijk van notaris X en zijn vrouw liep een paar jaar geleden op de knippen kort na de geboorte van nu (in werkelijkheid heeft hij andersz, de oudste van de twee soontjes.

Aanvankelijk werden de kinderen aan de moeder toegewezen, met een benoediging voor de vader. Jan en zijn geroe broer Wim kwamen vaak onder de blauwe plekken terug van de besoeke. Ze wisten dan schichtig en maakten het duidelijk dat ze als een berg opnamen tegen een volgend bezoek.

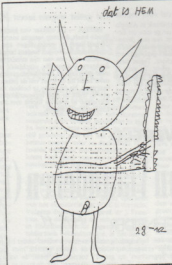
De moeder schakelde een arts in. Die constateerde misbandeling en verknediging van het Antwerpse gerecht ontannam de vader het boekrecht, maar luttelz dagen later gaf het Hof van Berop dat recht weer terug. Het was dat de vader voortaan aanwezig moesten zijn bij de besoeke. Die controle mocht niet baten: de misbandelen en verknedelingen gingen gewoon door.

Vernederend

De moeder stapte met haar twee kinderen naar de Rijkswacht om een klacht in te dienen. Tot vier uur in de nacht moesten ze een vernederend verhoor ondergaan. De notaris en diens vader mochten na een half uur af te veer weg. Ook de wiken ertas verzegeld de man zich weer aan zijn soontjes.

Een gerechtelijk inspecteur moest de notaris schouwden. Hij liet zich, samen met zijn vrouw, uitgetreid fileren. Na de knippen en krao verhoord te hebben schreef hij een bijzonder positief verslag. 'Betreffende het gezin X kan ik

'Dat is hem' schreef Jan boven een tekening van zijn vader, die hij horen en een stiekemstok.

aanstippen dat het hier een normaal gezin betreft.'

De inspecteur verhoor de kinderen geen moment uit het oog. Ze zijn nog maar een paar minuten bij hun moeder terug of dan zeg: 'Papa heeft het weer gedaan en bij Wim nog iets anders.' Ze volgden nieuwe klachten, procedures en verhooren. Tijdens een verhoor dwong de inspecteur, die de vader moest schuldigen, Jan zijn belanende verklaring in te trekken. Zijn moeder zou hem hebben aangespoed zijn vader te bespotten, dat moest hij zeggen. 'Ge moogt hier niet rooht meer weggaan als ge het niet rooht. Later sprak Jan over 'een sjuiste man met een snor' en 'een sjuiste man met een revolver'.

Een gerenomeerd kinderspsychiatrische ging aan de slag. Na onderzoek gaf hij justitie het dringende advies de kinderen niet meer naar de vader te laten gaan. Op 22 juni 1984 stuurde hij het verslag naar het Hof van Berop, met het loch op het verhoor dat vijf dagen later zou volgen. Overzwaacht deed het loch twee dagen eerder uitdrukke, zonder meegwoon te hebben, want, aldus het loch, dat kwam niet te laat.

Het vonnis wekte in Vlaanderen grote verontwaardiging: het hoederrecht over Jan en Wim ging naar notaris X. Een paar maanden later, als de voorruig voor de vader opnieuw wordt berenigd, heet het ineens dat de psychiater helemaal

geen onderzoek had mogen doen, want hij had daarvoor geen opdracht gekregen.

Vorige maand heeft ook de kinderrechter in Antwerpen beslist dat de vader het hoederrecht over zijn kinderen krijgt. Naar eigen zeggen dwee de recht ter dat op grond van een onderzoek van drie artsen, dat de notaris van alle banden zou zuiveren. Naar verluidt is dat onderzoek nog helemaal niet klaar.

De leider van het antwerpse staal bekend als een rechtse extreemist die ook als therapie een karaktergestoord kind lid worden van een extreem-rechtse jongerenorganisatie om hem was diach zinnig bij te brengen.

Zo zijn er meer vreemde zaken in deze affaire, die de afgespoed waken door het weekblad *Humo* en later door het dagblad *De Morgen* volop in de publiciteit is gebracht. *Humo* ging steeds een stapje verder in het laatste deel van de serie handeling van foto's van de misbandeling van Wim gepubliceerd. Het had niet mogen de kunnen, onder de rechtzpraak 'Tinaal' de verkeerde kant opkapt.

Humo vermoedt dat de invloed van de familie van de notaris op het gerechtelijke apparaat in Antwerpen zo groot is dat er niet langer sprake is van onafhankelijke rechtzpraak.

De moord op zes miljoen Joden zou hij als 'een Amerikaanse fascistie behoudt' op zijn brulloof zou de Hitlergroet hebben gebracht en het Horst Wessellied hebben gezongen.

De misbandelingen van Jan en Wim gingen gepaard met fascistische rituelen. Volgens *Humo* is 's mans politieke houding belangrijk omdat ook het Hof van Berop in Antwerpen (dat de vooget van de vader gaf) doeretrokken zou zijn van extreem-rechtse opvattingen.

De notaris zelf ontkent de beschuldigen in alle toonaarden. De moeder zou de kinderen tegen hem opstellen. Hij wigt er op dat Jan en Wim hun belanende verklaringen ook wel eens hebben ingetrokken. Het kamp van de notaris berenigt er bovendien de vooget op dat deze al te gemakkelij rapporten schrijven die de vader in de vooget licht stellen. Ze zou er over de hoorden van Jan en Wim een grecht aan de gang zijn tussen de Vlaamse justitie en medische wetten.

Bedreigingen

X bedreigt iedereen die het tegen hem durft op te nemen: artsen, hulpverleners, de pers en ook zijn vrouw. Tegm haar heeft hij een aanklacht wegens later ingediend. Maar tot twee maal toe is ze daarvan vrijgesproken. Voor het oonite dat het voor de kinderen opent is dat een lichtpuntje in de zaak.

De Belgische pers is zich na verloop van tijd steeds massaler met de zaak gaat bezig. Aanvankelijk waren het vooget misbandeling (links bladen, maar deze week liet ook de bebaagde *BIJ1*-radio van zich horen. In een afgevoen commentaar werd de vraag gesteld waarom er geen vertrouwensartsen worden ingeschaakt en waarom de kinderen niet bij de vader worden weggebracht en bij de kindersbescherming worden ondergebracht.

Dat is wat veel hulpverleners en andere deskundigen zo steekt. In andere gevallen wordt er vonden die beide partijen zijn. Nu zijn Jan en Wim niet alleen het slachtoffer van verknedeling en misbandeling, maar ook worden ze ook meeschaakt in een w.e.g. gestuurd, onder uitzicht op een echte opvoeding. Volgens artsen en psychiateren kan het leven door de traumatische ervaringen voortgevoerd verknad.

Over enkele weken komt er opnieuw een uitdrukke over het hoederrecht. Het Antwerpse gerecht staat inmiddels onder groeudruk van de publieke opinie, maar loch houdt iedereen zijn hart vast. Het is nog de vraag of het weekblad *Humo* de traumatische ervaringen voortgevoerd verknad mag kan versanderen.

Verdachte mag z'n eigen woonplaats niet in

En man uit Soest mag zijn eigen gemeente niet meer in. Hij wordt **UN** **1** verdacht van de aanranding van een driejarig meisje. Frans Weijnen bekijkt dit 'Soest-verbod'

De rechter-commissaris in Utrecht heeft een inwoner van Soest een voorlopig verbod opgelegd in zijn woonplaats te komen, hij wordt ervan verdacht een driejarig meisje dat bij hem in de buurt woont te hebben aangerand.

door frans weijnen

juridisch medewerker

Op het eerste gezicht gaat het om een voor de verdachte — hij is nog niet veroordeeld, im-

mers — onaanvaardbaar zware ingreep in zijn leven. Hij moet zijn hed maar elders zoeken in verband met de maatschappelijke onrust die door zijn handelen ontstaat in de buurt.

Aan de andere kant heeft de maatregel ook aanvaardbare kanten voor hem, omdat de rechter-commissaris anders, gezien de ernst van het delict, ongetwijfeld zijn voorarrest bevoen zou hebben. Terwijl hij nu op vrije voeten is. Het gaat om een afweging die aan de verdachte en zijn raadman tijdens het verhoor werd voorgelegd of wellicht door de raadsmen van verdachte is voorgezand.

Met name als het om dit soort andersdelicten gaat is het vaak duidelijk dat een dergelijke verdachte niet in het justitiële kanaal thuishoort, maar in dat van de geestelijke volgezondheid. Dat betekent dat de verdachte zo snel mogelijk psychiatrische behandeling of begeleiding nodig heeft, van het RIAGO of een vergelijkbare instelling. Het opsluiten van dit soort verdachten levert op de lange termijn geen enkel resultaat op, omdat aan de 'kwaal' zelf geheel niets wordt gedaan.

Grote probleem bij deze aan-

pak is de aanvaarding daarvan door de omgeving van het slachtoffer en het slachtoffer zelf. De maatschappelijke onrust in de buurt is bij zedendelicten en met name bij pedoseksuele delicten — delicten dus waarbij kinderen zijn betrokken — vaak erg groot. De de rechter-commissaris heeft deze beslissing dan ook genomen om aan de wensen en belangen van beide partijen tegemoet te komen.

Legt hij geen voorarrest op dan bestaat de mogelijkheid dat de buurt het als haar eigen taak gaat zien de verdachte uit de omgeving te weren. De buurt kan dat eenvoudig doen door in kort geding voor de president van de rechtbank een zogenaamd 'straatverbod' te eisen. Zodra de verdachte zo'n straatverbod schendt, kan de politie hem uit de buurt weren of moet hij een dwangvoorn van een paar honderd gulden betalen voor elke keer dat hij

sich niet aan dat verbod houdt.

Tot nu toe werden straatverboden slechts uitgesproken voor buurten waar het slachtoffer woonde, zodat de verdachte in zijn eigen woning kon blijven. Er is inmiddels een drietal uitspraken van presidenten in kort geding, waarbij een straatverbod werd opgelegd voor de omgeving waar in de verdachte zelf woonde. Hij mocht dan ook niet meer naar zijn eigen huis terug.

Zo'n ingrijpende maatregel kan naar mijn mening het best genomen worden in kort geding en niet door de rechter-commissaris. In kort geding kunnen beide partijen aan de rechter de situatie voorleggen en kan er een echte afweging tussen belangen van partijen plaatsvinden, waarbij ook de mogelijkheid niet uitgesloten is dat het een wijze rechter lukt de burnt ervan te overtuigen, dat begrip en mededogen wel eens zwaarder moeten wegen dan swaakgevoelen.

De afweging die bij de rechter-commissaris wordt gemaakt is voor de verdachte geen eerlijke. Het is de keuze tussen vastzitten of vrij zijn op voorwaarden die nog strijper in zijn leven. En hij is nog niet eens veroordeeld.

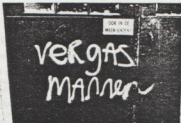

Overal in de Utrechtse binnenstad zijn leuzen op auto's en muren gekalkt en gespoten, door mensen die iets tegen mannen hebben. De kranten van een eerdere klad-actie waren net uitsprekend of overgevoerd.

De eerste actie betrof nog een oproep tot amputatie van het mannelijk geslachtsdeel. Dat vóórtoons, enkele maanden later, al niet meer.

Dese keer moeten ze worden doodgeslagen. **UN 2**

En zelfs vergast.

Europarlement hekelt drugsbeleid Nederland

STRAATSBURG — Het Europees Parlement heeft aangedrongen op een harder en strafverdragsbeleid in de EG. Binnen die gemeenschappelijke aanpak is geen plaats meer voor een afwijkende positie van Nederland, zo was

de conclusie. Volgens sommige parlementariërs is Amsterdam te beschouwen als de vuilnisbelt en de drughoofdstad van Europa.

Het parlement debatteerde gisteren over een verslag van de parlementaire enquêtecommissie, die zich

een jaar lang over het drugprobleem in de Gemeenschap heeft gevoegd. Die commissie is het overigens onderling niet eens kunnen worden. Zo hebben socialist en Groenen uitdrukkelijk hun minderheidsstandpunt in het rapport laten opnemen.

In het officiële rapport wordt onder meer gepit

voor het oprichten van een Europese narcoticabrigade naar Amerikaanse voorbeeld, het gelijktrekken van de strafmaat voor drugsdelicten in de hele EG en aanpassing van de wetgeving rond het bankgheheim. Dat laatste om 'witwassen' te voorkomen.

Deze maatregelen te kunnen achterhalen.

In het minderheidsrapport van Groenen en socialisten wordt gezegd dat drugbezit, druggebruik en verkoop van kleine hoeveelheden drugs niet bestraft moeten worden en dat de liberalisering die in sommige lidstaten al is bereikt niet door EG-maatregelen ongedaan mag worden gemaakt

Terughoudendheid van politie aan pers over verdachten bepleit

Door een onzer redacteurs

AMSTERDAM, 1 okt. — De politie en het openbaar ministerie moeten terughoudend worden bij het informeren van pers over individuele strafzaken. De advocaat en de officier dienen elkaar op de hoogte te houden van de contacten die zij met de pers hebben. Zij moeten elkaar daar noodig bij betrekken.

Hiervoor pleit de Commissie publiciteit in strafzaken, een gezamenlijke initiatief van de Vereniging voor rechtspraak en de Vereniging van advocaten. Gisteren werd het voordracht aan de voorzitters van beide organisaties aangeboden.

De pers moet in de fase van het gerechtelijk vooronderzoek alleen geïnformeerd mogen worden als zij in de ogen van het OM een noodzaak tot het dempen van maatschappelijke onrust aanwezig is. Ook dient contact met de pers beperkt te worden tot het geven van achtergrondinformatie om het gekozen vervolgbeleid te verduidelijken. Daarbij moet de politie in justitie de grootste terughoudendheid in acht te nemen. „Een brege beoordeling van de politie" mag volgens de commissie niet langer dienen als rechtvaardiging voor het uitsluitend informeren van de pers. De politie zou gebonden moeten worden aan een landelijke richtlijn die deze beperking moet garanderen, meent de commissie. Met enige nadruk wordt gewezen op de (eind)verantwoordelijkheid van het openbaar ministerie voor de politieverhouding. Er moeten dan ook werkafspraken gemaakt worden „zodat het OM die verantwoordelijkheid ook in de praktijk aanvaamt", aldus de commissie. De deken van de orde van ad-

Jonge Socialisten 14 voert felle strijd 15 om leiderschap

Van onze verslaggever

DEN HAAG — Het bestuur van de Jonge Socialisten (JS) is in een hevige machtsstrijd verwickeld in verband met het voorzitterschap. Drie kandidaten hebben zich opgevoerd voor het leiderschap van de PVJA-jongerengeneratie. Eind november zal de JS een nieuwe top kiezen.

Aanleiding tot het conflict is het vertrek van voorzitter Frank Beboer, die enkele weken geleden ruize kreeg met de JS-leden over een organisatiezaak. In zijn woede heeft Beboer de mededeling gegeven „ik kon en kon niet spreken" en uit het pand aan de Witsenkade gevlucht. Beboer is vervolg „gepenaliseerd", waarna Beboer geboden is binnen zijn limes te blijven. Hij heeft ook zijn JS-lidmaatschap opgezegd.

Daarop ontbraden de strijd tussen drie kandidaten. Politiek secretaris Maarten Geseine maakte volgens ingewenden de meeste kans. Hij moet concurreren met Erwin Ouwkerk uit Haarlem en met lid van het algemeen bestuur Jay Javerd uit Leiden.

AD 15

De doornen van de West-duitse neo-nazis kühnen heeft zijn bevestiging gegeven. Kühnen, een homoseksuel, stoorde zich aan de nieuwe bepaling van de moordwet waarin homoseksuelen worden bestempeld als „verdrers".

Initialen

Het voorwerp van het justitie-onderzoek zal in de toekomst de pers alleen nog bekend gemaakt worden als die vermelding alleen als zeker is dat de verdachte ook wordt gedagvaard worden er misbruik te voorkomen. De verdachte een zodanige algemeen bekendheid geniet, dat het gebruik van initialen loevendekend is. De bekendmaking van details over het beroep van de verdachte of zijn aankomstwijze de mededeling. Pa wasseren de rug van de openbare rechtzetting is aangebroken, zullen pers en politie te weten komen op wie de justitie aanspraak gericht was. Ook over de feiten zal in de toekomst alleen nog in vage termen gesproken mag worden. De commissie pleit voor het achterwege laten van „strafrechtelijke kwalificaties" bij het geven van achtergrondinformatie van de justitie. Advocaten en officieren van justitie moeten zich ook houden van tevoren op de hoogte brengen van contacten met de pers, zo adviseert de commissie.

Europese drugsavonturen

NRC 8

„WIJ WAREN BEZIG EEN oorlog tegen de drugs te vechten, maar nu lijkt het me dat de aanval is gericht op de Grundwet van de Verenigde Staten". Zo viel Algevaardig Peter Rodino — destijds de grote man van het „impeachment"-onderzoek tegen president Nixon tegen Watergate — uit tegen het recente officieel van president Reagan tegen de drugs. Speciaal doelwit van Rodino's toorn waren invoering van de doodstraf voor „drugsmoorden" en het toelaten van onrechtmatig verkregen bewijsmateriaal in de rechtszaal.

Rodino's collega's in het Huis van Algevaardigden gingen overigens royaal akkoord met dergelijke paardemiddelmaatregelen. Het is verklaard dat de aanval op de drugs is een van de winnende kwesties met emotionele aantrekkingskracht in een overigens bleke campagne. Niets is te gek getuige het spektakel waarmee overheidsfunctionarissen van middelbare leeftijd ostentatief in de rij worden gezet voor onderzoek van hun urine in naam van de hulpverlening aan geflupte teengagen.

DEZE „MEDIA-POLITIEKE HYSTERIE" — zoals een waarlijk niet al te verlichte commentator in de VS het eerlijk noemde — heeft een Europese connectie. De Franse regering kondigt steekproefgewijze urinecontrole van jeugdigen in de gevangenissen aan en wil ouden het recht geven zelfs hun meerderjarige kinderen onvrijwillig te laten openen. Er moeten ook speciale gevangnissen aan klinieken komen voor drugsverslaafden, al vrees niemand minder dan „Madame Anti-Drogue" Monique Pelletier dat dergelijke „gestichten" niet anders zullen zijn dan „formidabele haarden van zelfbesmitting".

Ook het Europese parlement is nu op dit wagenite gesprongen, al is het met eens verkiesingstijd. De aanbevelingen van de Europese meerderheid vertonen het vertrouwde beeld van een laag rechtsgehalte gepaard aan een dubieuze effectiviteit. Zelfs het onderscheid tussen hard en soft drugs gaat het denken kennelijk te boven. Het is voornamelijk met zo schokkende wijzen het verzet van Europarlementarissen niet ook worden zijn gaan morrelen aan een deurtje waarvan we mochten vertrouwen dat het nu toch wel gesloten is: „l'espace judiciaire européen".

DE GEVAARLIJKE PLANNEN voor een Europees rechtsgebied, in 1977 geïncandeerd door de toenmalige Franse president Giscard d'Estaing, zijn indertijd stukgelopen op niet in de laatste plaats het verzet van Nederland. Ons land heeft ook veel te vrezen van buitenlandse bemoeienis met het strafrechtelijk beleid. Maar dat is wel de teneur van de aanbevelingen van het Europese parlement.

Behalve dat zijn een kwalijke breuk vormen met de traditie van een humane — en werkbare — strafrechtpleging, moet van de Europese aanbevelingen ook worden gezegd dat de gelijkheidszake van de criminele politiek buiten de getijde juridische kaders van de Gemeenschap valt. En dus buiten de constitutionele waarborgen.

Helaas is ook binnen het meer geïntegreerde kader van de Raad van Europa de temperatuur flink opgelopen, getuige een recent rapport van onze landgenoot Stoffelen aan de Raadgevende assemblee over de „alarmerende toename van internationale misdaad", de onwensbare coöptatie van terrorisme, drugs, vrouwenhandel en gestolen kunstvoorwerpen. Informele contacten tussen overheden, optreden van nationale politie-instancies over de grenzen heen, lukrake persoonscontroles op de wegen, de uitgifte van overnavigabele identiteitsbewijzen en een „Europoli"-informatiecentrale zijn enkele van de aanbevelen remedies.

De elementaire vraag wat de voorwaarden zijn tegen ongelijke gebruik van dergelijke middelbare machtsmiddelen wordt in het rapport zelfs niet gesteld. Nationale bezwaren worden op voorhand weggevoerd als „een heilige koe". Een dergelijke uitverkoop van met moeite verworven burgerlijke vrijheden vormt het beste bewijs dat Europese drugsavonturen werkelijk het laatste zijn waarvan wij behoeft hebben.

Kamp der Kindsmishandling in Grootbritannien

Ankündigungen ein Massnahmen am Tory-Parteiing

Am Partieting der britischen Konservativen hat Innenminister Hurd mehrere Vorhaben zur intensiveren Verbrechenbekämpfung angekündigt. Interessant ist besonders eine von ihm geplante Neuerung im Zusammenhang mit der Kindsmishandling. Diese nimmt in Grootbritannien erschreckende Proportionen an.

R. B. London, 9. Oktober

Innenminister Hurd will veranlassen, dass künftig bei Gerichtsfällen misshandelte Kinder nicht als bisher der für sie einschlägigen Qual der direkten Befragung im Zeugenstand ausgesetzt werden; sie sollen vielmehr in einem Nebenraum mit Hilfe von Videokameras einvernommen werden.

Die Zahl der bekannngewordenen Kindsmishandlungen in Grootbritannien hat in den letzten Jahren drastisch zugenommen. Dabei ist früher, ob also diese Art von Verbrechen um vieles weniger verbreitet als in anderen Ländern. Eltern ihre Kleinkinder buchstäblich zu Tode prügeln oder so lange durch Nahrungsentzug und Einsparungen peinigen, bis sie letztendlich an Hunger oder Mangel an Sauerstoff sterben. Das sind sexuelle Misshandlung betreffend. Die Fälle zur engeren Familie des Kindes oder zum Freundeskreis der Eltern gehören. Oft handelt es sich um den Vater, der das Kind in die Zucht des Zutrauens eines Strauchers unter seine macht. Die derart Misshandelte ihrerseits wahren später vielfach das Schweigen, teils aus fälschlich Schamgefühl, teils weil es den Vater

NZZ 11

vor der Einweisung ins Gefängnis bewahren will.

Eine Schwierigkeit, zu einem Schuldpruch gegen solche Täter zu gelangen, besteht in Grootbritannien darin, die mangels beweiskräftiger Indizien nötige Zeugenaussagen zu erhalten. Das sexuelle misshandelte Kind ist meistens psychologisch unfähig, auszusagen. Es steht im Zeugenstand dem Täter gegenüber, ist meistens noch nicht in wasser Perücke und schwarzem Talar und wird im Kreuzeverhör den einschüchternen Fragen der vielfach aggressiven Verteidiger ausgesetzt. Nur in wenigen Fällen kann das Kind solcher Belastung standhalten. Man darf sich entlang nach einem Ausweg. Hurd will nun die Zuhilfenahme von Videokameras versuchen. Das genaue Protokoll und die rechtlichen Details der angestrebten Neuerung sind noch nicht abgesprochen. Die Zustimmung des Parlaments wird nötig sein.

Im übrigen plant Hurd neue Massnahmen zur energischeren Bekämpfung des Verbrechens. Gerichts sollen die Beschuldigten von kriminelle Weise erworbenen Vermögenswerten anordnen können. Ein entsprechendes Gesetz zur Konfiszierung der im Drogenhandel gemachten Profite ist bereits vom Parlament beschlossen worden. Weiter will der Innenminister die derzeit noch schwer zu erfüllenden Bedingungen zur Auslieferung ausländischer Verdringten, die als Klagenstaaten vereinfachen. Dieses Verhaben richtet sich in erster Linie gegen den internationalen Terrorismus. Dasselbe Ziel dieses Verhaben richtet sich in erster Linie gegen die Landesverweisung häufiger Gebrauch zu machen.

Hof: aanranden 34 moet verhuizen 17

AMSTERDAM — Het gerechtshof in Amsterdam vindt dat de aanranden van een 10-jarig Amsterdams meisje moet verhuizen, omdat hij in dezelfde straat woont als zijn slaaf. Het Hof heeft als straf hiervoor een verbod van vijf maanden van de rechter uit het kort gedag, waartegen de 30-jarige vader beroep had aangekend. Het was voor het eerst dat een dergelijk verdrag verbod werd opgelegd. Het meisje werd in december 1984 aangerand door de man, die toen een huusvriend was van de familie. De rechtbank veroordeelde hem kort geleden tot 20 weken gevangenisstraf, waarna hij voorwaardelijk, en tot een bestrafte van 1500 gulden aan de moeder van het meisje.

Politie: geweld tegen homo's moet beter worden bestreden

Door onze correspondent

ZUPHENEN, 22 okt. — De politie moet zich actiever inzetten voor de bestrijding van geweld tegen homoseksuelen. Voorzitter daarvoor is, dat de politie zowel binnen de korpsen, als met de bevolkting toe „homovriendelijker“ wordt.

Deze conclusie trok voorzitter A.F.J. Wiltjer van de Centrale politierecherche commissie tijdens zijn bezoek aan de politie van Zuphenen na afloop van een studietoer voor rechercheurs over de politiematige aanpak van geweld tegen homoseksuelen. De commissie adviseert de ministers van binnenlandse zaken en justitie over het politiebureau.

Het is volgens Wiltjer de hoogste tijd dat de politie erkent dat geweldmisdrijven tegen homoseksuelen veel vaker voorkomen dan bekend is. Hij schart dat negentig tot vijftien procent van de misdrijven vrijuit gaat, onder andere omdat veel slachtoffers uit gebrek aan vertrouwen in de politie nauwelijks geen aangifte doen.

De politie moet dit vertrouwen, zo adviseert Wiltjer de discussies te vergroten, intern en naar buiten toe. Binnen de korpsen zal de aandacht vooral gericht moeten worden op het aanpakken van de „homoseksuele collega's". Daarnaast zal iedereen er van doordrongen moeten worden dat geweld tegen homoseksuelen een serieuze probleem is, dat specifieke politiematige behoefte. Volgens Wiltjer moeten de korpelingen bij alle mentaliteitsverandering, een voorzettersrol spelen. Hij benadrukt dat de bestrijding van geweld tegen homoseksuelen een taak van het gehele politiekorps behoort te zijn en niet slechts een

taak van een of meer gespecialiseerde rechercheurs mag wesen.

„Naar buiten toe moet de politie, aldus Wiltjer, door een actieve opvoerings- en vervolgactiviteit laten zien dat geweldmisdrijven tegen homoseksuelen hoog worden opgenomen. Dat vereist nauwzame samenwerking met gemeentebesturen, lokale milieuverenigingen en het openbaar ministerie. „Alleen op die manier zullen we erin slagen meer slachtoffers te bewegen aangifte te doen, zodat we een beter inzicht in het probleem krijgen en het effectiever kunnen bestrijden", aldus Wiltjer.

Op de studietoer werd uitvoerig aandacht geschonken aan het project „Experimentele aanpak van misdrijven, gepleegd tegen homoseksuelen". Dat vorig jaar in de gemeenten Groningen en Haren is uitgevoerd. Volgens recherchechef Doornbosch van het Politiecorps zijn de eerste resultaten van dat project bemoedigend in het licht van de vroege ervaringen. „Doornbosch van het Politiecorps is dat vorig jaar in de gemeenten Groningen en Haren is uitgevoerd. Volgens recherchechef Doornbosch van het Politiecorps zijn de eerste resultaten van dat project bemoedigend in het licht van de vroege ervaringen.

„Doornbosch van het Politiecorps is dat vorig jaar in de gemeenten Groningen en Haren is uitgevoerd. Volgens recherchechef Doornbosch van het Politiecorps zijn de eerste resultaten van dat project bemoedigend in het licht van de vroege ervaringen.

Rapport: jaarlijks lopen ca. 25000 kinderen van ouderlijk huis weg

Door een onzer redacteurs

AMSTERDAM, 25 okt. Steeds meer kinderen lopen van huis weg. In Nederland zijn het jaargelijk ongeveer 25.000. Het aantal van de weglopers wordt steeds lager. Ook groeit het aantal jongeren uit etnische minderheden dat het ouderlijk huis ontvlucht. Van de jongeren die in tehuizen verblijven, neemt per jaar 25 tot 30 procent de benen, een percentage dat veel hoger is dan werd aangenomen.

Dat blijkt uit het rapport Spelregels bij weglopen van de Raad voor het jeugdbelief in Amsterdam dat is aangeboden aan minister Brinkman (WVC) en staatssecretaris De Graaf (sociale zaken). De raad geeft daarin adviezen over hulpverlening aan en rechtspositie van weggelopen minderjagers.

Gebleken is dat iets meer meisjes dan jongens van huis weglopen. Voor jongens echter geldt het omgekeerde. Het verschijnsel komt voor in alle lagen van de bevolking. Van de jongeren die uit het gezin weglopen, komt slechts acht procent in aanraking met enige vorm van hulpverlening. In andere verschillen de weglieperratie dat jongeren verdwijnen in de marge van de samenleving en vervallen tot prostitutie of drugsverlating.

Er zijn twee hoofdredenen waarom minderjagers weglopen: zelfstandigheid, anderszij het ontsnappen aan een onhoudbare

opvoedingsstaat. Bij de weglopers uit het gezin gaat het om de eerste redene, die om te ontsnappen aan de tweede. Overigens komt het volgens de raad ook vaker voor dat kinderen door de opvoeders worden weggestuurd. Het is ook niet altijd mogelijk dat de jongere naar huis terugloopt.

Bij de aanpak van de problematiek moet de raad van weglopers worden geïnformeerd over de relatie tussen het kind en de opvoeders wordt hersteld. Het kan streven naar gezinsverbinding van de jeugdbeliever van de hulpverlener, aldus de raad, die pleit voor eenduidige spelregels en een goede beroeps- en kwaliteitsbewaking voor de hulpverlening.

Op dit moment bestaat er bij weglopers, ouders, hulpverleners, en sociale dienst grote onduidelijkheid over de verschillende regelingen. Ouders kunnen bijvoorbeeld een verzoek doen om opvoering, aanhouding en teruggeleiding door de politie. Er is echter geen wettelijke basis op grond waarvan de politie verplicht is aan dat verzoek te voldoen. Het beleid van de politie kan plaatselijk sterk verschillen. De raad pleit er om een wettelijke aanspreekplicht komt, omdat ouders het recht hebben te weten dat hun kind veilig onderdak is.

Onderduidelijk bestaat er ook over de positie van de hulpverlener ten opzichte van de jeugdbeliever. De hulpverlening moet volgens het advies beter worden beschermd door strafbaarverzekering tegen het ontsteken van de minderjarige aan het ouderlijk gezin te vervangen door een wettelijk vastgestelde toezicht van het kind en de werkwijze van de hulpverlener. Aan de andere kant mag, aldus de raad, van hulpverleningsinstellingen worden verwacht dat zij ouders en andere betrokkenen zoals politie en sociale dienst aanvullend op de boogte zien dat het kind eruit is en hulp krijgt. Ook ouders zouden erger recht moeten kunnen krijgen. Daarnaast zou de politie bij ernstige situaties moeten kunnen hervaren van haren en daer' Zij bevinden zich in een groot isolement. Dat blijkt uit de ervaringen van de homo-informatiecentra „Gay Switchboard" in Amsterdam tijdens het eerste half jaar van haar bestaan.

De service begon op 26 maart dit jaar. Sinds die tijd bleef 6.425 mensen naar de 24-uurs per dag werkende informatiecentra. Daardoor zijn veel mannen

of hun kind in goede handen is. Soms zal er een periode van bezinning nodig zijn waarin opvoeders en wegloper even afstand van elkaar nemen, zodat dat van buitenaf wordt ingezien. Ook daarvoor is een wijziging in de wetgeving nodig.

De bekendheid en bereikbaarheid van ambulante voorzieningen voor jongeren waar ook de weglopers terecht kunnen, dient te worden verbeterd, zo schrijft de raad. Dat slechts acht procent van de weglopers contact zoekt met de professionele hulpverlening komt, omdat de jongere vaak niet op de hoogte is van het bestaan van of de juiste gerichtie instellingen, of de stap te groot vindt. Soms ook is de instelling niet dag en nacht bereikbaar, iets wat in een crisis-situatie van vitaal belang is.

JAC VOOR RECHTER 'Opvang' wegloper in gevaar'

Het Jongeren Advies Centrum (JAC) en het Weglopiersbureau in Amsterdam moeten maandag voor de rechter verschijnen omdat zij een vijftienjarige wegloper verborgen zouden hebben gehouden.

De jongen was door de kinderrechtler in een kindertehuis in Eindhoven geplaatst, maar daar liep hij een paar keer weg. Het Weglopiersbureau heeft hem eerst een poos opgevangen, daarna zocht het JAC een opvangadres voor hem. Volgens het JAC kan een veroordeling door de rechtbank de vrijwillige hulpverlening aan weggelopen minderjagers in gevaar brengen. Jongeren blijven lukt wegllopen, vindt het JAC, en als deze hulpverlening niet meer mag, denken de politie en de rechtbank onder "in het illegale circuit, in de prostitutie- en drugsverlating".

Informatielij constaert groot isolement homo's (14 procent) en vooral jongeren en atzouwde homoseksuelen. Het aantal vrouwelijke beliers (15 procent) vertoont een stijgende lijn.

Veel mensen die beiden, bleken niet op de hoogte te zijn van het bestaan van specifieke instellingen en organisaties voor homoseksuele mannen en vrouwen. Vaak wisten zij niet waar te terecht komen, aldus Gay Switchboard. De ontwikkelingen in Amsterdam lopen parallel met de ervaringen van de Gay Switchboards in New York en Londen.

wever bestuurscrisis in VSH

'Vereniging is verworpen tot club van seksconsumenten'

Van een onzer verslaggevers
DE HAAG. — Ik zie dit als het einde van de NVSH. De Nederlandse vereniging voor seksuele versterking is verworpen tot een club van seksconsumenten. Het verenigingskantoor in Den Haag staat straks niets meer voor. Ik denk dat het een kwestie van tijd is, dat ook het hof van Den Haag...

voortlichting met een goede kwaliteit bewaart. Er zou professioneel gewerkt moeten worden. Activiteiten als groeps- en slip-evenementen zouden daarbij geen prioriteit hebben. „Als de afdelingen zopets willen, zouden ze dat zelf moeten betalen", aldus De Groot. De NVSH bevindt zich in een periode van herstel en sinds 4 maart was het gevaar voor een dreigend faillissement afgewend.

wordt gelegd. Toen dit voorstel werd aangenomen, stapte het oude bestuur op. De Groot: „Bij het kiezen van het nieuwe bestuur werden vervolgens slechts twee van de zes kandidaten gekozen. Zij vormen nu het algemeen bestuur. De garanties voor het innen van contributies vallen weg. Met de landelijke functie van de NVSH is het afgelopen." De schiedende voorzitter ziet bevestigd nog een functie voor de NVSH.

jaarlijks komen er 100.000 vragen binnen, vaak via de hartsuren. Er zijn twee bigondere hopen: de seksologische namens de NVSH in functie

Gezelligheid

Een aantal leden stelde echter voor dat de nadruk zou te gezelligheid en de activiteiten van de afdelingen

Ruwe sex op tv inzet van ruzie

Van onze correspondent
BRUSSEL. — De televisie-vertor over „Onmenselijke bij Gevaren in de Kanaal" moet gewaarschuwd worden om verspreiding tot preventie te bereiken. De verspreiding van de informatie moet worden beperkt, aldus de Belgische regering. Het is niet toegestaan om de informatie te verspreiden, aldus de Belgische regering.

programma een middel om de angst van Kenna te beïnvloeden, maar het ministerie van Informatie en Uitlanding twijfelde de serie „Onmenselijke bij Gevaren in de Kanaal" van de ministerie van Informatie en Uitlanding. „Het is niet toegestaan om de informatie te verspreiden, aldus de Belgische regering."

gisteren geprotesteerde. Zij noemden de actie van de regering irrationeel en hypocriet. Regierende Hilary Ng wies. „Als mensen er voor kiezen om te pralen over wat onnodig is in plaats van over de inhoud van de beschuldigingen, dat is dat heel onoprecht."

De bewaking van Kenna gaat snel en de regering heeft een programma voor geïnteressene uitgezonden. Dat blijkt echter een ge-

de film „Onmenselijke bij Gevaren in de Kanaal" voor de tv inzet op te worden door het ministerie van Volksgezondheid met steun van de Wereldbank.

„Jonge Socialisten moeten PvdA naar links blijven trekken” 1/4 20

Van onze verslaggever STEFFIE KOUTERS

HAARLEM — De Jonge Socialisten (JS) hebben zaterdagavond een compromis wettig te bereiken in de interim machtsstrijd die in de organisatie woedde. Algemeen bestuurslid Erwin Ouwerkerk (21) is als enige kandidaat-voorzitter overgebleven. Tijdens het congres op 29 november zal hij officieel worden benoemd. Politiek secretaris Maarten Groene (20) behoudt zijn functie als tweede man.

„Het is slecht dat een kleine organisatie als de onze zich laatste tijd alleen heeft bezighouden met interne problemen”, zegt Ouwerkerk. „Ik besef dat democratie ook bureaucratie met zich meebrengt. Maar we kunnen ons toch niet beter bezighouden met politiek-inhoudelijke zaken.”

Hij is opvolger van Frank Beboer (27), die is afgetreden vanwege een ruzie met een mede-JS'er over een organisatie-licentie. De periode daarna kwamen twee kampen tegenover elkaar te staan: de Amsterdamse-Haarlemse en de Zuidhollandse groep met voorman Groene. Nu beide leiders tot een compromis zijn gekomen, kan Ouwerkerk zich voorbereiden op zijn voorzitterschap van een organisatie met 3200 leden.

Ouwerkerk had al een voorige periode achter de rug. Als PvdA de grootste partij had willen worden, had zij het eenmaal gewonnen. Het was overhaast fout van de PvdA om ervan uit te gaan, dat de partij alleen met het CDA kon regeren. Wij moeten blijven vasthouden aan ons principe en hallo toe te zeggen aan de bewapeningsvrijheid. Dat trek je de kiesers vanzelf naar je toe.”

Naast het toekomstig voorzitterschap houdt Ouwerkerk zich met „van alles en nog wat” bezig. Hij is medewerker van de jeugttelefoon in Haarlem, lid van de politieke commissie van het COC-Kennemerland en medewerker van het politiek-reeksuul tijdschrift „Probleem”. Daarnaast studeert hij geschiedenis en Nederlands aan de lerarenopleiding d'Witte Lelie in Amsterdam. Hij staat zeventiende op de PVV-verkiezingslijst voor de gemeente Haarlem.

„De Jonge Socialisten moeten de PvdA naar links blijven trekken”, zegt hij. „Wij moeten de PvdA duidelijk de socialistische principes voor ogen houden. We hebben goede contacten met de Rode Vrouwen. Samen kunnen we de huidige positie bepalen en een blok vormen om invloed uit te oefenen op het beleid van de PvdA. We moeten bedenken en de PvdA iedere keer ook als voorzitter assisterend lid in het Paragrafenbureau van de PvdA, wordt, heb ik daarvoor genoeg mogelijkheden.”

„Terwijl ik vind dat je je niet moet compromitteren. Als de PvdA de grootste partij had willen worden, had zij het eenmaal gewonnen. Het was overhaast fout van de PvdA om ervan uit te gaan, dat de partij alleen met het CDA kon regeren. Wij moeten blijven vasthouden aan ons principe en hallo toe te zeggen aan de bewapeningsvrijheid. Dat trek je de kiesers vanzelf naar je toe.”

Vrede en veiligheid vormen voor Ouwerkerk dus ook een van de belangrijkste punten van aandacht in het toekomstig beleid van de JS. „We moeten ons blijven versetzen tegen de komst van de kruisridders”, zegt hij. „In de PvdA zijn geluiden te horen dat we ons er maar bij meer moeten leggen dat ze komen. Speciale Kamerleden beschouwen de kruisridders als een afgedane zaak. Zij zijn van mening dat je daarover niet meer kunt onderhandelen, omdat de PvdA naar de grootste partij van Nederland moet worden en je daarom een realistische koers moet varen.”

Jongeren worden met achttien meerderjarig 1/4 Van onze verslaggever 22

DEN HAAG — De Tweede Kamer heeft zich dinsdag uitgesproken voor verlag van de meerderjarigheidsgrens tot achttien jaar. Volgens het aangenomen wetsvoorstel zijn jongeren vanaf achttien jaar juridisch handelingsbekwaam. In het wetsvoorstel wordt de meerderjarigheid beperkt. Ouders blijven voor hun kinderen tot 21 jaar verantwoordelijk voor de kosten van levensonderhoud en studie.

Al in 1970 besloot het kabinet-De Jong de meerderjarigheidsgrens te verlagen. De financiële consequenties van een dergelijke wetswijziging hebben de besluitvorming steeds vertraagd.

Zen moite van het PvdA-Kamerlid Haas-Berger, waartoe werd voorgesteld de financiële afhankelijkheid van de ouders ongedaan te maken, kreeg dinsdag alleen de stemmen van de linkse oppositiepartijen.

Verband

Tijdens de verdelging van het wetsvoorstel zei de minister van Justitie echter dat de op financiële gronden gemaakte keuze principieel niet veranderlijk is. „Ik zie niet dat er verband moet zijn tussen financiële afhankelijkheid en handelingsbekwaamheid”, aldus de minister tegen de Kamer. „Anders zou menier die bijzaak behoeft handelingsonbekwaam zijn en dat belet echt niemand.”

Daar alleen de financier van de in het wetsvoorstel gemaakte keuze hebben bepaald onderstrepte de minister met enkele cijfers. De bijzandkosten zouden anders met 150 miljoen gulden oloopen. De loonkosten van overheid en bedrijven zouden met 2,5 miljard gulden stijgen, als achttienjarige jongeren vastal actien jaar graag financieel zelfstandig had gemaakt.

De minister voorziet in de praktijk weinig problemen met de blijvende financiële afhankelijkheid. In die gevallen waarin jongeren toch een bijzandwerkzaamheden krijgen zal die op de ouders worden verlaafd.

Anderhalf jaar cel wegens verkrachten verslaafde prostituee 1/4

AMSTERDAM — De rechtbank in Amsterdam heeft dinsdag twee Amsterdamers veroordeeld tot een gevangenisstraf van anderhalf jaar met aftrek van voorarrest wegens verkrachten van een verslaafde prostituee. De eis was twee jaar.

De mannen (24 en 29 jaar) pikten in juli van dit jaar de vrouw van straat op. Zij werd onder bedrugging van een mes meegenomen naar de woning van een van de mannen. Daar werd de vrouw verkracht.

De zaak kreeg twee weken geleden extra belangstelling omdat de twee advocaten van de verdachten, G. Janssen en O. Hammerstein, tijdens de zitting zouden hebben gezegd dat prostituties ook verkrachting zouden vormen. Vrouwenorganisaties als de Rode Draad en Rode Vrouwen kwamen in het gewet tegen deze uitspraken.

Bij de Amsterdamse politie werd een klacht wegens smaad en bedriging ingediend. De organisaties vinden dat niet alleen de betrokken prostituee, maar alle hoeren en alle vrouwen die in aanraking zijn geweest met seksueel geweld, zijn belijdig door de twee advocaten.

Janssen en Hammerstein ragedaen daarop met de opmerking dat de gervraakte citaten niet juist zijn weergegeven. Hammerstein verklaarde uitdrukkelijk gezegd te hebben dat een prostituee die 's nachts alleen langs een donkere weg staat, een groot risico loopt.

De Rode Vrouwen en de Rode Draad (de belangorganisatie van prostitutes) hebben dinsdag aangekondigd toch een klacht in te dienen bij de Orde van Advocaten wegens de uitspraken van de twee Amsterdamse advocaten.

Kind mag na scheiding niet zelf naar rechter 1/4

Van onze parlementredactrice **DEN HAAG —** Minister Korthals Altes van Justitie wil kinderen van gescheiden ouders niet de kans geven zelf naar de rechter te stappen als zij bezwaren hebben tegen de omgangregeling. Volgens hem is het beter dat de ouder-voogd de belangen van het minderjarige kind behartigt.

Daarmee keert de minister zich tegen de wens van een meerderheid in de Kamer. PvdA, VVD en PSP hebben hun reactie op het wetsvoorstel over de omgang na scheiding bevestigd gemaakt tegen het ontbreken van een eigen rechtspraak voor kinderen. Zij vinden dat kinderen van boven de twaalf jaar

zelf actie moeten kunnen ondernemen, temeer daar bij omgang hun belang centraal wordt gesteld. Korthals Altes voert er oets voor hij veerd dat de toch al zwaar belaste kinderrechter het nog drukker zal krijgen. Bovendien vraagt hij zich af of ingrijpen van de rechter wel de beste weg is om problemen op te lossen. Het rijkt hem, dat het kind zich bij moelijkheden tot een hulpverlenende instantie wendt.

Het voorstel van Korthals Altes kent het recht op omgang toe aan zowel het kind als aan de ouder-voogd. Dit recht kan deze ouder worden onrecht.

„Geef weglopen de jongeren kleine meerderjarigheid” 1/4 27

AMSTERDAM — De leeftijd van kinderen die van huis weglopen wordt steeds lager. Ook uit tehuizen lopen steeds meer jongeren weg. In totaal gaat het jaarkaars met 25.000 minderjarigen, uit alle lagen van de bevolking. De kans bestaat dat de jongeren in de prostitutie terecht komen als zij niet goed worden opgevangen. Slechts 8 procent van de weglopers krijgt hulp.

Er lopen iets meer meyses dan jongens weg van huis, maar bij

weglopen uit een tehuis gaat het omgekeerde. Van alle jongeren in tehuis loopt maar schattig 25 tot 40 procent weg — jaarlijks in totaal ongeveer 3000. Het aantal weglopers dat uit een tehuis komt is nog eens acht keer hoger.

Volgens de Raad voor de Jeugdbescherming is het probleem worden aangepakt door de relatie tussen jongeren en opvoeders te herstellen en niet door de weglopers te laten aanhouden. Het kan nodig zijn een aankomingsperiode in te stellen. Als die niet leidt tot een oplossing zou de jongere de „kleine meerderjarigheid” kunnen krijgen die het hem of haar mogelijk maakt zelfstandig

te leven. De raad zegt dit in een advies dat zaterdag is aangeboden aan de ministers Brinkman (wvc) en Korthals Altes (justitie) en staatssecretaris De Graaf van sociale zaken.

De meeste hulp krijgen weggevoerde kinderen van gezinnen van hun omgeving: familie, leraar of werkers in buurthuizen of clubs. Te weinig jongeren weten immers wat ze als hulpverleningsinstelling kunnen vinden die kan helpen met contact met de ouders, onderdak en geld. De hulpverleners moeten beter worden beschermd en niet zonder meer strafbaar zijn, aldus de raad.

AMSTERDAM - Aan een tafel zitten drie mannen, hun gestichten verborgen achter identieke witte maskers. Hun haren zijn bedekt met petten en ze zijn gekleed in blauwe overalls. Vijf journalisten zijn uitgenodigd voor de persconferentie van de actiegroep 'Stille(n) Nacht, heilige vracht'.

De groep presenteerde een boek, waarin alle documenten werden gepubliceerd die vorig jaar zijn buitgemaakt bij een inbraak in een Amsterdam politiebureau.

Een tussenpersoon had de journalisten eerder deze week benaderd en gevraagd zich donsdagmiddag te verzamelen in een café in de binnenstad van Amsterdam. Devenille tusschenpoos bracht hen naar de plaats waar de persconferentie werd gegeven. De actiegroep brak vorig jaar december in bij een kantoor van het observatieteam West II van de rijkspolitie in Amsterdam en ontvreemde een groot aantal documenten. Kort na de inbraak werden in het actieveelbied Bluff buitgemaakte stukken gepubliceerd waarin bleek dat leden van het observatieteam hadden 'staged' in de brievenbus van Radio STAD.

Het politiebureau was op zoek naar documenten die leden van de aanwijzingen over de brandstichting bij de Makro op 17 september. Het bedrijf ging in vlammen op. Als reden voor de brandstichting werden de activiteiten van moederschappij SFV in Zuid-Afrika genoemd.

Gevolg van de publicatie in Bluff: Kamerlid van de PVV, die onderzoek van de rijkspolitie heeft als resultaat een verslag over de 'hegenschaps' of 'van de hogerhand toezettingen' had.

Tot deze conclusies komt de actiegroep 'Stille(n) Nacht, heilige vracht' in haar 247 pagina's tellende boek 'Seuren bij de bespieders'. In het boek doet de groep uit te zoeken hoe observatie-teams werken, inclusief alle technieken die worden gebruikt. De schrijvers gebruiken daarvoor vertrouwelijke documenten, die vorig jaar december bij een inbraak in een kantoor van de rijkspolitie Amsterdam werden gestolen.

De actiegroep was van plan alleen in te breken bij een opslagplaats van het legioen van de Dade Haagse in Amsterdam. Een villa op het eilandje IJburg was echter de aanschaf van de autovervoerders. Het boek is opgenomen in een gids van de groep Observatie West II van de rijkspolitie district Amsterdam.

Naar de Heineken-groepen (bewaarder van het observatieteam) worden vaak 'laak

Actiegroep publiceert buit van inbraak bij politie in boekvorm

den voor die actie, is nooit duidelijk geworden.

Heineken

Na de publicatie in Bluff bleef het stil rond 'Stille nacht, heilige vracht'. Tot deze week. De actiegroep heeft nu een boek van ruim 230 pagina's uitgebracht waarin alles wat is buitgemaakt wordt gepubliceerd.

De hele werkwijze van de juist op geheimhouding en vertrouwelijkheid steunde observatieteam wordt uit de doeken gedaan, inclusief de modus operandi, tijdens de uitvoering van bemannings Heineken en zijn chauffeur. Adressen en telefoonnummers van de kantoren van die teams in heel land, en namen, adressen en telefoonnummers van de leden van de teams West I en II in Amsterdam zijn bijgevoegd. Die hadden overigens al eerder in Bluff gestaan.

De leden van de actiegroep zeggen die namen niet uit vraak te hebben gepubliceerd. 'De observatieteam behoudt zich van grote krachten, zonder dat ze in de openbaarheid hoeven te komen. Als ze niet meer aanwezig zijn, kunnen ze misschien vermist worden afgelegen voor hun daden. Ze maakten tenslotte voortdurend inbreuk op de privacy van anderen.'

'Stille(n) nacht, heilige vracht' zegt het boek te hebben uitgebracht om te laten zien hoever de inlichtingenreunies in Nederland nu en hoe zij

zich aan elke controle onttrekken. De observatieteam van de politie met hun werksambanden, balticoren en de groei van wettelijke bevoegdheden, die ook regelmatig overschrijden. 'Ze zijn er op uit hun wettelijke bevoegdheden steeds verder op te rekken.'

Dat de observatieteam dat liever niet toegeven, blijkt uit het verslag van een vergadering. Iets van vraagt zich af of het niet typerend is te stellen dat een bepaald optreden binnen de bevoegdheden moet liggen, omdat zij veel gevallen op de rand van de bevoegdheden wordt gebalanceerd. 'In de kantsjif heeft de groepcommissaris van het observatieteam geschreven: 'deze zijn moer crucur''.

Telefoons

Uit de buitgemaakte documenten blijkt verder, volgens de interpretatie van de actiegroep, dat minister Kortals Altes heeft gelogen toen hij in antwoord op vragen van het Tweede Kamerlid A van La (PSP) ze dat er voor het onderzoek naar de Makro-brand geen telefoons waren afgevat. In het boek wordt uitgelegd aandacht besteed aan de technieken die de observatieteam gebruikten bij het volgen van mensen. Schreurs' geven aan

hoe dat met diverse verveermiddelen moet gebeuren en welke apparatuur daarbij wordt gebruikt. De auto's worden soms voorzien van buitenlandse kentekens, vooral Duitse en Belgische. De actiegroep twijfelt eraan of dat altijd officieel gebeurt.

De observatieteam beschikken over lijsten van door communistiche landen gebruikte auto's in Nederland, merendeels ambassade-wagens met CD-nummerborden. Ook een lijst van alle auto's van zigeuners, op merk gezinschacht, is aanwezig. Gebeigede codewoorden zijn ook gepubliceerd en een trein is een grote banaan, een tram een kleine banaan. Een persoonstaaf is een mandarijn, een vrachtwagen, hoe kan het ook anders, een sainsaap-pel.

'Stille(n) Nacht, heilige vracht' heeft ook een verslag van de Heineken-zaak geboden en gepubliceerd.

'Dat hebben we gedaan om aan te tonen hoe efficiënt het politie-apparaat kan draaien als alles uit de kast wordt gehaald''.

De politie en het Heineken-concern werden, zo blijkt uit het boek, bijgevoegd door een medevertaler van de Engelse firma Control Risk Limited. Die verzakt tegen ontvoeringen, afpersingen en dergelijke en beschikt bovendien over grote deskundigheid op het punt van bestrijding daarvan. Het heeft zestig medewerkers die deels gecroeteerd zijn uit de top van

de Britse geheime diensten, het lever van de luchtmacht, de marine en de politie.

Twee ontvoerders van Heineken zijn gevlucht naar Frankrijk. De politie heeft steeds gezegd op hun spoor gekomen te zijn door contacten bij de paardcaren, waar beide mannen regelmatig vertoefden. Dat blijkt niet waar te zijn. Ook hier leedde afpassen van een telefoonstroom van een telefooncel, tot de informatie.

Het boek, getiteld 'Seuren bij de bespieders', wordt zaterdag in de openbare verleging gebracht. De presentatie is die dag bij de Athenaeum boekhandel van Amsterdam, waar PSP-Katler lid A van La een toerspraak zal houden.

De Amsterdamse officier van justitie mr R. Berger zou niet te weten of er reden is voor justitiele optreden. 'Ik kan de inhoud niet. Ik zou het boek naar het werkboek van strafrecht moeten leggen en kijken welk artikel overtreedt zou kunnen zijn. 'Maar het feit dat de documenten van dienstafkomstig zijn, volgens Berger, zegt zich nog geen reden tot onbetrouwbaarheid van het boek.'

Het publiceren van namen is niet direct strafbaar, aldus de officier. 'Ook daarbij gaat het om de context. Het sec publiceren van namen is wellicht hinderlijk, maar er is in Nederland getijdendank vrijheid van drukpers en de eventuele hinder moeten we maar op de koop toe nemen.' Dit kan Berger ook zeggen, aldus de officier. 'Niet eerder de inbraak van het boek. Volgens hem heeft het over zijn boek in België te liggen te nemen, omdat het toch al is verspreid. 'Het boek, kom wel een beetje als monster na de maai. Dit. Als ik zaterdag dit heb, loop ik even lang.'

Politie van politie van de politie

Criminelen en actievoerders tot in slaapkamer gevolgd

door Tim Dekkers Tr 31

AMSTERDAM - Politie-observatieteam's balanceren vaak op het randje van wat wettelijk is toegestaan en gaan daar niet zelden overheen. De teams beespioneren niet alleen criminelen, maar ook in toenemende mate actievoerders. Tot in slaapkamers en slaapkamers toe worden mensen geobserveerd - ook zo informatie te verzamelen.

Tot deze conclusies komt de actiegroep 'Stille(n) Nacht, heilige vracht' in haar 247 pagina's tellende boek 'Seuren bij de bespieders'. In het boek doet de groep uit te zoeken hoe observatie-teams werken, inclusief alle technieken die worden gebruikt. De schrijvers gebruiken daarvoor vertrouwelijke documenten, die vorig jaar december bij een inbraak in een kantoor van de rijkspolitie Amsterdam werden gestolen.

De actiegroep was van plan alleen in te breken bij een opslagplaats van het legioen van de Dade Haagse in Amsterdam. Een villa op het eilandje IJburg was echter de aanschaf van de autovervoerders. Het boek is opgenomen in een gids van de groep Observatie West II van de rijkspolitie district Amsterdam.

der gedruken van de jongen te vernietigen.

De observatieteam's hebben daarvoor tevergeefs geprobeerd toestemming te krijgen voor het afsluizen van het openbare mobiliteitsformaat en de autozetterie. De centrale directie van PTT weigerde medewerking te verlenen, omdat in de wet alleen wordt gesproken over het afsluizen van telefoons. 'Die leden van 'Stille(n) Nacht Heilig, Kweek en Kwak' (witte maskers) op een gekleed in blauwe overalls) op een bepaald optreden binnen de bevoegdheden moet liggen, omdat zij veel gevallen op de rand van de bevoegdheden wordt gebalanceerd.

De Amsterdamse persofficier van justitie Wooldijk zei daarentegen niet erg onder de indruk te zijn van de verspreiding van het boek. Hij schatte gisteravond in dat het geen enkele zin heeft om het boek in beslag te nemen, omdat het toch al is verspreid.

Een woordvoerder van het ministerie van justitie was nog niet in staat commentaar te leveren.

De groep 'Stille(n) nacht heilige vracht' drukt in het boek een lijst met namen en adressen af, die het observatieteam per mobiliteitsformulier onderling gebruikt. Om meelusteraars niet wijzer te maken, heeft het team een geheime taal ontwikkeld. 'In zo rondert twee' met drie taal 'circus'. Een vertalingen heeft 'gün', een colloquialisme, een doodlopende een staat 'kloekenwinker', een trein 'grote banaan' en een 'Laas' 'augurk'.

Homo-boekje mag niet in de prullenbak verdwijnen

ACHTERGROND

Wat is toch wel vreemd aardig van de gemeente Amsterdam. Op haar kosten is er een boekje gemaakt voor jongeren van dertien tot vijftien jaar. Alle opnemers middelbare scholen in de hoofdstad krijgen een exemplaar. Christelijke scholen krijgen het boekje niet automatisch toegestuurd. Het nou tenslotte jammer zijn als het hier en daar in de prullenbak verstopt.

Het boekje gaat namelijk over homosexualiteit. Een zeer onderwerp, en niet alleen voor sommige bijzondere scholen. Ook jongeren kunnen er fel op reageren. In het boekje staat een verlag van een voorlichtingsopnamecommissie op een middelbare school. Een mening: „Ik moet er niet aan denken ik kom thuis en ik zie mijn moeder openen zomen met een ander vrouw. Daar word je toch niet goed van“.

Je wilt maar bij zo'n kind in de klas zitten en niet er niet ontdekt dat je als meisje echt niet verlied kunt worden op jongens. Je moet maar te aan te zien geven zonder trouwing aan je vinger en foto's van lachende kinderen in je portemonnee.

Een leraar timmeren: Een kwaaie leerling schooid me uit voor vuile post. Er viel

er in doode stilte. Ik riep: 'Eruit, voordat ik je eruit sla. Poos, dat klopt maar dat vuile niet, want ik help me vaanzorgen' gedoucht.' De jongen trost de klas uit."

Homosexualiteit worden vaak uitgescholden. Prof. Poot en Rijkman staan nog meer gemeen en soms leukbeduide benamingen: peper- en zoutleuf voor lesbische vriendinnen; ook twee poljes die bij elkaar worden. En iemand die op jongens is verliefd kan worden, heet soms eelpeet; je een plaas die aan twee kanten bespeelbaar is.

In het boekje staan niet alleen verhalen van homosexuele leerlingen en leerkrachten, Ook ontmoetingsplaatsen, boeken en telefoonnummers zijn vermeld. Het zou niet gek zijn als alle gemeenten geld beschikbaar stelden voor het uitgeven van zo'n leerlingboekje. Zoals een lerares spreekt in een van de interviews: een homo is geen raar mens van een andere planeet.

"Zijn naar verkerd openend" is geschreeven door *Joos van Hart. Het is te bestellen bij de gemeentelijke werkgroep homo-emancipatie Amsterdam, tel. 020 - 35 22 140.*

EEN NIEUWE DOOD VAN JOS BRINK

Op een na beste Aids-stuk heeft voorlichtingsfunctie

446 THEATER
Voortelling: Een nieuw dood, Produktiekamp van de Stadschouwburg (Laren).

"Wat is de overkomst tussen een kerstboom en een potter? De ballen zijn slechts decoratie."

Dat is de afleiding humor in Een nieuw dood. De afleiding gevoelt moet doen met regen als „Ik hou van jou" en de afleiding moraal bestaat bij schrijver Jos Brink uit: „Het gaat maar om een ding - God is liefde."

Dan is er ook nog een afleiding infor-

mattie in dit toneelstuk over Aids. Medische gegevens, complex met procenten en een telefoonnummer voor nadere voorlichtingen, komen in overvloed uit de mond van een actrice in een echte dokterjas (Hetty Verhoog). Ze spuut al die kennis tegen een homo-lidescaper (Jaap de Moor en Eddy Brugman), waarvan de helft de gevreesde ziekte onder de leden blijkt te hebben, en tegen de moeder van de patient. De moeder (Marion Aving) is een interna gebormeerde trut, behaft met alle vooroordelen tegen homosexualiteit, en het stuk lijkt vooral bedoeld om dat soort types te bewegen tot een wat menselijker gedrag.

Het is dus vormingsstee. Een lastig genre, zeker bekend, maar Brink heeft de valkuilen behendig vermeden. Hij schrijft levend Nederlands en geen stenciltaal a la Yvonne Keuls; zijn dikker vloert tussen de telefoonnummers door ook de nichtruimte moeteloos naar de lippen. „Of ook mogen het over kunnen brengen" (Ja. Maar alleen homosexualiteit mogen met wisselende contacten)." Het toneelbeeld (van Jan Aarntzen) is verrassend chic en eenvoudig, de regie (Hans Mentzel) is voortreffend en bij de onvermijdelijke stereotiepe aan het slot hoorde ik naast mij zo waar iemand snikken.

Mij was het allemaal te sentimenteel, te voorspelbaar, te traag, te veel - (ja, vormingsstee). In de wedstrijd om het beste Aids-stuk van het seizoen heeft Brink het makken. A Over End, dat ook meeds in Amsterdam is te zien, blijft voorlopig onbedroeg nummer een. Maar de boodschap van Brink is koeler en de provincie kan al moeter nog veel bezinnende zandingsdrift verrichten. Het is een stuk voor mensen die bij het lezen hun lippen bewegen.

MARTIN SCOUTEN

AKK waarschuwt mense voor praktijken kinderbescherming

(Van een Oase verslaggever)

UTRECHT — Het Utrechtse Adviesbureau voor Konflikten met de Kinderbescherming (AKK) in de Adelaarsstraat staat op kritiek tien jaar. Volgens Corrie Buschman, die als vrijwilliger bij het AKK werkt, wordt er niet eerbied. „We zouden best willen, alleen hebben we geen geld om er een feestdag van te maken. Daar krijgen we te weinig subsidie voor. Het geld hebben we wel te hard nodig." Bovendien hebben we geen tijd."

Het AKK werkt met onbetaalde krachten en geeft status en advies aan mensen die in aanraking met kinderbeschermingsinstanties (kinderrechter, voogdijverantwoordelijke voor de kinderbescherming) en daarmee moeilijke zaken hebben gekregen.

Corrie Buschman: „Laat ik een voorbeeld geven. Stel dat de ouders van een kind niet zijn gescheiden. De moeder neemt de kind terug van het kind, voor haar rekening, maar daarom doen met problemen voor. Moeder brengt er niet mee de adelaarsstraat. Ze raat naar de kinderbescherming. Ze hebben in de adelaarsstraat kan jaax ervaren dat veel mensen daar helemaal niet met hun probleem worden geholpen. Ze komen eigenlijk alleen maar dieper in de moeilijkheden te zitten. Ze moeten nu voor hun kind, maar het resultaat is dat ze in de ouderlijke macht worden beperkt."

„Wij willen de mensen waarschuwen niet naar kinderbeschermingsinstanties te gaan, wanneer er problemen zijn", vertelt Corrie Buschman. „Als je eenmaal in die molen zit, kom je er niet meer uit. Die instanties beslaken over juridische mededelen om maatregelen te nemen. En dat is zo jammer dat de mensen daar ook niet echt worden geholpen. Ons advies is dat de beter naar de RAJAG of andere maatschappelijke instanties kunnen gaan. Wij proberen de mensen die in aanraking zijn gekomen met de kinderbescherming bij te staan en advies te geven."

FOLDERTJE

Het AKK is een organisatie die de kinderbeschermingsinstanties op de vingers kijkt en daarop vooral wat kritiek heeft op het functioneren van die instanties. In het folderje met de titel: Oase, gaat op over de kinderbescherming wordt uitgebreid waarom uitgekeken moet

CORRIE BUSCHMAN en AKK-emanipuleerster Ria Limburg voor het gebouw van het AKK in de Adelaarsstraat.

worden voor de kinderbescherming.

Corrie Buschman: „Als iemand hulp zoekt bij de kinderbescherming, gaat de raad voor de kinderbescherming (valt onder ministerie van justitie - red) een rapport opmaken van de situatie. Aan de hand van dat rapport kan een kinderrechtler een ouder uit de ouderlijke macht onttrekken. Veel mensen die hulp zoeken bij de kinderbescherming weten in eerste instantie niet dat wordt kan."

Het AKK in Utrecht bestaat nu tien jaar en in die tijd heeft de organisatie, die overgens ook in andere plaatsen in Nederland is, zich al een naam gemaakt. Het boekje, Corrie Buschman: „We hebben bevochten dat mensen niet recht hebben om bij de rap-

port, dat door de raad voor de kinderbescherming wordt opgesteld, te zien en dat ze er kritiek op kunnen uitspreken. De situatie in die rapporten is vaak fout weergegeven. Zoek je de kinderrechtler omdat de kinderrechtler op grond van dat rapport beslaken neemt. Het inspanning is in 1982 van kracht geworden."

„We leveren intendaad voortdurend bericht op de werke van de kinderbeschermingsinstanties", zegt Corrie Buschman. „We vinden dat ze daar veel te veel naar de kinderen kijken en te weinig naar de ouders die ook in de problemen zitten. Het is in 1982 van kracht geworden en dat veranderd je niet zo maar. Die instanties spreken wel dat ze bij zijn dat wij hen op de vingers kijken, maar

eigenlijk zijn ze ons liever kwijt dan rijk. Maar ze kunnen ook niet openlijk zeggen dat we laag zijn, want dan zouden ze toegeren dat ze niet goed functioneren."

Op financieel gebied valt er bij het AKK weinig te juichen. Het AKK krijgt per jaar vertoelguld voor de huur van het pand in de Adelaarsstraat en voor de uitgaven van de organisatie verder doet. Bij het AKK zijn zes vrijwilligers actief. Corrie Buschman: „Zolang we bestaan, pleiten we al voor een betaalde kracht; iemand die coördinatie op zich zou kunnen nemen. Maar dat is nooit gelukt."

WROUWEN

Bij het AKK werkt Ria Limburg sinds 1 september 1983 als emancipatiecoördinator. Speciaal voor vrouwen die in aanraking komen met de kinderbescherming. Ria Limburg: „De ervaring heeft geleerd dat het juist vooral vrouwen zijn die nu hulp zoeken van het kind op de ouderlijke macht. Maar als ze dan in aanraking komen met de kinderbescherming, is de beperking van op ontheffing van het beoed." „Ik probeer er voor te zorgen dat de kinderbeschermingsinstanties ook rekening houden met de maatschappelijke en persoonlijke onderstrakte positie van de vrouwen."

Ria Limburg krijgt van de overheid veel salaris en bovendien krijgt het AKK nog eens vijftientigstuksduizend gulden per jaar aan bureaukosten. Daardoor heeft het AKK bijvoorbeeld ook een opiermaatschappelijke organisatie. Over dit kunnen aanhalingenproject van het AKK in juli 1983. AKK 1 september van dit jaar. Het is in Limburg. Het is gelukkig nog wel met een jaar verlengd."

Corrie Buschman en Ria Limburg vertellen dat het AKK nog vrijwilligers zou kunnen gebruiken. Corrie Buschman: „We weten niet wat met ons zevenen werken. Het is als er twee aanvoren van nieuwe vrijwilligers. Er kunnen hier zonder problemen personen nogal wat waken binnen. In elk geval is het nog een moeten passen voor de kinderbescherming. Probeer eens andere ouders hulp te krijgen. Dat bespaart een hoop nagedr."

‘Als je ’s avonds in het parkies van je kind, is het net alsof je van een reus bent’

VW 4

De Amerikaanse misdaad-schrijver Andrew Vachas maakte onlangs een promotietour naar Engeland en besocht in de gewestelijke Nederlandse ook even mee in zinnen. Vachas kwam om zijn debuut 'Flour' aan de hand te brengen, dat hij met een 'Burke's Maanhart' versmaakt. Het gaat om een boek waarin de harde tonen en de rauwe sfeer van zijn overbeers. De hoofdpersonage Burke, een soort aan de zelfstandig gestructureerde privé-detective, gaat samen met een karakteristieke op zijn manier een profiel om hem dood te kunnen schoppen. Een gewaarlijkse heem, positieve, travesties en een marginale type geven het verhaal een extra smetige kleur en een sublimatie. Het is een boek met een sterke sfeer, is er met Vachas een moderne Mickey Spillane opmerkt? Theo Capel sprak met hem.

Theo Capel

De eerste aanpak van Vachas geeft de indruk dat hij voor zijn boek maar weinig moeite in de vorm van de schrijver zijn er louches uit met een magere, harde kop en een zwart oogje en hij getraagt zich, om het nog sardie te zeggen, stuur. Een verkeerde vraag, straalt hij uit, en je kan een klomp voor je bek krijgen. Gelukkig ontbreekt de scherpe hand onder het tafeltje waaraan het gesprek plaatsvindt. De botte houding is zordand Vachas' gedrag van vandaag en hij komt dagelijks met meer smerigheid in aanraking dan in één boek is te verwachten, maar dat oogje heeft niet meer dan iets mee te maken. Als kind is hij een ongeluk zijn rechtzamer beschadigd en als hij met niet afgewerkt heeft, krijg hij niet meer neachtige klachten, en hoofdlijn is iets dat Vachas doet een ander gunt. Van een vergelijking met Spillane wil hij trouwens niets weten.

Je moet Burke absoluut niet zien als een nieuwe Mike Hammer of als zo'n Spenser, die helemaal niet zou moeten mogen. Burke gaat niet op zoek naar de kinderverzacher omdat hij een ridder zonder vrees of bloem is. Burke is een crimineel. Hij draait zich van de maatschappelijke regels niets aan. Als ze hem te pakken zouden krijgen, draait hij de gevangenis in. Hij gaat op zoek naar die vent omdat hij er iets aan verdient.

Ik heb hem juist met opzet een misdadige type gemaakt, omdat het boek om een misdadig probleem gaat. Als je iets over Afrika wil duidelijk maken, moet je toch ook een tweeter aan de afrika als hoofdperson en niet iemand van buiten die als het ware door een tele-scherm in die situatie kijkt. Maar omdat Burke een crimineel is, wil dat nog niet zeggen dat hij ook amoreel is. Hij heeft zijn eigen ethiek en ik wil niet hoorden dat in een schotje over een geweldige wildheid probeert op een geweldige manier later oplossen. Er wordt helemaal niets over de maatschappij in mijn boek gebrukt, is dat een bijzonder vaning type op een geweldige manier omkomt, maar het probleem

van seksueel misbruik van kinderen blijft levensgroot aanwezig. Ja, mischieten als je het op de manier van Robert Ludlum zou bekijken, dat zou het probleem opheft zijn. Die zou aan het eind van het verhaal de vent te pakken geven en het zou zijn ziele-ereld beviel heeft met misbruik van kinderen en door die vent te doden bestaat dat probleem dan ook niet meer. So gaat dat dus niet in het probleem hoe je voorkomt dat kinderverzachers een beetje in een kinderverzachtelijk kunnen krijgen, ligt er nog steeds.

En kom nu niet aan met het verhaal dat mensen door het lezen van mijn boek de neiging zouden krijgen om dat soort types te vermoorden. Als iemand zijn psychopaat zou willen doen, dat doet hij dat van binnen uit en niet omdat hij dat boek heeft gelezen. Ik heb dat boek geschreven omdat ik het probleem van kindermishandeling en misbruik van kinderen wil behandelen en als er morrie verontwaardiging uit mijn boek opkomt, dan is dat goed. Natuurlijk heb ik het morele kijk op dat probleem. Als ik dat niet zou hebben, zou ik er niet dagelijks mee bezig kunnen houden. Daarmee ga ik me niet als een zedenpreker opstellen. Wat is verder verd, is niet van belang, maar over dit probleem maak ik me druk. Overigens zou je je er alleen al uit zelf-misbruik druk er om kunnen maken, want als kinderen niet mishandeld en misbruikt zouden worden, dan zou de mensheid nog geen succes hebben en nu beter uitgaan en veiliger.

Breder publiek

Doe komt daar 's avonds in het echt als een ander misdaad-schrijver in de zin dat ik 's avonds ga zitten denken wat de menselijke mensheid is, dat is niet meer dan twintig jaar houd ik me bezig met de bescherming van belangen van kinderen. De laatste twaalf jaar als advocaat voor zaken, waar ik kinderen zijn betrokken. Ik vertegenwoordig mishandelde kinderen en seksueel misbruik, en in kinderen ook bij in burgerlijke zaken en verdiedt het bij strafzaken. Ik ben een misdadige omdat ik hoopje op die manier een veel breder publiek het probleem van kindermishandeling en seksueel misbruik te helpen begrijpen, en dat komt door mijn beregeningsvermogen en niet omdat ik dat als schrijver, want dat de maatschappij de kinderen van het gedrag onttrekt tot de misdadigers van morgen. Maatschappij en misbruik van kinderen is een veel meer breed probleem dan de bescherming van de samenleving. Kinderen die mishandeld worden, leren niet dat andere mensen er niet aan toe doen, maar ze hebben. Ze zullen gevoelsmatig wel. Dat gebeurt niet van de ene dag op de andere, maar het gebeurt in de kindermishandeling is dat het bijna uitkultiverd binnen het geslacht gebeurt. Kinderen die de maatschappij de enige opvattingen die hun eigen slaafschappers voortbrengen en als een kind met van baby al aan leert dat je in de wereld niet moet denken dat er is, en als je maar merkt dat het wordt misbruikt en dat de maatschappij daar ook nog niets doet, dan heb je een probleem. Het is de manier wat de samenleving uit elkaar en door mishandeling vervuult de maatschappij meer dan door andere dingen.

Ik zie het als mijn taak om me daar druk over te maken. Je kan niet vroeger een kind in bescherming nemen tegen zijn omgeving. Mijn jongste kind was nog niet eens geboren. De moeder stond bekend als iemand die haar kind verlaten was, heb ik ervoor gezorgd dat het kind haar onmiddellijk na de geboorte werd ontzomen. Als je dat soort dingen allemaal meemaakt, moet je bij mij niet aacomen met verhalen dat een romanpersonage geweldige om het leven komt. Wat hem overkomt is bijna saakelijk en snel, als een dokter het doet, in vergelijking met de smerigheden die hij zijn jonge slachtoffer/je heeft aangedaan en die daar verder mee moeten leven. Een leven kan je maar één keer afemen, maar de balans heb je daarmee nog niet in evenwicht gebracht.

Ik wil niet zo ver gaan door te stellen dat iedereen die in zijn jeugd mishandeld is tot een misdadiger uitgroeit, en dan heb ik het over geweldadige criminelen. Er zijn daarnaast ook talloze andere criminelen erg, heb bijvoorbeeld strafdoers die het uitlatend om je te doen is. Als je je portefeelje wilt afgeven, zijn ze levensdan. Maar ik bedoel een ander type. Dat zijn de stradalovers die je een mes op je leel zetten en als je dan je geld hebt gegeven, steken ze je alomst over. Dat soort jongeren heb ik ook een non-fictie boek geschreven 'The lifestyle van de jeugd'. Dat zijn de jongeren waar iedereen doodsbenauwd voor is en waarvan je je kan afvragen of je iets voor hen kan doen. Van henpovonden is eigenlijk geen sprake, want ze zijn om te beginnen nooit opgevoed. Ze zijn opgevoed tot beesten.

Als je zo iemand tegenkomt, dan is er altijd sprake van mishandeling en andere misdaden in het jeugd. Andere kinderen die mishandeld zijn, worden later misdadig, of gaan drugs gebruiken of hebben met ja en twaalfman seksuele overtreffingen, of slaan een kleine groep groeit op tot gevaarlijke criminelen. Het probleem is zo serius dat het goed is dat veel mensen zich er druk over maken en ik hoop dus een breder publiek te vinden. Mocht dat niet lukken dan is het niet mijn probleem, voor mij persoonlijk is later geld. Ik heb altijd mijn gewone werk nog en ik ben niet aan plan om mijn opstellingen te gaan herzien omdat ik de misdadigers ook hun succes wil hebben. Ik verdien ook redelijk mijn brood, alhoewel ik natuurlijk wel meer zou kunnen verdienen als ik andere zaken zou aanpakken. Als ik pedofieleen zou verdieden of andere kindermishandelaars dan zou ik al veel meer verdienen en helaas is het zo in Amerika dat geld het enige is dat tellt. Als je niet wilt denken dat deug je in verdien je bewondering. Nu gaat het mij niet siacht omdat we ons in onze praktijk ook bezig met zaken waarbij we een schadevergoeding krijgen voor ondergaan leed door kinderen. En we zo in vaak worden kind-acten we hebben percentages van het toegekende bedrag. En als we verliezen krijgen we niets. Ik win nog wel eens een zaak.

Klanten winnen

Betekent uw verhaal ook dat u wu-riklie iets hebt veroverd? Icht, er is alleen een standaardcreeet voorin een boek waar staat dat de personen bedacht zijn en geen gelijkenis

vertoont met bestaande personen, is-vent noch dood. Het is daarom een probleem om te zeggen dat mijn personage wel bestaat en niet zijn verzoenen, maar ik kan wel zeggen dat de karakteristieke dingen die ik beschrijf mij bekend zijn als feiten en dat die niet verzonnen zijn. Een man als Burke die aan je tegenkomt in het paleis van justitie waar hij bezig is klanten te winnen voor een advocaat. Vooraf is je daar 's avonds komt la niet net alsof je 's avonds inferno bent en als je daar dan een van je bekende familieleden vasthouden, dat ben je niet veilig voor zo'n type. Die komt op je af en weet je precies te vertellen wat er allemaal gaat gebeuren, vooral als je geen goede advocaat bent, en leidt je dan naar een advocaat die uitloftend en alleen is je geld is gewinstverloof, maar dat beest je op dat moment niet. Het gaat zelfs zo ver dat je voor elke aparte etnische groep van die types formaten moet 'voor kinderporno hoft je ook niet ver te gaan in New York. Vroeger hadden vooral Amsterdam en ook Brussel veel kinderporno, maar nu zijn de kinderen hebben we zoveel prachtige nieuwe technische vindingen gezegen, dat iedereen met een videocamera een film kan maken waarvoor je vroeger een hele ploeg mensen nodig had. Dat betekent dus niet dat het nu beter gaat in Amsterdam, want vooral aan pedofieleen blijft nu stad nog steeds heel veel ruimte. Als je kinderporno hebt geproduceerd, heb je niet bang te zijn dat je geen afnemers vindt, die zijn er helaas maar al te veel. Ik kan je zo naar de plekken in New York brengen waar je dat allemaal kan zien en heel wat New Yorkse plekken zijn exact weergegeven in mijn boek. Ik wil niet zeggen dat veel geboorten in New York zijn grote slende la. Het rare is juist dat het ene paar kinderpornoer praktisch is en dat je twee straten verder in de grootste smerigheid belandt. Naam bijvoorbeeld de state Strand. Naam niet oosten bij het gebouw van de Varenegie Naties is het er praktisch, maar kom je dan in het wettelijk gebied dan weet je niet wat je ziet.

Mijn manier van beschrijven van New York zal me geen baatje bij het toeristenbureau opwekken en de kans is natuurlijk groot dat vreemden die mijn boek lezen, denken dat New York precies is wat ze zich er altijd al van hebben voorgesteld. Het is een echte New Yorker zal niet gauw hoer worden op iemand die schrijft dat het een klein beetje is om te worden. Ge maar eens met de ondergrondse mee, dan hoor je voldoende geknak om er trakt mee op te moeten te krijgen. Ik ben ook voorlichtig als ik 's avonds met iemand op een stille plek je afspraak heb. Dan neem ik altijd mijn hond mee, dat is precies dezelfde manier die ook in mijn boek voorkomt. Het is een aanpak die ik gebruiken met zaken en doet alleen maar kwaad. Maar Saavoer een bevel krijgen. Er werd een keer bij ons ingebroken en toen heeft het de politie van de zaak van het schied. De bureu vroegen ons of we dat niet vreselijk vinden, maar voor ons is het niet anders dan deug te doen en het genoten.

Tegen mensen met wie ik een afspraak heb en die ik niet wil zien, heb ik altijd dat ze niets te vertellen hebben. Mijn hond kan nu doorbrengen en het is de enige manier om mijn huis te kwaden. Het is als er kwaad in de zin heb. Als ik die verhalen

Advocaat Andrew Vachss over 'Flood', zijn misdaadroman over kindermishandeling, kinderporno, honden en geweld

dat honden kwaadaardig zijn, daar klopt niets van. Effectief, dat zijn honden en veel betrouwbaarder dan mensen. De hond moet een hond tegenkomen die bezig was een misdrijf te benden, en al die verhalen over honden die somzamer gaan bijten, dat ligt altijd aan de eigenaar. Wij hebben onze hond met liefde opgevoed, maar er zijn zat mensen die een grote hond hebben en dan vinden dat ze moeten laten zien dat ze een gevaarlijke hond aankunnen. Dobermann, daar zie je dat vaak bij. Dan slaan ze 'n eigenaar, maar ze zijn steeds omdat hij wil zien hoe de hond daarop reageert. Nou, dat beest wordt dan alleen maar vals en als hij groter en sterker wordt, breekt een keer het moment aan dat hij denkt dat hij zijn baas aanraakt. Bij mij thuis gebeurt dat niet. Mijn hond kent zijn plaats. In ons gezin ben ik het dominante mannetje en dat weet hij.

V vertelt dat in 'u boek gebruikt om het probleem van kindermishandeling onder de aandacht te brengen. Nee, dat probleem is nu toe in de laatste tijd? Nee, dat gelooft ik niet, maar de journalistieke aandacht ervoor groeit en je leest er tegenwoordig meer over. Neeen bijvoorbeeld incest. De aandacht daarvoor begon met vrouwen die hun verwachten aan Freud vertelden en die zei dat het om kindertijde fantasie ging. Het heeft een hele tijd geduurd voordat slachtoffers echt werden geloofd, maar als je tegenwoordig vrouwen op de televisie hun verhaal hoort vertellen, dan wordt dat als realiteit geaccepteerd en dringt ook het besef door dat het niet alleen in de jeugd van de vrouwen plaatsvond, maar dat er op dit moment ook kinderen slachtoffers van incest zijn. Ik wil daarbij nog zeggen dat incest seks tussen ouders en kinderen betekent en dat dat ook inhoudt dat vaders, maar ook moeders, het met hun zoon/den doen, hoewel het meesttijde seks tussen vaders en dochters betreft.

Zen bestaan in het dalster met als ontmoetingspunt de enige homobor die het stadje rijk was. Een beklemmend milieu, waar schaamte en wantrou met naar wedijveren, waar niemand zichzelf kan zijn. In dit gesloten veld werden lassen liefde, maar jaloezie en wanhoop hoger op dan in de buitenwereld.

De kracht van Green zit vooral in zijn gedetailleerde en indringende sferbeschrijvingen. Homofilie schuldert op boeiende wijze hoe de it-Finnar in contact kwam met

Harde wereld

Normaal gesproken houd ik niet van mensen die alles maar op een probleem afkomen vanwege de sensatie, maar ik moet toegeven dat het ook gevaarlijk kan als mensen zich om de verkeerde redenen met goede zaken bemoeien. Hoewel, ik kan nog steeds driffig worden als journalistiek me met zo'n houding bemiddelen van 'Meneer Vachss, wat is het toch vreemdlijk voor u als advocaat?' , alsof de dingen die in verzet niet echt smeten bestaan. Op een zeldzame manier kan ik studenten ook niet uitlaten en weiger ik om op verzoeken om college te geven te gaan. Vandaag zijn ze in milieuverontzorging geïnteresseerd en morgen in kindermishandeling. Maar het is ontelzeggelijk waar dat mensen die even weinig in kindermishandeling zijn geïnteresseerd als in kernruis na maar me toe komen en vragen wat ze aan het probleem kunnen doen. Dat is dan een hoop, want er gebeurt veel te weinig. De overheid zou veel meer aan interventie kunnen doen. Mensen die hun kinderen mishandelen, vallen in drie groepen uiteen. Je hebt de groep die gewoon niet weet wat ze doet. Een voorbeeld daarvan zijn moeders van dertien jaar die geen idee hoe hebben hoe ze een kind moeten opvoeden. Dat soort meisjes kun je erg goed helpen door ze op te vangen. Dan heb je mensen die gewoon gek zijn en psychiatrische hulp nodig hebben, die er dan wel moet zijn. De laatste groep zijn mensen die gewoon niet zeggen, die hun kinderen exploiteren en die mensen moet je opsluiten. Daar zit gewoon niets anders op. Dat klinkt misschien hard, maar mijn werk is ook een harde wereld voor harde mensen.

Wat zijn uw plannen voor een volgend boek? 'Er verschijnen in ieder geval nog twee boeken met Burke als hoofdpersoon. Het volgende is het Strage, dat is de naam van een Italiaanse lijkur, waar het is ook een Italiaans woord dat zo-

wei heks als freks kan betekenen. Dat boek heeft kinderporno als thema en daarna wil ik een boek maken waarin ik de overheid beschuldig van nalatigheid op het terrein van kindermishandeling. Mijn boeken zullen nu bij Koop verschijnen en door Bob Gottlieb, een zeer ervaren en goed aangekenden redacteur, wordt behandeld. Ik had wel meer geld kunnen verdienen door bij een andere uitgever te gaan en ik zou in ieder geval bij mijn eerste uitgever weg, maar ik heb voor Koop gekozen. Mensen die hebben laten zien dat ze iets kunnen, daar wil ik niet naar luisteren, maar mensen die op grond van hun afkomst of rijkdom denken ze te kunnen bevelen, daar kan ik niet tegen. Luisteren vind ik prima, maar gehoorzamen is wat anders. Ik ben niet in het leger, ik ben mijn eigen baas en ik kan uitlatend mijn eigen belangen verdedigen. Toen ik nog in de gevangenis werste, zeiden we altijd dat we uitlatend geweld zouden gebruiken als iemand dat uitlokte, maar dan gebruiken we ook niet zoveel geweld als wij nodig vinden. Als je geweld niet afstoppt, dan verspreid je alleen maar het goede nieuws dat iemand met geweld zijn zin kan krijgen. Daar heb ik iets op tegen en dat laat ik merken ook. Rijk, ik heb hier op een van mijn knokkels nog steeds een hartje getatoeerd staan. Sommige mensen dragen hun hart op hun long, maar ik draag het mijne op mijn vuis. ■

Andrew Vachss: Flood (Amerikense) Pocket, 19,95. Plus Books/1166. Importeur Van Ditzmar. In het Nederlandse verschenen als 'Burke's Man-hatten', Luitpold, 19,95.

GEVESTIGD

Dr. Wijnand Sengers
psychiater

Mathesseriaan 359a
3023 GC Rotterdam
Tel. afspr. (010-4779090)

Ook voor verplicht verzekerden, uitst. ma. of uo tusssen 9 en 10 uur 's ochtends.

Seks is goed 10 voor het 10 geheugen

GOTHENBERG (AF) -
Oudere mensen die seksu-
el actief zijn, blijven lan-
ger vitaal en hebben een
beter geheugen dan leef-
tijden die hun seksua-
len hebben opgegeven.

Dit blijkt uit een onder-
zoek onder 1600 bejaarden
dat is uitgevoerd door een
stakehuis in de Zweedse
stad Gothenburg.

Op 70-jarige leeftijd bleek
de helft van de getrouwde
mannen en 40 procent van
de getrouwde vrouwen nog
een geregeld seksleven te
hebben. Vijf jaar later was
dat bij mannen iets minder
dan 30 procent en bij vrou-
wen ongeveer 20 procent.

Bijna het onderzoek
vormen depressies en ech-
telijke moeilijkheden de
voornaamste redenen waar-
om vrouwen van middelba-
re leeftijd en oudere man-
nen en vrouwen hun belang-
stelling voor seks verliezen.
Als mensen van middelbare
leeftijd die problemen over-
winnen, komt dit hun lan-
gen gewoonlijk ten goede.

Debuutroman van Harlan Greene

Homofilie in jaren tertig

lotenoten en hoe zij werden inge-
wid in geheimen, waarvan de an-
dere inwoners van Charleston
nauwelijks weet hadden.
Een oudere homofilie man kijkt
terag op een gebeurtenis van vijf-
tig jaar geleden, die zijn leven in-
grijpend heeft beïnvloed. „Dit is
het verhaal van twee mannen die
zich door liefde kapot lieten ma-

ken; het verhaal van Ned, Birsch-
en van mij.“
De huidige generatie behoort
van de plaatselijke homobor geeft
de verteller de schuld van de
noodlottige afloop van het verhaal.
De it-figuur zelf ontken directe
schuld aan het gebeurde, maar
voelt zich wel schuldig. „Want ik
heb ook nooit iets gedaan om be-

paalde dingen te voorkomen“, zo
verklaart hij.

Uit zijn verhaal blijkt dat de
enorme druk van de omgeving en
het meedogenloze oordeel van het
stadje Charleston van vijftig jaar
geleden over homofilie de enigzins-
te oorzaak zijn van zijn. Het
hoofdpersoon lieten zich niet zo
zeer door de liefde kapot maken,
als door hun angst voor die omge-
ving.

Ogenschenlijik is deze tijd vrijer
en kunnen homofiliën openlijker
voor hun voorkeure uitkomen.
De verteller verhuut echter niet dat
vooroordelen ook nu nog hun
stampel drukken. Hetzelfde als
toen zou nu nog kunnen gebeuren,
zo luidt zijn conclusie aan het eind
van het verhaal.

■ MIESKE VAN ECK
Harlan Greene: De Charleston
dansten wij niet. Vertaling
van Van Oostende Uitgave:
Wien, Prijs: f 34,90.

'Wat een ander misschien als een zedernisdrijf omschrijft, is voor mij de hoogste poëzie'

VN 25

fragment

A. Moonen over de ontelbare nuances tussen de hogere vorm van erotiek en het banale

brongen. Die maanden moeten geld van me hebben voor wie keer dat ze de anale variant op me toepaasen omdat ze alleen op die manier voor zichzelf kunnen verantwoordelijk was. Ze heb bezig zijn. Ze raken in conflict met de Koran, mijn moraal en de heersende moraal. Ze komen klein te zitten in een mengmoes van huichelachtigheid. Maar de absolute eenzaamheid, nu, dan is er altijd nog de opwindende Indiëse dame waarmee ik via telefoonnummer 020 het weer voorafpel. Terwijl de auteur, de hoorn in de ene hand, de fantasie van vrije loop laat. Hij vertelt dat hij tijdens in tram 13 ooit publiekelijk zijn gerief bevestigde, waarbij het opvallend was dat medepassagiers nadrukkelijk geen acht op zijn onsmachtige bewegingen sloegen. Dit is even een persoonlijke rage geweest, nu zou ik bij wijze van spreken eerder in grote teken ontlenen, zegt Moonen. Ik heb het wel waar gedaan in de tram en steeds bleek weer dat de mannen verstoppen ontlopen hebben. Er werd toelichting niet gevraagd. Ik was in de periode nogal experimenteel bezig. Ik wilde kijken hoe ver ik kon gaan. Bepaald beledigd was de schrijver toen een bezoeker terloops informeerde of hij het ook wel eens met 'lat' deed'. Ze had een volkomen vertand beeld van hem, staat hij bevestigd vast. We zitten inmiddels in de tram. Hij heeft de zoon op de ramen staat. 'Vreemde', klagt Moonen, 'de voorkamer in dit huis lijkt wel Torenmoen. In de achterkamer is het Siberië. Vindt u het erg als ik hier naakt ga rondlopen, of kunt u niet tegen zwaartzwaggen?' In dat geval trek ik even een elegant slipje aan. 'Hij verdwijnt naar de Siberische achterkamer en levert aandoenlijk luttelgeregeld terug. 'Wat is er nou meer dan erotiek?' vraagt hij zich af. 'Het is dat het in mijn geval zo moeilijk is om precies te krijgen zoals ik het hebben wil, maar ik zou niets verhoemen weten. Het is schitterend, de ontelbare nuances tussen de hogere vorm van erotiek en het banale - waartoe voor mij het banale niet per definitie op een lager plan staat. Rijdt de vraag welke droomrelatie A. Moonen voor de geest zweeft.

Ik weet precies hoe mijn leven moet zijn, antwoordt hij resoluut. Een zo-nogame relatie met een leuke jongedame, waarmee de dagen in een erotisch spanningveld verlopen, die de verliesdangst toepast terwijl ze in een minuscule aan het stagneren is. Ik weet dat zulk jongedame niet meer bekeken. Als u mag dat zelfs een jongeman ook heeft gezegd dat hij voor Moonen niet als lustobject wensde te fungeren zult u zich voorstellen hoe zeer feministische opvattingen in alle geleidingen van de maatschappij school hebben gemaakt. De enige in mijn leven die me wettelijk heeft kunnen betrouwen is het Heilide. Zo geweest. Hij staat nog steeds in mijn testament. Via hem heb ik het luttelgeregeld bezit, het ik eigenlijk alles kunnen schrijven. Daar heb ik jaren op kunnen teren. Acht jaar geleden heb ik mij overtuigd, hij was toen zestien keer dat aankomende ploertendom over zich. Dat was niet leuk te zien. Ik leefde van een luttel uitkerkinge, maar toch kon ik hem huggen bedragen geven. Het begon

met vijf gulden of een tientje, soms ging hij ook met een gewalt of vijf gulden de deur uit. Daarna kreeg hij het minimum-schuldloos van me. Zijn ouders dachten dat hij ergens werkte, maar hij was bij me in dienst als secretaaris. Ik heb geen aanwijzingen van hem af. Hij werd er versagen van. Ik ben een vover. Als hij in een kort broekje boterhammen dat ik stam, die jongere hebbe op die leeftijd een ontaaklijke wetuit. hij af eerst thuis en bij mij af hij dubbelop, dat volgde ik elke beweging met mijn ogen. Wat een ander misschien als een zedernisdrijf omschrijft, is voor mij de hoogste poëzie. Een jongste van die leeftijd is pure esthetiek - het aller-moetste dat me in mijn leven overkomen is. Die rose, dat zonnigchap heb ik nog nooit met iemand van de andere seks bereikt. Met dames is het grove seks, met hen was het de hoogste vorm van erotiek. Sinds het Heilide Joch heb ik nooit meer een jongste ontmoet. Het is dat natuurlijk heb versierdend. Seks met een volwassen verboudt zich tot seks met een jongste als verken-vies tot salm. Als ik me goed voel, heb ik inspiratie. Dan ben ik de artiest en heb ik een soort stralende overaalt op mijn omgeving. Het is dan heb makkelijk in contact met andere mensen. De verken-vies tot salm, mijn leven in kwaliteit achteruit te gaan; destijds zag ik die jongen elke dag, nu heb ik Turken over de vloer.

Wraak

De schrijver staat op, rommelt in de keuken en verlichtigt met twee flessen ommekeer in de druppeling. Natuurlijk, hij heb zijn trauma's, geeft hij tijdens het ontlopen van de fridrakten toe. 'Mijn vader was een geboren waanzinnige, hij ging altijd op en top gekleed hoewel er haast geen geld was thuis. Mijn moeder droeg jareling een en dezelfde jurk. Het was een rare familie, een heel stel halfbroers en halfzussen, die succesvol met hun magen of er door mijn vader werden uitgeleide. Die man sloeg. Hij heeft mij ook geslagen. Ik was een bedwetter, lang geweest trouwers. Dat strafte hij af door me op mijn pijn te staan. Heb ik mijn leven lang last van gehouden. Bij elke onverwachte beweging van iemand die me dierbaar is denk ik dat ik weer geslagen word. Ik heb dat geslacht niet weet waar dat door komt. Op mijn veertide heb ik mijn eerste baan als luttelgeregeld werken in de OJD. Daarna ben ik gaan varen. Diverse wereldreizen gemaakt. Op mijn vijftide lag ik al, lang voor Mangle, in Brazilië rond. Ik heb honderden baren gehad. Tussendoor heb ik en toe geslacht gevonden met degenen algeemakt, altijd zonder diploma. Geleidelijk kwam ik in de aantoonbare van tweeëntwintigste wist ik dat ik schrijver wilde worden. Eigenlijk had ik maar één motief: ik wilde mijn namen op mijn milieu. Achteraf vind ik dat nog steeds een heel goed motief. Als er thuis vrede was, was dat niet ik wacht maar af, daar zat ik later nog wel eens over schrijven. Op mijn

Goed einde aan vreemd verhaal ^{for 11} over incest

Josie (15) heeft van de rechter te horen gekregen dat ze niet meer onder toezicht van de kindbescherming hoeft te staan. Ze kan gewoon bij haar vader thuis wonen, zonder dat allerlei officiële instanties zich met hun leven bemoeien. Voor Josie betekent de uitspraak van de rechter dat er na ruim negen maanden eindelijk een goed einde is gekomen aan een heel vreemd verhaal.

Dat verhaal kon je eind maart lezen op de Goochepagina. Josie woonde sinds de scheiding van haar ouders, in de zomer van 1985, bij haar vader. Toidat ze in december opens door de kindbescherming naar een thuis werd gebracht. Er waren allerlei verselende verhalen over Josie's vader binnengekomen: hij zou haar seksueel misbruiken en haar weghouden van haar vriendin. De kindbescherming besloot alleen op grond van deze verhalen Josie op haar school uit de les te halen om haar naar het thuis te brengen. Haar vader hoorde pas achteraf wat er was gebeurd en waarom. Josie verlied later: 'Ik was helemaal overdoord. Boing! Moet dat nou allemaal zo meten.' vroeg ik, 'heb ik geen eigen rechten?'

Nee dus. Ze waren bang dat mijn vader enige dingen met me zou gaan doen als ze me niet meteen meenam.'

In het thuis werd Josie 'reobsereerd': deskundigen moesten uitoekeren wat er was van de beschuldigingen. Na drie weken kwam er een rapport, waarin alle vermoedens over incest werden ontkracht. Josie mocht ondanks niet naar huis. Ze werd voorlopig onder toezicht gesteld van de kindbescherming en verhuisde verplicht naar een pleeggezin. Van al dat goede

raakten Josie en haar vader zo in paniek dat ze naar Frankrijk vluchtten, buiten bereik van de kindbescherming. Ze bleven er een week en hoorden toen van de kinderrechter dat Josie weer thuis mocht komen. Ze zou wel onder toezicht blijven tot een kinderpsochologisch onderzoek naar Josie had afgerond. De ondertoezichtstelling, daar wilden Josie en haar vader ook vanaf, daarom gingen ze naar de rechter. Het resultaat daarvan kon je hierboven lezen: de kindbescherming mag zich niet meer met Josie bemoeien. En gisteren liet directeur Zuur van de Raad voor de Kinderbescherming in Dordrecht ook weten dat de Raad niet meer zal proberen de uitspraak van de rechter ongedaan te maken.

Josie moest zelf ook voor de rechter verschijnen om haar mening over de zaak te geven: 'De vorige keren als ik wat moest vertellen, vroegen ze me steeds dingen over mijn vader. Dit keer vroegen ze: 'Heb je zelf geen aanleiding gegeven voor de problemen?'. Ze hadden kennelijk weer wat nieuws bedacht,' vertelt ze hoos. Maar ze is vooral blij omdat de kindbescherming nu niets meer over haar te vertellen heeft. 'Als je onder toezicht staat, kunnen ze toch van alles met je uithalen. Ze hadden mij weer bij m'n vader kunnen weghalen. En bovendien, ze zijn nu al negen maanden bezig, ik was dat goed zo zat.'

Veel vrienden en kennissen van Josie hebben opgeschreven hoe ze over haar denken, als een soort getuigenverklaringen voor de rechter. Josie: 'Ik heb ze niet eens allemaal gelezen, ze waren zo verschrompelijk aardig, af en toe dacht ik nou nou...'

Voorlichting belangrijke
taak voor nieuwe
hoogleraar seksuologie

SEX: EERST PRATEN DAN DOEN!

Tel
18

door HANNEKE PETERS

door HANNEKE PETERS

LEIDEN, zaterdag

„Het draait in onze samenleving nog steeds om de coïtus, om het doen. Sex met jezelf zou bijvoorbeeld ook heel normaal moeten zijn. Je krijgt dat mee met je geboorte — een baby speelt al met zichzelf en beleeft daar plezier aan — en het blijft bij je totdat je doodgaat,” vindt de nieuwe Amsterdamse bijzondere hoogleraar seksuologie Gerda van Dijk. Per 1 januari aanstaande volgt ze de overleden professor dr. Van Emde Boas aan de Universiteit van Amsterdam op.

Als je maar nooit generaliseert, benadrukt de seksuologe, die haar baan bij de Leidse Vrouwenkliniek zal behouden. „Je kunt niet zeggen dit is 'goed' en dat is 'slecht'. De een vindt zijn seksuele gebied binnen het huwelijk. Het kan ook een kosmische ervaring zijn of iemand kan zeggen 'Dat was lekker en dat was dan dat', zonder dat hij verder een relatie wil. Maar onze samenleving is, gestimuleerd door de meeste godsdiensten, nog steeds heel eenzijdig gericht op heteroseksualiteit en daarin op de coïtus.”

Schuldgevoelens

„Zoals ik het doe, is het goed”, dat is de bijna vastgeroeste overtuiging van de meeste mensen. En daarin is maar heel moeilijk verandering te brengen. „Wat mensen natuurlijk seksueel gedrag noemen is dat wat ze van huis uit hebben mee gekregen, waaraan ze zelf gewend zijn. Door zo'n denkwijze zijn bijna alle andere ideeën bij voorbaat fout,” aldus dr. Gerda van Dijk. „Het wordt verveeld als je daardoor niet aan de verwachtingen van je partner kunt voldoen. Dat levert dan weer schuldgevoelens op, waardoor vooral vrouwen worden geplagd.”

Vrouwen gaan er niet steeds vanuit, dat zij verantwoordelijk zijn voor het wel of niet slagen van hun relatie. Seksualiteit hoort daar ook bij. „Zo komen vrouwen ook bij mij terecht als hun man een probleem heeft, bijvoorbeeld impotent is. Een man beleef zijn seksuele relatie ook anders dan een vrouw. Hij betreft de seksualiteit op zijn eigen functioneren en isoleert het van de rest van de relatie. De vrouw daarentegen voelt als zij 'te kort schiet' in bed ook dat zij faalt als partner. Bovendien denken mannen vaak het accent anders. Zij richten zich op het geïkte klankwoorden, vrouwen worden graag geknuffeld, willen wat spelen in bed en 'het' is daar maar een onderdeel van. Bovendien is het naar bed gaan voor de een vaak een manier om te zeggen 'Van deze vrouw hou ik ter-

wij vrouwen dat gevoel juist ervaren moeten hebben om te kunnen beleven wat ze willen.”

Gerda van Dijk laat twee bronzen beeldjes zien, die gemaakt zijn door de beeldhouwster Maja van Hall. Ze stellen een zittende man en vrouw voor, het onderlijf maakt, het bovenlijf gebuigt in een schelp en ze hebben samen de naam meegekregen 'Het Onmogelijke Gesprek'.

Communicatie

„Veel mensen die hier komen, herkennen het probleem dat die beeldjes samen symboliseren. Seksualiteit is een vorm van communicatie. Je moet erover kunnen praten. Vooral omdat het uiteindelijk om een leerproces gaat. Het komt niet zomaar uit de lucht vallen. Je moet van de ander te weten komen wat hij of zij prettig vindt. Het probleem is dat de meeste mensen liever het twiigen ertoe doen. De seksuele revolutie heeft dan wel een heleboel losgemaakt, maar daardoor is het verwachtingspatroon ook veel hoger geworden. Vrouwen willen meer dan alleen zoals hun moeders de huwelijksplicht vervullen. Ze willen er zelf ook plezier aan beleven, maar hoe vertellen ze dat hun partner?”

Gerda van Dijk: „Neem orale sex. De een wil wel, de ander niet. Dan moet je onderhandelen over een oplossing. Als iemand het op prijs stelt, wil het niet zeggen, dat hij een seksmaniak is en als het iemand tegenstaat, is hij daarom ook geen gefrustreerde kikker. Respect voor beide voorkeuren is een goed uitgangspunt voor een compromis.”

Seksuologie is een betrekkelijk nieuwe wetenschap. Pas honderd jaar geleden werd het eerste wetenschap-

pelijk boek over dit thema geschreven. Tachtig jaar later kwam Kinsey met het eerste bevolkingsonderzoek naar hoe veel en hoe vaak mensen met elkaar naar bed gingen. Pas in 1976 vroeg Shere Hite wat vrouwen voelden als ze coïtus met een man hadden en in 1981 vroeg zij interessanten aan mannen. Daar tussen kwamen Masters en Johnson die het seksgedrag van de mens in het laboratorium onderzochten.

Beginfase

„Het is een wetenschap die pas in zijn beginfase is. Bovendien bestrijkt het het bereik van heel wat beroepsgebieden. Artsen, seksuologen, psychologen en demografen krijgen er mee te maken. Dat maakt het juist zo spannend en daarom vind ik het onderwijs aan artsen in opleiding zo belangrijk.”

Een hoogleraar schijnt te rusten op drie poten en wel patiëntenzorg, onderwijs en onderzoek. Waar in Amsterdam de nadruk op komt te liggen, wordt nog over onderhandeld. In Leiden ligt het accent op het oprangven van de stroom patiënten en het onderwijs aan artsen omdat

welijks meer met zijn dochter. Na zijn overlijden blijft zij achter met een enorme schuld onderhouden huis „De Heuvel”. Louise en Emiel trouwen met elkaar uit zakelijke overwegingen. Louise omdat Emiel genoeg verdient om haar uit de schulden te helpen. Emiel omdat hij belangstelling heeft voor het oude huis. Toch raakt zij, ondanks hun egoïsme, steeds meer verbonden. Op een dag loopt de dochter van Emiel broer Bart weg van huis en zoekt toevlucht bij haar oom en tante. Het meisje huurt om en tante. Het meisje blijkt vijf jaar lang sexueel misbruikt te zijn door haar overvaderende en dictatoriale vader. Louise en Emiel nemen

dr. Van Dijk dat zo leuk en interessant vindt en komt het onderzoek wel eens in de verdrinking. „Mijn toekomstige studenten zal ik — net zoals ik dat nu ook in Leiden doe — laten zien hoe je kan denken, handelen of voelen zonder vooroordelen. Dat is een vereiste voor een huisarts, waarbij mensen met seksuele problemen het eerst terecht komen. Dan moet je wel weten hoe je reageert op iemand, die dingen wil beleven die je zelf niet in het hoofd zou halen. Met een afwijzende houding stuur je iemand voorgoed het bos in.”

Dr. Gerda van Dijk zelf maakt maar één uitzondering op haar eigen gouden regel. „Bij mij houdt de tolerantie op wanneer er schade wordt aangebracht aan anderen. Incest is daar een voorbeeld van. Dat heeft verder geen commentaar nodig,” aldus de hoogleraar in spè.

Incest centraal bij Jos van Manen Pieters

„En mens dan jouw kant staat” is de titel van het nieuwste boek van Jos van Manen Pieters. Het centrale thema waarom de roman draait is incest. De hoofdpersoon uit het verhaal, Louise en Emiel, hebben allebei een moeilijke jeugd achter de rug. Emiel had een overvaderende de en vernederde, terwijl zijn jongere maar sterkere broer Bart voorgetrokken werd. Bart wordt als hij opgroeit het evenbeeld van zijn vader en Emiel verbreekt daar het contact met hem.

Louise is het enig kind van rijke ouders. Als haar moeder overlijdt, raakt haar vader aan de drank en bemoeit zich nau-

haar in huis op en helpen haar om haar emoties weer te uiten en een normaal leven te gaan leiden. Bovendien steunen ze haar als ze haar vader aan moet geven bij de politie. Jos van Manen Pieters heeft veel tijd gestoken in het lezen over incest, voor zij haar boek begon. Ze weet het probleem op een evenwichtige manier te beschrijven. De schrijfster zegt dat zij hoopt dat de roman zal helpen incest besprekbaar te maken.

PETRA DE VRIES

Jos van Manen Pieters: „En mens die aan jouw kant staat”, uitge. Zomer en Krung in 't de Antwerpen. prijs / 19,50.

Het gesoete kindje van de kinderporno

Niemand vertelt de handel wat wel en niet mag EM 18

Waar zijn de „libebbers“ van ons land op porno grafie gebleven over zo'n twee jaar geleden enorme opwinding ontstond?

Het was een van de zeldzame momenten waarop de vrijwel stille en menig veronwiltte Nederlanders opeens collectief verontwaardigd waren over de beschuldigingen van het Amerikaanse Defence for Children. Deze organisatie beweerde dat in ons land op grote schaal kinderporno wordt vervaardigd en verspreid. De verantwoordelijke vloeg in afwachking om loen de Amerikaanse politie bij razia's in sexshops binnen dalende kilo aan boekjes, speelkaarten en films met de meest stuipende afbeeldingen in heelgans nam.

Nederland kon de beschuldigingen niet meer over zijn kant laten gaan en vanuit het ministerie van Justitie werd dan ook de werkgroep Kinderpografie in het leven geroepen die zich over de vraag moest buigen of in de Nederland geïmporteerd of vervaardigd wordt „algevoel zoner“ of dat de werkgroep haar rapport uit dat nu onder de Nederlandse politiekeoriën wordt verspreid. De belangrijke conclusie: Er zijn geen aanwijzingen dat in Nederland kinderpografie wordt geproduceerd, maar dat er commercieel en zeldzame seksueel misbruik van kinderen wordt gemaakt. De werkgroep vermoedt van ten minste zes firma's dat deze zich in het verleden hebben bezocht door hun met hardkruischen verzoeken en aanvragen van kinderpografie, maar deze activiteiten hebben gestopt na de verbodige aandaht twee jaar geleden. Dat er van ons land nu af verhoudingsgewijs een aantal merkbaar hoeveelheid kinderporno naar de Verenigde Staten en West-Duitsland is vervoerd, is het ook niet mogelijk van de verlichtingen. Een ander belangrijke conclusie is dat in Nederland aangetroffen kinderpografie voor het overgrote deel uit Amerikaanse materiaal bestaat, vermondelijk voor prive-bezit, maar dat dit van levering is in het buitenland, met name in G. van Leeuwe. Het materiaal kon niet worden vastgesteld of dat in Nederland was opgenomen.

De werkgroep onder leiding van de Amerikaanse officier van justitie Mr. L. A. S. N. die wij hebben met het advies geën om het onderzoek in te stellen naar het vermeldde kinderpografie in Nederland. Dit betekent dat er geen antwoord komt op de vraag waar die „libebbers“ van kinderporno zijn gebleven.

Ten midelen van plakjes, halpindoliden, schappelen met pornofilms die niet meer op de markt liggen en walpne lingerie met sexshophouder John Weij in Den Haag. „Na die toekast met die Amerikanen ben ik geheel gekant met die handel. Er viel bij mij geen kinderpornifilms meer te zien. Die jaar werd met het advies geën om te kijken naar vijf pornoshops uit een winkel in Utrecht, waarvan de vorige eigenaar voor 40 procent draaide op kinderpornografisch materiaal. In de etalage stond ook een bord dat de zaak daarin was gespecialiseerd. „Dit bord heb ik meteen verwijderd.“ zegt Weij, die bijl is dat hij eens kan praten over zijn zaak. „Met wie kan ik nu over porno praten, laat staan over kinderporno?“

Tien Weij als eerste bedoende jaren geleden achter de voorhaan van een sexshop in het vak begon, maakte hij zich geen voorstelling van hoe groot de schade kon zijn voor kinderen die aan porno moeten meewerken. „Daar sloot ik mij van af, ik verkocht met oopdringen op. En daarbij sloot ik voor mijzelf het evenaal aan dat Shell groep zaken met Zuid-Afrika blijft doen en C&A en Philips in het Verre Oosten kinderarbeid laten verrichten. Maar nu ik zelf twee kinderen heb, ben ik anders over kinderporno gaan denken.“

„Ik zeg niet dat ik de mensen die van kinderporno een prikkel krijgen, niet begrijp. Ik snap ze, net als de mensen die van sadomasochistisch materiaal houden. Ik heb

eens contact gezocht met een man die hier altijd kinderpornofilms haalde. De ontwerper en de ontwerper van de film. Of hij, ook nog onderwijzer? Maar het bleek en beidejarige maar te zijn die nooit een kind kwada zou doen. Mensen die kinderporno haalden, waren voor 90 procent zo tussen de 40 tot 60 jaar. Na die actie van de politie heb ik er voor gekozen te stoppen met mensen zeggen dat het er niet meer is.“

Zoelieden

Weij moest na de opwindende meningen neerkeren aan ziedenden die in zijn zaak op het Rotterdamse Kasdecoratie kwamen. „Die lui namen stapels mee om in andere landen weer te verkopen. Ook in zijn Amerikaanse shop moest hij mening dient te verstellen. „Daar waren het voornamelijk toernisten die zich niet alleen de ogen uitleken, maar ook de klinken zijn gebleven! Nou, die zijn onderdruigd gegaan. Kinderporno is alleen noch te vinden in kleine circles van mannen en in grote familiekerken waar ze het niet zo nauwe neemt met sex, maar ze doe kinderen worden hiervoor voor de rijken, maar door de fotografie is het ook bereikbaar geworden voor Jan-niet-de-pet. Kinderporno is nu dus weer daar geworden en alleen voor mensen met geld. Die vliegen gewoon naar in België, Thailand, Guatemala en kinderen en haren of foto's.“

Door de behoefte is blijven bestaan, blijkt het uit cijfers van de Vereniging Seksueel Mismatching van Kinderen Binnen het Gezins. Alleen al in het district van de vertrouwens in Den Haag bij voorbeeld komen telkens spraak in kinderpornografie. In de afgelopen acht maanden werden bij de afdeling van de vereniging 143 inconstante gevallen gemeld waarbij de pornografische foto's van kinderporno een rol speelde.

„Er wordt nog steeds kinderpornografie gemaakt in Nederland.“ zegt inezke Jonker van de vereniging. „En dan heb ik het alleen over inzetraken en dan ook alleen nog maar over de gevallen, waarvan melding door voorval moeders en de kinderen zelf wordt gemaakt. Daar zitten natuurlijk ook verhalen onder van kinderen die nu twintig jaar zijn, maar in het verleden zijn misbruikt.“ Volgens mevrouw Jonker zijn (nog steeds) vader die pornografische foto's van hun kinderen maken of dat door een collega laten doen waarbij de vader dan met het kind „speelt“.

Bij inconstante wordt poego aan kinderen genoemd om te te overtuigen dat het normaal is van films over de kinderen in een boekje en er zijn starters over. Bovendien moet porno prikkeld werken op kinderen. „Daar vinden die volwassenen het spannend, maar zo'n effect heeft porno niet op kinderen. Kinderen — ik spreek van de leeftijd van acht jaar — gaan op een andere manier met hun lichaam om.“ weet mevrouw Jonker. „Foto's worden er ook gemaakt om de kinderen te verledenen en om ze er eventueel later mee te chantagevragen. Dat levert een enorme psychische schade op.“

Wat dat sangaat is inconst in de daarmee gepaard gaande kinderporno in Nederland een groot probleem. Exacte cijfers over de omvang zijn er niet, maar de schattingen gaan ervan uit dat 1 op de 10 tot 1 op de 15 op de 100 jongens waarbij het (andriek) in 15 procent van de gevallen ook om kinderporno gaat. De ouders zijn vooral (voort)vaders, broers, ooms en soms ook grootvaders. In Nederland is bekend dat er al bijna 150 halpverlinders zijn met inconst bezit. Mevrouw Jonker: „In de vele inzetrakenverdoem kinderpornografische foto's de ronde. Het is heel moeilijk vast te stellen dat er mee wordt gehandeld, maar voortdurend beslaan de ogen van spelen in commerciële circuits komen.“

De officiële pohandelaan kan de bezetting. Een vidoehoekhouder in de Betuwe

„Geef verder maar geen nadere aandringing.“ is het leidende te bevestiging. Hij verduidelijkt het belang ons van kinderporno als aangehouden „Ik heb de film verontwaardigd, want ik ben erop tegen. Maar er zijn er bij die te accepteren. Ik weet het van een collega in Dingen en Zest. Daar is kinderporno te krijgen, maar die wordt niet aan iedere klant homaar verzonden. Daarvoor moet je als klant een vertrouwensrelatie met de vidoehoekhouder opbouwen. Als je vier, vijf keer voor een gewoon portret speciaal hebt besteld en je vraagt dat om een andere kwaliteit 25.000 gulden wordt betaald, wel, goede kwaliteit. Er zijn inderdaad illegale circuits.“

Vertrouwensartsen

Die overtuiging heeft ook post gevat bij het bureau vertrouwensartsen in Groningen. Daar komen nog steeds — zij het incidenteel — meldingen binnen dat kinderen voor pornografische worden gebruikt. „De foto's zijn niet anders dan voor de beschuldigingen van de Amerikanen aan ons adres.“ zegt mevrouw Jeurken. „Het is heel moeilijk na te gaan hoe de aantallen liggen, want we hebben de gevallen van kinderporno niet altijd geteld in wel of niet met kinderporno. We hebben het al druk genoeg om voor de kinderen te zorgen. Maar we kunnen ons niet voorstellen dat het opeens met de kinderporno is afgelopen. Wat desijds door de politie is opgehaald, is vermondelijk nog maar het topje van de ijsberg. Door die politie-acties en het nieuwe kinderpornowet is de zaak (nog meer) in de illegaleit gedrukt.“

Dat gevaar wordt ook door de werkgroep kinderpografie geïnterpreteerd. In de aanbevelingen van het rapport staat dat „de politie die politie stuit op gevallen van ontucht met kinderen, zij op de mogelijkheid beschacht dient te zijn van (niet-commerciële) kinderpornografie en dat zij in zo'n soort situatie, nadat onderzoek is gedaan, de politie te bevoorstellen.“

„We weten het.“ zegt de officier van justitie Mr. L. de Wit in Amsterdam. „Met kinderpornografie bij inconst is de kiem van alle ellende gelegd. Het materiaal wordt in gesloten circuits gebruikt. Maar het gevaar is steeds aanwezig dat daar spul in commerciële kanalen terechtkomt. Dat dat gebeurt, is duidelijk te zien aan de boekwerkes in films die wij de afgelopen jaren in beslag hebben genomen. Het is vaak knoetwerk, foto's volgen van slechte kwaliteit, die in een achterkamerkerte zijn gemaakt.“ Volgens hem zijn deze plagerij toch in de handel gekomen, omdat een huiverder hen bij voorbeeld voor een nieuwe vidoecassette heeft verkocht, die staat van de ene in een mini-commerciële circuit. Maar de mensen die het vervaardigen, moeten weten dat ze een groot risico lopen. Kinderpornaografie lusten wij niet.“ zegt de Wit. Woordvoerder Toon Faber van het ministerie: „We weten het zeker, treden we krachtig op.“ Klaas Wiltling van de Amsterdamse politie: „Kinderpornografie heeft bij ons een hoge prioriteit.“

Het delict

Het produceren van kinderpornografisch materiaal is een ander delict dan het samenstellen van boekjes die uitzoeken van (foto's) en het verspreiden ervan. Productie valt onder het plegen van onthicht met minderjarigen en staat strafbaar op de artikelen 233 en 234 van de Wet op de Kinderpornaografie. Wie kinderporno samenstelt en verspreid of in voortraaf heeft, waarbij het om kinderen gaat die kennelijk nog niet de leeftijd van zestien hebben bereikt, wacht een gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden. Wie kinderporno's of sexshophouder John Weij: „Wij als sexshophouders kunnen alleen maar bijhouden met deze nieuwe wetgeving. We weten nu immers waar we aan toe zijn. Sexshophouders zijn geen onderwereldfiguren zoals dat vroeger het geval was. De grote pornohel-

Denmarken reden er niet met kostenloze vize boekjes terugkamen, maar verdienen. Wij zijn gevorne ordentelijke kennemissen in pornografie. „Een groot voordeel van de meest vervoerde is volgens Weij dat er een hoge drempel opgenomen was voor de sociale zaden van vooral moeder alleen met kinderen. „Zij zullen niet meer zo gauw door de geldnood gedreven hun kinderen voor porno aanbieden, want dat gebeurde ook.“

De handel is heel voortdurend geworden. Verschillende sexshophouders zeggen dat ze hun vergunning niet door de verkopen van kinderporno op het spel willen zetten. De gevorne handelt gaat daaromen ontwikkelen, steeds beter eigenlijk. „Dat komt doordat de mensen steeds meer vize ludic krijgen. En als vizevoldbestding halveer nogal voor de hand, nietwaar.“ zegt een shophouder in Utrecht.

Kinderporno maakte slechts een procent uit van de totale mideohandelaar. Maar uit dat geld met helemaal te laten verspreiden. Het was niet anders dan in de toenemende tot een antwoord gevonden op de verscherpte aanpak voor kinderporno. Alvoor de politie-acties was er belangstelling voor blaaden met foto's van afgevoerde meisjes en jongens, van wie in het geval niet was. Het was niet anders dan in de toenemende naaren. Nadat de soupjes strakker waren aangehard, werd de verkoop daarvan zo'n succes dat er moest worden ingegrepen. „Zijn nieuwe boekjes onder de titel Teenager geschreeven die zo grens afgevoerd hebben, dat is „specials“ op zijn markt worden gebracht. Zorgvuldig wordt ervoor gewaakt dat de geprotificeerden niet al te duidelijk beneden de 16 jaar zijn, en worden meisjes van achttien jaar als kinderen van 12 aangeklein.“

Klaas Wiltling van de politie in de hoofdstad: „Je hebt heel 'oude' meisjes van 13 jaar. Als wij zo'n boekje in de vingers krijgen, hebben we daarmee nog niet de kinderen op het bureau om hun te kunnen vragen hoe het in hun leven zit. Van geschiedelijke procedures hebben we dat ook heel wat in beslag genomen materiaal moeten teruggeven.“

Helemaal moeilijk wordt het met de omvang van de markt verschenen exemplaren van de markt. Het was niet anders dan in de toenemende naaren. Nadat de soupjes strakker waren aangehard, werd de verkoop daarvan zo'n succes dat er moest worden ingegrepen. „Zijn nieuwe boekjes onder de titel Teenager geschreeven die zo grens afgevoerd hebben, dat is „specials“ op zijn markt worden gebracht. Zorgvuldig wordt ervoor gewaakt dat de geprotificeerden niet al te duidelijk beneden de 16 jaar zijn, en worden meisjes van achttien jaar als kinderen van 12 aangeklein.“

Naturistenbladen

De laatste trouwen is die drie weken geleden verschuiven blad Hies, „Nederlands enige naturistenblad“. In een commentaar onder de kop „Hallo“ schrijft Johan Wiltling: „Het is niet anders dan in de toenemende naaren. Nadat de soupjes strakker waren aangehard, werd de verkoop daarvan zo'n succes dat er moest worden ingegrepen. „Zijn nieuwe boekjes onder de titel Teenager geschreeven die zo grens afgevoerd hebben, dat is „specials“ op zijn markt worden gebracht. Zorgvuldig wordt ervoor gewaakt dat de geprotificeerden niet al te duidelijk beneden de 16 jaar zijn, en worden meisjes van achttien jaar als kinderen van 12 aangeklein.“

Dat blad is heel slim samengesteld. Naakte kinderen en een pittig tekste erbij en je komt loch weer wat klanten tegemoet."

"Wij zijn hier erg verbolgen over," zegt Loek Lenda, hoofd van het bureau van de Nederlandse federatie van naturistenverenigingen in Utrecht. "Je kunt je afvragen of de kinderen en ouderen die in het blad Helios staan afgebeeld, zich er wel van bewust zijn dat ze uiteindelijk in de openbaarheid terecht komen. Voor de foto's die wij in onze publicaties gebruiken wordt van tevoren altijd schriftelijk toestemming gevraagd." Naar zijn zeggen is er van een eventuele samenwerking tussen Helios en Duitse naturistenverenigingen niets bekend. "Dat is allemaal bedrog. Ik heb die zaak aan het bestuur voorgelegd. Er worden juridische stappen overwogen tegen de aankondiging als zo's Helios. Nederlands enige naturistenblad, dat is in elk geval onjuist," aldus Lenda. Officier van justitie De Wit: "Die tienerbeelden die dat naturistenblad zo ik op het eerste oog geen kinderporno willen noemen. Het is een schernegedoe. We hebben wat dat betreft met onze rapportage de pornohandel in het ongewisse gelaten wat precies onder kinderporno moet worden verstaan. Wat betekent eigenlijk het begrip 'aansienlijk voor de eerbaarheid'? De politie weet het zelf ook nog niet. Het gevolg is dat in de huidige aanloopperiode van de nieuwe kinderporno wetgeving op geschriften staan waarvan ze niet weten wat ze er mee aan moeten. Ze komen dan bij mij dat opul — net als u nu — en ik vertel ze dat dat ze zich voorlopig maar bezig moeten houden met kinderporno, waarover absoluut geen twijfels bestaan. De toetsing wordt aan de rechter overgelaten," aldus mr. De Wit.

Heftige discussies

Zonder twijfel hebben de beschuldigingen van de Amerikanen destijds effect gehad in Nederland. Het heeft tot heftige discussies geleid, met als resultaat dat de normen zijn bijgesteld en de wisselende die door de totale liberalisering van porno konden ontstaan, worden aangepakt. Het is zeker ook niet ongelofen dat de hele pornohandel binnen afzienbare tijd tegen het licht zal worden gehouden. "Daar rekemen we wel op," zegt pornohandelares Weij. "We praten nu over kinderporno, maar als je ziet wat er op het gebied van sado-masochisme allemaal is krijgen ik, dan hou je je hart vast. Wij verkochten vroeger bij voorbeeld zachte zweejes, je kon het nauwelijks zweejes noemen, maar tegenwoordig zijn het kinharde zweejen. In films worden mensen daarmee tot bloeden toe geslagen. Ik verwacht dat daar binnenkort ook een verbod komt."

Wanneer het aan officier van justitie De Wit ligt, zal er op dit punt inderdaad iets moeten worden onderzocht. De Wit: "Collage's in Duitsland vertelden me dat ze een film hadden gezien waarin een kind werd gemarteld. Dat geweld duurde net zo lang tot het kind was overleden. Daar was kennelijk belangstelling voor. Maar ik heb er al moeite mee als ik kinderen in de geavanceerde videotheek zie lopen. Die kinderen lopen dan van het rek met Donald Duck-films automatisch langs een pornoabend waarop bij voorbeeld een plaatje geplakt is van een vrouw die met een varken in de weer is. Ik heb die kinderen geobserveerd en zag hun verbazing en afgrijzen. Daar gaan we wat aan doen." Paul Grijpma

Lesbisch is vies in Purmerend

Door Martin van Amerongen

NRC 19

Er bestaat een beroemd verslag van Renate Rubinsten over dat beruchte 'schrijversforum' te Rossum, georganiseerd in het kader van het schrijversproject 'Tante Sjan'. Het was een moment waarop de vertandige en verstandeloze 'vriegeli' van de vrouwenbeweging op een spectaculaire wijze met elkaar in botsing kwamen. De overleverder van de verstandeloze vriegeli was de 'lesbisch-activiste' Hanneke van Buuren, volgens de beschrijving van Renate Rubinsten een krasning tussen Madonna en een pater Van Klondik. "Zodra je d'ers vraagt slaat ze haar ogen in ten hemel en begint meedogeloo te zvalen."

Onder de ideologische aanvoering van Hanneke van Buuren dominerende de obscurantistische sectie het debat. Het daaropvolgende met het optreden van een bebrilde mevrouw die eigenhandig had uitgekend dat vijf procent der mensheid als vrouwen bestaat, heigden 'heel wat meer is dan het kleinste percentage joden'. Maar *idées de minnenda*. Heila bleek het gesprekken vele avonden, 'al de grond van hun bloeddierige harten' gegrepen.

Hanneke van Buuren heeft de verzetskers van haar denken vaagegeld in het boek 'Vrouwen die van vrouwen houden', een collage van brieven, gedichten, gespreksfragmenten, dagboekfragmenten, ingezonden stukken, handelingen, verhandelingen, persoonlijke verklaringen. Het boek gaat over de *Av-mens* en de *Av-moment*, vooral de vrouwelijke vorm van de ho-mens, die verre superior moet worden geacht boven de mannelijke vorm van de ho-mens. Ze zijn vaak zo nuchter, zo dom, zo autoritair, ze zijn brutaal, grof, ze sinken." Een lesbische vrouw heeft het vaak — emotioneel en maatschappelijk — erg moeilijk. Daar spit ik niet mee, al is de verandering groe dank zij de schrijfster. "Lesbisch is een vies woord in Purmerend."

Allen wat zij schrijft, in haar boeken en elders, is één grote oorlogsverklaring aan het verstand. Haverend toeter ik de trefwoorden Spiritualisme, Psy-

choestrie, Karma, Co-ounseling, Heikegenen, Androgynie "en vruchtbare puring in jezelf". Tante Sjan. Sensitiviteits training. Reincarnatie. Met genegenheid spreekt zij over haar zusters, die zich al positiebewakende in de Pyreënen hebben teruggetrokken. "Zij hebben de wereld die zag roegekeld, zich teruggetrokken naar de vasten van druide, heke, weerwolv of waterwauwel."

Verder is er Jia. En Yang. En Jung, natuurlijk. Carl Gustav Jung (1875-1961), metalykische te Bazel. Niet Sigmund Freud (1856-1939), scepticus te Wenen. Dat is de vijand Jang is daarentegen, zegt Hanneke van Buuren, de man die "nieuwe manieren van kennen en weten ontsloot". Geen betere manier om de volgingen van Jung op de kaart te krijgen, dan het artikel dat hij in 1934 schreef in het *Zentralblatt für Psychotherapie* over de jood Freud, die de Duitse taal niet kende. Want "het arische onbewuste heeft een hoger potentiaal dan het joodse". En "Waar was de ongehoorde spanning en kracht, toen er nog geen nationaal-socialisme was?"

In een vraaggesprek met het maandblad *Opzi* (juni 1975) vertelde Hanneke van Buuren over het sobere, maar kunstlevende milieu waarin zij is opgegroeid. "Ik weet nog goed dat we naar de schouwburg mochten, ik als een heel klein meisje in een rood jurkje naar De Koopman van Venetie ik vond het prachtig, schitterend." Al vroeg had zij de sening in theoretische en te romantisch "te zijn. "Ik zweerde een beetje over de dingen heen."

Na twintig jaar huwelijk en vier kinderen kwam zij tot het besef dat zij een van de vrouwen is die van vrouwen houden. Onmiddellijk schoot zij door naar de ultra-radicalistische richting. Vrouwen horen het alleen maar met vrouwen te doen, want lesbiënisme is geen seksueel, maar een politiek gegeven. Zij schaarde zich onder de vleggen van Purperen Mien, de Paarse September en de Dochters van Bep, terwijl zij ook een luiding De Bonnie Was heeft gedaan.

Tenslotte kreeg zij met iedereen borge, waarna zij zich zelfverstandig tot goeroe, standplaats Eindhoven.

Productief trekt zij door het land, tevreden met zij het het spiritualisme waargenicht een factor in de vrouwenbeweging begint te worden. "Hobbitise in Wapervuren, Boren en Rosten in Den Bosch." Het zwartepunt van de activisten harer sectie ligt nog steeds in de provincie, maar zelfs het materialistische Amsterdam beschikt tegenwoordig over een vrouwenempfeel Centrum, waarin met iper de handlijkkende wordt beoefend. Het is, kon gezegd, de *fanatic (vriegeli)* van het feminisme en ik de stellige indruk dat de verstandige en verstandeloze vriegeli van de vrouwenbeweging of allesbehalve gelukkig mee is.

De tragische escalatie van de nieuwe geestesstroming wordt deze week geïllustreerd in zowel het weekblad *De Groene Amsterdammer* als in het vrouwenmaandblad *Katji*. Hanneke van Buuren blijkt zichzelf tegenwoordig Hannah van Buuren te noemen; zij heeft, al reincarneren, ontdekt dat zij in een vorig leven een jodin is geweest. Het maakt haar nu ook lot een deskundige ten aanzien van het joodse vraagstuk.

Het joodse volk, zo weet zij thans, heeft op grond van een grootse en lichtegeestige bestuurling benevens een collectieve nieuwgelovde rol van de opvoering gekozen. "Dat offer van zes miljoen is, als je het in breder verband ziet, niet helemaal tevergeefs geweest." Het is een liden dat de joden zelf hebben gewild, zij zij reuzentje op een lezing. Zoals bijvoorbeeld de vervroegde Familie van eigen liden hebben gezocht. "Dat geldt ook voor een groep als de gekerkdividen. Die hebben gekozen voor hun gehandicaptheid, om daarmee hun omgeving in de gelegenheid te stellen om 'iemen van liefde over ze uit te slaan.'" Een auditorium vol toehoorders liet de spreker ingehinderd slaan. Twee vrouwen realiseerden zich dat hier een grens werd overschreden en verlieten de meentersaal te raai.